

Til lovforslag nr. L 62. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 23. maj 1991

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov og lov om social pension m.v.

(Omlægninger af regler om tilkendelse af førtidspension, refusionssatser og ankestrukturen m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret dels skriftligt, dels i samråd. Nogle skriftlige henvendelser til udvalget samt nogle af udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Amtsrådsforeningen i Danmark,
 Danmarks Jurist- og Økonomforbund,
 Dansk Blindesamfund,
 Dansk Epilepsiforening,
 Dansk Handicapforbund,
 Dansk Socialrådgiverforening,
 De Samvirkende Invalideorganisationer,
 De Samvirkende Invalideorganisationers
 Ungdom,
 Det sociale brugerråd ved Århus Amtskommune,
 Dietz, Ida, Ålborg,
 DJØF-Gruppen i Den Sociale Ankestyrelse,
 HK/Kommunal,
 Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkeskadede,
 Landsforeningen Evnesvages Vel,
 Positivgruppen,
 Revaliderings- og Pensionsnævnene og
 Viborg Amtskommune.

Der er af socialministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet stemmer desuden imod de stillede ændringsforslag og ønsker at udtale følgende:

Det var mindretallets opfattelse, at lovforslaget skulle opdeles, således at ændringerne i refusionssatserne kunne gennemføres i denne folketingssamling, og at det tilsvarende forslag om kommunal budgetgaranti ligeledes gennemførtes. De resterende forslag om ændringer i anke- og tilkendelsessystemet og lovforslagets øvrige elementer skulle gennemarbejdes i et udvalg.

Mindretallet fremsatte derfor forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et førtidspensionsudvalg (B 78), således at arbejdsmarkedets parter og invalide- og handicaporganisationerne blev inddraget i udarbejdelsen af løsningsmodeller på området, forinden Folketinget lovgav endeligt. Der henvises til B 78 i denne samling, se Folketingstidende 1990-91 (2. samling), forhandlingerne sp. 5208, og tillæg A, sp. 5811.

Socialministerens ændringsforslag til lovforslaget indebærer, at grundkonstruktionen i lovforslaget bevares, men udlægningen af mellemste og højeste førtidspension afventer et udvalgsarbejde, der afsluttes senest den 1. december 1991. Udvalget får endvidere til opgave at fremlægge modeller for en sådan udlægning. Mindretallet finder det positivt, at væsentlige problemstillinger i lovforslaget behandles i et

udvalg. Mindretallet forudsætter dog, at udvalgets kommissorium får bred opbakning i Folketinget og blandt brugerne. Mindretallet lægger derfor vægt på:

- at udvalget er frit stillet med hensyn til eventuelle ændringer i tilkendelsessystemet, således at der ikke alene arbejdes med udlægning til kommunerne og modeller for dette,
- at udvalget også får mulighed for at inddrage de ændringer i arbejdet, som socialministerens ændringsforslag er udtryk for (udlægning af almindelig og forhøjet almindelig førtidspension m.m.).

Mindretallet finder, at udvalget bør bestå af repræsentanter for invalideorganisationerne, arbejdsmarkedets parter (herunder såvel LO som FTF) og eventuelt relevante enkeltpersoner. Mindretallet skal endvidere pege på, at udvalgets formand bør være en alment respekteret person hentet udefra.

Ud fra ovenstående finder mindretallet det fortsat sagligt set rigtigt og mest hensigtsmæssigt, at der alene nedsættes et udvalg, og at der ikke gennemføres beslutninger, som tager forskud på konklusioner, udvalget måtte kunne fremkomme med. Mindretallet kan derfor ikke støtte socialministerens ændringsforslag til lovforslaget og derfor heller ikke lovforslagets endelige vedtagelse.

Mindretallet skal i den forbindelse afvise ministerens ændringsforslag med følgende begrundelser:

- Udlægning af tilkendelse af førtidspensioner i henhold til § 14, stk. 3, nr. 1, 2 og 3, til kommunerne. Specielt virker det forkert, at tilkendelser i henhold til § 14, stk. 3, nr. 1, udlægges, idet dette er en helbredsbetingsbetaget førtidspension, og at ændringsforslaget fra ministerens side netop havde til formål at udskyde udlægning af de helbredsbetingsbetagede førtidspensioner. Gennem udlægning af § 14, stk. 3, nr. 1, opnås en kunstig adskillelse mellem ansøgere, hvis erhvervsvenhedsattest er mindst 50 pct., og ansøgere, hvis erhvervsvenhedsattest er mindst 2/3.

Udlægning af tildelingskompetencen til kommunerne for ansøgere i henhold til § 14, stk. 3, sker i øvrigt, uden at der sker en præcisering af den enkelte ansøgers retssikkerhed. Mindretallet finder, at eventuel udlægning må ses i sammenhæng med retssikkerheden, og finder det u hensigtsmæssigt, at dette sker, før ud-

valget har taget stilling til, hvorledes en sådan sammenhæng kan tilvejebringes.

- Overflytning af revaliderings- og pensionsnævnene fra amtskommunerne til statsamtterne virker ligeledes uden sammenhæng med lovforslagets aktiverende formål. Med denne overflytning opnås en adskillelse mellem førtidspensionsområdet og det amtslige revalideringssystem. Mindretallet finder, at sådanne systemændringer bør afvente udvalgsarbejdet, således at eventuelle ændringer er begrundet i faktiske behov for forbedret revalidering og aktivering. Denne del af lovforslaget har ud over de menneskelige konsekvenser også økonomiske konsekvenser, idet en sådan overflytning beløber sig til ca. 30 mio. kr.

Mindretallet finder ikke, at udvalgsarbejdet siden 1. behandling har fjernet usikkerheden med hensyn til det kommunale beredskab til at varetage opgaverne. Der indregnes uændret personale i kommunerne, mens opgaverne forøges for de kommunale medarbejdere. Der foreslås ingen tidsfrister for behandling af de til kommunen afsendte ansøgninger, hvilket kan åbne mulighed for længere sagsbehandlingstider for de ansøgere, hvor kommunen har tilkendelseskompetencen. Mindretallet finder, at der burde indføres en tidsfrist for den kommunale sagsbehandling bl.a. for at kompensere for fjernelsen af forskudsudbetalingerne af pension.

Mindretallet finder, at en højere refusionsats på revalidering ville fremme en aktiverende og revaliderende indsats i de enkelte kommuner, og at udvalgsarbejdet heller ikke har ændret på de problemer.

Et andet mindretal (Det Konservative Folkeparti, Venstres, Centrum-Demokraternes, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag.

Et tredje mindretal (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af S og SF):

Til § 1

1) Den under *nr. 1* foreslåede affattelse af overskriften til *kapitel 5* ændres til:

»Nævn under statsamtet«

2) I den under *nr. 1* foreslåede § 16 udgår *stk. 3*.
Stk. 4 og 5 bliver herefter *stk. 3* og 4.

3) I *nr. 1* indsættes efter den foreslåede § 17 som ny paragraf:

»§ 18. I hvert amt nedsættes et revaliderings- og pensionsnævn. Nævnet træffer afgørelse i sager efter lov om social pension og lov om social bistand, i det omfang det er fastsat i disse love. Nævnet er endvidere klageinstans for afgørelser efter § 14, *stk. 3*, i lov om social pension, truffet af de kommunale myndigheder, der er nævnt i § 2, *stk. 2*, 2. pkt. Nævnets formand er statsamtmanden. Nævnets øvrige medlemmer, som alle udpeges af socialministeren, består af 2 medlemmer efter indstilling af kommuneforeningen i amtet, 2 medlemmer efter indstilling af arbejdsmarkedsnævnet og 2 medlemmer efter indstilling af De Samvirken- de Invalideorganisationer. På tilsvarende måde udpeges for hvert medlem et antal stedfortrædere. Funktionsperioden, der er 4 år, begynder 6 måneder efter den kommunale valgperiodes begyndelse. Statsamtet yder sekretariatsmæssig bistand til nævnet.

Stk. 2. Der nedsættes et revaliderings- og pensionsnævn for Københavns og Frederiksberg Kommuner. *Stk. 1*, 2. og 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Nævnets formand udpeges af socialministeren. Nævnets øvrige medlemmer, der alle udpeges af socialministeren, består af 2 medlemmer efter fælles indstilling af de to kommuner, 2 medlemmer efter indstilling af arbejdsmarkedsnævnet for Københavnsområdet og 2 medlemmer efter indstilling af De Samvirkende Invalideorganisationer. *Stk. 1*, 6. og 7. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Socialministeriet stiller et sekretariat til rådighed for nævnet.

Stk. 3. Som medlemmer og stedfortrædere af nævnene kan ikke udpeges personer, der som udvalgsmedlemmer eller magistratsmedlem-

mer træffer afgørelser i enkeltsager, jf. § 2, *stk. 2*, 2. pkt. Det samme gælder kommunalt ansatte, som deltager i behandlingen af de sagsområder, der er omfattet af nævnenes kompetence.

Stk. 4. Udgifterne ved nævnenes virksomhed afholdes af staten.

Stk. 5. § 17 finder tilsvarende anvendelse.« § 18 bliver herefter § 19.

Til § 3

4) *Nr. 1* udgår.

5) *Nr. 2* affattes således:

»2. I § 21 ændres »rejse sag« til: »træffe afgørelse eller rejse sag«.

6) *Nr. 3* affattes således:

»3. § 23 affattes således:

»§ 23. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om pension efter § 14, *stk. 3*, og videresender ansøgninger om pension efter § 14, *stk. 1* og 2, og §§ 16 og 18 med indstilling til revaliderings- og pensionsnævnet.«

7) *Nr. 4* udgår.

8) I den under *nr. 5* foreslåede affattelse af lovens § 25 indsættes efter »Kommunen« ordene: »og statsamtet«, efter »kommunalbestyrelsen« ordene: », henholdsvis statsamtet,« og efter »§ 22, *stk. 2*,« ordene: »og § 24,«.

9) *Nr. 6* udgår.

10) I den under *nr. 7* foreslåede affattelse af lovens § 33 ændres ordene »til personer under 67 år« til: »efter § 14, *stk. 3*,«.

11) *Nr. 8* affattes således:

»8. I § 35, *stk. 1*, indsættes efter »Forskud på pension efter § 14« ordene: », *stk. 1* og 2,«.

12) *Nr. 9* affattes således:

»9. I § 44, *stk. 1*, indsættes efter »Kommunalbestyrelsen skal« ordene: »træffe afgørelse eller«.

13) I den under nr. 10 foreslåede affattelse af lovens § 50, stk. 1, tilføjes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Afgørelser om pension efter § 14, stk. 3, påklages dog til revaliderings- og pensionsnævnet.«

14) Nr. 11 affattes således:

»11. § 50, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Afgørelser om ret til ydelser efter denne lov truffet af revaliderings- og pensionsnævnet eller af socialministeren efter § 62 kan påklages til Den Sociale Ankestyrelse. Revaliderings- og pensionsnævnets afgørelser, der stadfæster kommunens afgørelser om pension efter § 14, stk. 3, kan dog ikke påklages til anden administrativ myndighed. Den Sociale Ankestyrelse kan dog optage en sådan sag til behandling, når Ankestyrelsen skønner, at sagen er af principiel betydning.«

15) Nr. 13 affattes således:

»13. § 50, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Klage til det sociale ankenævn, revaliderings- og pensionsnævnet og Den Sociale Ankestyrelse skal indgives inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Anmodning til Ankestyrelsen om optagelse af en sag til behandling efter stk. 2, 3. pkt., og stk. 3, 2. pkt., skal indgives inden for samme tidsfrist. Det sociale ankenævn, revaliderings- og pensionsnævnet og Ankestyrelsen kan se bort fra overskridelse af fristen, når der er særlig grund hertil. Afgørelse herom træffes af henholdsvis formanden for det sociale ankenævn, formanden for revaliderings- og pensionsnævnet og chefen for Ankestyrelsen.«

Af et *mindretal* (FP):

16) Efter nr. 13 indsættes som nyt nummer:

»01. Efter § 50 indsættes som ny paragraf:

»§ 50 a. Socialministeren fastsætter regler om, at der opkræves et gebyr, såfremt en ankeinstans stadfæster kommunalbestyrelsens eller revaliderings- og pensionsnævnets afgørelse. Dette gælder dog ikke for afgørelser i sager, som Den Sociale Ankestyrelse har optaget til principiel behandling.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om beløbets størrelse, opkrævning, indbetaling og videresendelse til kommunen m.v.«

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af S og SF):

17) I den under nr. 16 foreslåede affattelse af lovens § 52 indsættes i stk. 3, 1. pkt., efter »§ 57,« og i 2. pkt. efter »truffet afgørelse om pension« ordene: »eller har afgivet indstilling om pension til revaliderings- og pensionsnævnet, jf. § 23«, og i 1. pkt. udgår ordene »den ny bopælskommune tilkender« og erstattes af: »der senere tilkendes«.

18) Nr. 18 affattes således:

»18. § 59 affattes således:

»§ 59. Revaliderings- og pensionsnævnet afgør,

- 1) om betingelsen er opfyldt for tilkendelse, ændring eller frakendelse af førtidspension efter § 14, stk. 1 og 2, invaliditetsydelse og tillæg efter § 16,
- 2) om betingelsen er opfyldt for tilkendelse, ændring eller frakendelse af førtidspension i sager, der har været behandlet af kommunalbestyrelsen som 1. instans,
- 3) fra hvilket tidspunkt betingelserne for tilkendelse, ændring eller frakendelse er opfyldt,
- 4) om en sag skal genoptages til undersøgelse på et senere tidspunkt, der fastsættes af nævnet, eller
- 5) om pension skal bevares i indtil 3 måneder efter det tidspunkt, fra hvilket frakendelse kan ske.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen afgør, om betingelserne m.v. efter stk. 1, nr. 1, 3 og 4, er opfyldt i sager om førtidspension efter § 14, stk. 3.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen afgør, om betingelserne for tilkendelse af pension er opfyldt ved afgørelse om fortsat ret til dagpenge, jf. dagpengelovens § 23, stk. 1, nr. 2.

Stk. 4. Nævnet kan bestemme, at retten til pension efter § 14, stk. 1 og 2, skal være hvilende, dog højst for et tidsrum af 3 år. Kommunalbestyrelsen kan træffe tilsvarende bestemmelse om retten til pension efter § 14, stk. 3, nr. 1 og 2. Nævnet henholdsvis kommunalbestyrelsen

skal senest ved hvileperiodens afslutning tage sagen op til fornyet vurdering.

Stk. 5. Nævnet henholdsvis kommunalbestyrelsen kan bestemme, at sagen bortfalder, eller at ydelsen inddrages i de tilfælde, hvor en person ikke medvirker til de nødvendige undersøgelser, jf. §§ 22 og 24, optræning eller andre foranstaltninger, der må antages mere varigt at kunne forbedre erhvervsevnen væsentligt. Nævnets formand kan midlertidigt standse udbetalingen af pension, hvis formanden anser det for sandsynligt, at nævnets afgørelse vil gå ud på, at ydelsen skal inddrages. Nævnet skal herefter træffe sin afgørelse hurtigst muligt.

Stk. 6. Nævnet afgiver vejledende udtalelser til helbredsbedømmelsesnævnet i tjenstemandsager.««

19) Nr. 19-23 udgår.

20) Nr. 24 affattes således:

»24. I § 60, stk. 1, indsættes efter »kommunale myndigheder« ordene: », sociale ankenævn«.«

Til § 4

21) Nr. 1 udgår.

22) Nr. 3 udgår.

23) Nr. 5 affattes således:

»5. I § 15, stk. 4, ændres i 1. og 4. pkt. »amtsankenævnet« til: »det sociale ankenævn«, og i 3. pkt. ændres »Amtsankenævnet« til: »Det sociale ankenævn«.«

Af et *mindretal* (FP):

24) Efter nr. 6 indsættes som nyt nummer:

»01. Efter § 15 indsættes som ny paragraf:

»§ 15 a. Socialministeren fastsætter regler om, at der opkræves et gebyr, såfremt en ankeinstans stadfæster kommunalbestyrelsens eller revaliderings- og pensionsnævnets afgørelse. Dette gælder dog ikke for afgørelser i sager, som Den Sociale Ankestyrelse har optaget til principiel behandling.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om beløbets størrelse, opkrævning, ind-

betaling og videresendelse til kommunen m.v.««

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af S og SF):

25) Nr. 7 affattes således:

»7. I § 16, stk. 1, 1. pkt., ændres »amtsankenævn« til: »sociale ankenævn«.«

26) Nr. 9 udgår.

27) Nr. 11 udgår.

28) Nr. 13 udgår.

Af et *mindretal* (FP):

Til § 5

29) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»01. Efter § 17 indsættes som ny paragraf:

»§ 17 a. Socialministeren fastsætter regler om, at der opkræves et gebyr, såfremt en ankeinstans stadfæster kommunalbestyrelsens afgørelse. Dette gælder dog ikke for afgørelser i sager, som Den Sociale Ankestyrelse har optaget til principiel behandling.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om beløbets størrelse, opkrævning, indbetaling og videresendelse til kommunen m.v.««

Til § 6

30) *Paragraffen* affattes således:

»§ 6

I lov om arbejdsskadeforsikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 450 af 25. juni 1987, som ændret senest ved lov nr. 102 af 26. februar 1991, foretages følgende ændringer:

1. § 40, stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter stk. 1 kan indbringes for det sociale ankenævn, der har den endelige administrative afgørelse.«

2. Efter § 54 indsættes som ny paragraf:

»§ 54 a. Socialministeren fastsætter regler om, at der opkræves et gebyr, såfremt Den Sociale Ankestyrelse stadfæster Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om beløbets størrelse, opkrævning, indbetaling og videresendelse til staten m.v.«

Til § 7

31) *Paragraffen* affattes således:

»§ 7

I lov om erstatning til besættelsestidens ofre, jf. lovbekendtgørelse nr. 472 af 4. august 1988, som ændret senest ved § 7 i lov nr. 794 af 30. november 1990, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 6 indsættes som ny paragraf:

»§ 6 a. Socialministeren fastsætter regler om, at der opkræves et gebyr, såfremt Den Sociale Ankestyrelse stadfæster Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om beløbets størrelse, opkrævning, indbetaling og videresendelse til staten m.v.«

2. I § 30, *stk. 1*, udgår ordene », eventuelt revaliderings- og pensionsnævnets«.

Til § 8

32) *Paragraffen* affattes således:

»§ 8

I lov nr. 852 af 20. december 1989 om dagpenge ved sygdom eller fødsel, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 794 af 30. november 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 30, *stk. 1*, affattes således:

»Staten afholder kommunens udgifter til sygedagpenge i de første 13 uger, jf. § 25, *stk. 1*, og udgifterne til barseldagpenge. I øvrigt afholder staten 50 pct. af kommunens udgifter til dagpenge.«

2. Efter § 33 indsættes som ny paragraf:

»§ 33 a. Socialministeren fastsætter regler om, at der opkræves et gebyr, såfremt Dagpengeudvalget stadfæster kommunalbestyrelsens afgørelse.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om beløbets størrelse, opkrævning, indbetaling og videresendelse til kommunen m.v.«

Til § 9

33) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»01. Efter § 22 indsættes som ny paragraf:

»§ 22 a. Socialministeren fastsætter regler om, at der opkræves et gebyr, såfremt en ankeinstans stadfæster kommunalbestyrelsens afgørelse. Dette gælder dog ikke for afgørelser i sager, som Den Sociale Ankestyrelse har optaget til principiel behandling.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om beløbets størrelse, opkrævning, indbetaling og videresendelse til kommunen m.v.«

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af S og SF):

Til § 11

34) *Nr. 1* affattes således:

»1. § 31, *nr. 1*, affattes således:

»1) i den sociale styrelseslov bortset fra § 3 og §§ 16-19,«.

35) *Nr. 2* affattes således:

»2. I § 32, *stk. 1* og 3, indsættes efter »§§ 14«: », *stk. 1, 2* og 6,«.

36) *Nr. 3* affattes således:

»3. I § 35 indsættes efter »§§ 14«: », *stk. 1, 2* og 6,«.

Til § 14

37) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2.* De sager om social pension efter §§ 14, 16 og 18 i lov om social pension, om hjælp til etablering af selvstændig virksomhed eller erhvervelse af motorkøretøj efter bistandslovens §§ 43 og 58, i hvilke kommunerne den 1. januar 1992 har afgivet indstilling, og som ikke er afgjort af de indtil denne dato bestående revaliderings- og pensionsnævn, overgår til de

Bet. o. lovf. vedr. den sociale styrelseslov m.m.

nævn, der er nedsat ved § 18 i den sociale styrelseslov, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1. Disse sager afgøres og kan påklages efter de indtil denne dato gældende regler. Finansieringen af udgifter forbundet hermed sker ligeledes efter de hidtil gældende regler. Funktionsperioden for formanden og for medlemmerne af de indtil 1. januar 1992 bestående revaliderings- og pensionsnævn ophører på denne dato. Funktionsperioden for medlemmerne af de revaliderings- og pensionsnævne, som er nedsat ved § 18 i den sociale styrelseslov, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, vil første gang være fra den 1. januar 1992 til den 30. juni 1994.«

38) *Stk. 5* udgår.

Stk. 6 og 7 bliver herefter *stk. 5 og 6*.

39) I *stk. 6*, der bliver *stk. 5*, indsættes i *1. pkt.* efter »Såfremt kommunalbestyrelsen efter den 1. januar 1992« ordene: »afgiver indstilling om forhøjelse af«, og »forhøjer« udgår.

40) Efter *stk. 7*, som bliver *stk. 6*, indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 7*. Socialministeren fremsætter forslag for Folketinget om revision af tilkendelseskompetencen m.v. efter lov om social pension og lov om social bistand inden udgangen af folketingsåret 1991-92.«

Til § 15

41) I *stk. 2* udgår »eller senere, dog senest fra den 1. juli 1992,«.

Bemærkninger

Til nr. 1-15, 17-23, 25-28 og 34-41

Under behandlingen af nærværende lovforslag i Folketingets Socialudvalg har der fra flere sider været udtrykt betænkelighed ved, at kommunerne på nuværende tidspunkt får tillagt kompetencen til at træffe afgørelse i sager vedrørende tilkendelse af mellemste og højeste førtidspension m.v. Modsat er den del af lovforslaget, der vedrører kommunal tilkendelseskompetence i sager vedrørende almindelig/forhøjet almindelig førtidspension, blevet mødt med positive tilkendegivelser.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, hvilket yderligere er uddybet i de besvarel-

ser, der er givet på spørgsmål stillet af Folketingets Socialudvalg, er formålet med lovforslaget at fremme den aktive, arbejdsmarkedsrettede indsats i kommunerne, en indsats, der naturligvis har størst betydning for personer, der har en erhvervssevne af rimeligt omfang. Men som det fremgår af lovforslaget, er det også væsentligt at være opmærksom på de grupper, der måske har et større helbredsmæssigt handicap, men for hvem det kan have stor betydning at bevare eller opnå tilknytning til arbejdsmarkedet.

Set i sammenhæng med andre lovændringer om fremme af den aktiverende indsats vil en kommunal tilkendelseskompetence for sager vedrørende forhøjet/almindelig førtidspension kunne begrunde og tilskynde til en omlægning af sagsbehandlingen m.v., en omlægning, der skal være præget af og have til formål at ændre den kommunale forvaltning således, at den står bedst muligt rustet til at varetage løsningen af den beskæftigelsesfremmende indsats for ansøgere og modtagere af sociale ydelser.

På baggrund af ovennævnte foreslås lovforslaget ændret, således at kommunerne alene får tillagt kompetencen til at tilkende almindelig og forhøjet almindelig førtidspension. Revaliderings- og pensionsnævnene, der bevares i stort set uændret form, skal fortsat som 1. instans behandle sager om tilkendelse af mellemste og højeste førtidspension, om invaliditetsydelse, om bistands- og plejetillæg og om støtte til etablering af selvstændig virksomhed eller erhvervelse af motorkøretøj efter bistandslovens §§ 43 og 58.

Det foreslås, at de kommunale afgørelser om førtidspension kan indbringes for revaliderings- og pensionsnævnene. De afgørelser, som revaliderings- og pensionsnævnene træffer som 1. instans, vil som hidtil kunne indbringes for Den Sociale Ankestyrelse. Sekretariatsbetjeningen af revaliderings- og pensionsnævnene varetages af statsamtet.

Som en konsekvens af ændringsforslagene vil det fortsat være muligt at yde forskud på mellemste og højeste førtidspension.

Det forventes, at ændringsforslagenes indhold vedrørende tilkendelse af mellemste og højeste førtidspension m.v. kun skal have virkning for en begrænset periode.

Det er således regeringens hensigt snarest at nedsætte et udvalg med repræsentanter fra bl.a. invalideorganisationerne til at vurdere og op-

stille modeller for en vedvarende udlægning af tilkendelseskompetencen m.v. for sager vedrørende mellemste og højeste førtidspension, invaliditetsydelse, bistands- og plejetillæg samt støtte efter bistandslovens §§ 43 og 58 til selvstændig virksomhed eller motorkøretøj.

I udvalgets overvejelser om modeller skal også indgå spørgsmålet om fremme af den beskæftigelsesmæssige indsats for de pågældende persongrupper, jf. baggrunden for lovforslaget. Udvalget skal bl.a. også overveje, om det vil være hensigtsmæssigt at udskille mellemste og højeste førtidspension fra de øvrige typer af førtidspension, om tilkendelsesreglerne kan forenkles, om ansøgerne i større grad kan inddrages i beslutningsprocessen, samt om og i givet fald hvorledes sagsbehandlingstiden kan nedbringes.

Udvalget skal færdiggøre sit arbejde senest den 1. december 1991 med henblik på fremsættelse af lovforslag i det næste folketingsår, 1991-92, til ikrafttræden den 1. januar 1993.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Ændringen af pensionsudbetalingen for nye højeste og mellemste førtidspensioner fra afgørelsestidspunktet til ansøgningstidspunktet vil medføre kommunale merudgifter til førtids-

pension på skønsmæssigt ca. 190 mio. kr. i 1992. I årene 1993 til 1995 skønnes de kommunale merudgifter til ca. 320 mio. kr., ca. 340 mio. kr. og ca. 360 mio. kr. Kommunerne vil blive kompenseret for udgiften via bloktilskudet.

Ændringen af pensionsudbetalingstidspunktet for højeste og mellemste førtidspensionister vil medføre en merudgift for staten på netto ca. 300 mio. kr., således at den samlede nettobesparelse for staten bliver ca. 200 mio. kr. årligt.

Der forventes som følge af ændringsforslagene administrative besparelser for den offentlige sektor som helhed på ca. 28,4 mio. kr. årligt, når omlægningen er fuldført. Der skønnes en besparelse i personaleantallet svarende til ca. 76 årsværk som følge af omlægningen. Lønudgifter til sekretariatspersonalet samt udgifter til vederlag til medlemmerne af revaliderings- og pensionsnævn og ankenævn forventes reduceret med i alt ca. 22,5 mio. kr. årligt.

I 1992 må der påregnes merudgifter for den offentlige sektor som helhed på i alt ca. 30,3 mio. kr. bl.a. som følge af engangsudgifter i forbindelse med etableringen af de nye nævn i statsamtterne og i Socialministeriets regi.

De økonomiske konsekvenser på det administrative område fremgår af nedenstående tabeller:

Tabel 1: Personalemæssige konsekvenser

Årsværk	1992	1993 og fremover
Amtsankenævn	÷ 179,5	÷ 179,5
Revaliderings- og pensionsnævn i amtskommuner og Kbh. og Frb.	÷ 307,0	÷ 307,0
Revaliderings- og pensionsnævn i statsamtterne	248,0	209,0
Revaliderings- og pensionsnævnet for Kbh. og Frb.	31,1	23,4
De sociale ankenævn i statsamtterne	179,5	179,5
Det sociale ankenævn for Kbh. og Frb. Kommuner	24,0	24,0
Ankestyrelsen	0,0	÷ 25,7
Netto	÷ 3,9	÷ 76,3
Amtskommunerne	÷ 486,5	÷ 486,5
Staten	482,6	410,2

Tabel 2: Lønudgifter

Mio. kr. 1991-PL	1992	1993 og fremover
Amtsankenævn	÷ 45,4	÷ 45,4

Revaliderings- og pensionsnævn i amtskommuner og Kbh. og Frb.	÷ 72,8	÷ 72,8
Revaliderings- og pensionsnævn i statsamterne	58,9	49,7
Revaliderings- og pensionsnævnet for Kbh. og Frb.	7,7	5,7
De sociale ankenævn i statsamterne	45,4	45,4
Det sociale ankenævn for Kbh. og Frb. Kommuner	6,1	6,1
Ankestyrelsen	0,0	÷ 7,0
Netto	÷ 0,1	÷ 18,3
Amtskommunerne	÷ 118,2	÷ 118,2
Staten	118,1	99,9

Tabel 3: Vederlag til medlemmerne af nævnene

Mio. kr. 1991-PL	1992	1993 og fremover
Amtsankenævn	÷ 1,3	÷ 1,3
Revaliderings- og pensionsnævn i amtskommuner og Kbh. og Frb.	÷ 9,3	÷ 9,3
Revaliderings- og pensionsnævn i statsamterne	6,2	5,1
Revaliderings- og pensionsnævnet for Kbh. og Frb.	0,8	0,6
Det sociale ankenævn	1,0	1,0
Det sociale ankenævn for Kbh. og Frb. Kommuner	0,1	0,1
Ankestyrelsen	0,0	÷ 0,4
Netto	÷ 2,4	÷ 4,2
Amtskommunerne	0,0	0,0
Staten	÷ 2,4	÷ 4,2

Tabel 4: Øvrige driftsudgifter

Mio. kr. 1991-PL	1992	1993 og fremover
Amtsankenævn	÷ 17,7	÷ 17,7
Revaliderings- og pensionsnævn i amtskommuner og Kbh. og Frb.	÷ 30,0	÷ 30,0
§ 25-lægeerklæringer	÷ 19,6	÷ 19,6
Revaliderings- og pensionsnævn i statsamterne	24,4	20,6
Etableringsudgifter	30,0	
§ 25-lægeerklæringer	10,2	10,2
Revaliderings- og pensionsnævnet for Kbh. og Frb.	3,1	2,3
Etableringsudgifter	3,0	
§ 25-lægeerklæringer	1,0	1,0
De sociale ankenævn i statsamterne	17,7	17,7
Det sociale ankenævn for Kbh. og Frb. Kommuner	2,4	2,4
Ankestyrelsen	0,0	÷ 1,2
Kommuner § 25-lægeerklæringer	8,3	8,3
Netto	32,9	÷ 5,9
Amtskommuner	÷ 67,2	÷ 67,2
Staten	91,8	53,0
Primærkommuner	8,3	8,3

Tabel 5: Samlede udgifter

Mio. kr. 1991-PL	1992	1993 og fremover
Amtskommunerne	÷ 185,4	÷ 185,4
Staten	207,4	148,7
Primærkommuner	8,3	8,3
Den offentlige sektor	30,3	÷ 28,4

Der forudsættes afholdt lønudgifter i 1991 på i alt 1 mio. kr. i forbindelse med påbegyndelsen af de sociale ankenævns og revaliderings- og pensionsnævnenes virksomhed i henholdsvis statsamtligt og i Socialministeriets regi. Der forudsættes endvidere adgang til eventuelt at anvende en del af de til etablering afsatte midler i 1991.

Der forudsættes i gennemsnit etableret to kontorchefstillinger ved hvert statsamt og en fælleschef samt 3 kontorchefstillinger ved det sociale ankenævn for Københavns og Frederiksberg Kommuner og revaliderings- og pensionsnævnet for disse to kommuner.

De økonomiske skøn vedrørende ændringsforslagene forhandles med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark.

Ad nr. 1 og 2

Ændringerne er redaktionelle som følge af ændringsforslag nr. 3 om revaliderings- og pensionsnævnene, jf. bemærkningerne hertil.

Ad nr. 3

Revaliderings- og pensionsnævnene har hidtil været 1. instans for samtlige afgørelser vedrørende førtidspension. Som følge af forslaget om, at kommunerne skal overtage tilkendelseskompetencen vedrørende forhøjet almindelig/almindelig førtidspension, er det fundet hensigtsmæssigt at foreslå, at revaliderings- og pensionsnævnene i disse sager skal fungere som klageinstans.

Med henblik på at samle den socialretlige ekspertise foreslås det, at statsamtmanden ud over at være formand for det sociale ankenævn også bliver formand for revaliderings- og pensionsnævnet, og at statsamtet varetager den sekretariatsmæssige betjening af nævnet.

Endvidere foreslås det, at antallet af medlemmer indstillet af De Samvirkende Invalideorganisationer forhøjes fra 1 til 2.

Som en konsekvens af, at statsamtet skal varetage sekretariatsfunktionerne, foreslås det, at de 2 medlemmer, som er indstillet af amtsrådet, udgår. Det samlede antal medlemmer ud over formanden bliver herefter 6.

For så vidt angår revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns og Frederiksberg Kommuner, foreslås det, at formanden som hidtil udpeges af socialministeren, og at Socialministeriet stiller den fornødne sekretariatsmæssige bistand til rådighed.

Med henblik på at opnå en ensartet sammensætning i forhold til de øvrige nævn foreslås det, at de to kommuner indstiller 2 medlemmer mod hidtil 4. Det samlede antal medlemmer er herefter 6 også for dette nævn.

For at undgå habilitetsproblemer foreslås det, at medlemmerne ikke kan udpeges blandt de personer, der som udvalgsmedlemmer eller magistratsmedlemmer træffer afgørelse i enkelt-sager og efter den sociale lovgivning. Det samme gælder ansatte i en kommunal forvaltning, hvis sagsområde er omfattet af nævnets kompetence.

De regler om behandling af sager m.v., der er foreslået for de sociale ankenævn, jf. forslaget til affattelse af § 17, foreslås også at skulle finde anvendelse for revaliderings- og pensionsnævnene med de lempelser, som sagerens forskelligartethed tilsiger. Heraf følger tillige, at revaliderings- og pensionsnævnene yder vejledning til kommunerne inden for nævnenes sagsområde, og at socialministeren fastsætter en forretningsorden for deres virksomhed.

Ad nr. 4, 5, 6 og 7

De stillede ændringsforslag er konsekvenser af, at revaliderings- og pensionsnævnene fort-

sat skal tilkende mellemste og højeste førtidspension. Disse førtidspensionsansøgninger skal kommunen som hidtil videresende til revaliderings- og pensionsnævnet med en indstilling. Kommunen træffer afgørelse vedrørende førtidspension efter lovens § 14, stk. 3, dvs. forhøjet almindelig og almindelig førtidspension.

Ad nr. 8

Afhængigt af om det er kommunen eller statsamtet, der har pålagt ansøgeren udgifter til rejser, lægeerklæringer, undersøgelser og behandlinger, betales disse af kommunen henholdsvis statsamtet.

De tilsvarende udgifter, som revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns og Frederiksberg Kommuner pålægger ansøgeren, afholdes af staten.

Ad nr. 9

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at revaliderings- og pensionsnævnene bevares.

Ad nr. 10 og 11

Ved ændringsforslagene opretholdes adgangen til at udbetale forskud på førtidspension, når kommunen anser det for sandsynligt, at revaliderings- og pensionsnævnet vil tilkende mellemste eller højeste førtidspension.

Ad nr. 13, 14 og 15

Som en konsekvens af at revaliderings- og pensionsnævnene bevares, foreslås det, at kommunens afgørelser om pension efter § 14, stk. 3, kan indbringes for revaliderings- og pensionsnævnet. Hvis nævnet stadfæster kommunens afgørelse, kan sagen kun prøves af Ankestyrelsen, hvis sagen skønnes at være af principiel betydning. Hvis revaliderings- og pensionsnævnet ændrer kommunens afgørelse, vil sagen kunne indbringes for Ankestyrelsen som 2. instans.

Ad nr. 17

Ændringen er en konsekvens af forslaget om, at kommunerne alene skal tilkende forhøjet almindelig og almindelig førtidspension, mens nævnene tilkender mellemste og forhøjet førtidspension, sammenholdt med at kommunerne afholder udgifterne til alle former for førtidspension til personer under 60 år.

Ad nr. 18

Ændringen er en konsekvens af forslaget om, at kommunerne får tilkendelseskompetencen vedrørende forhøjet almindelig og almindelig førtidspension, mens revaliderings- og pensionsnævnene bevarer tilkendelseskompetencen vedrørende højeste og mellemste førtidspension samt bliver ankeinstans for kommunens afgørelser om førtidspension. Ved afgørelsen om fortsat ret til dagpenge er det fundet mest hensigtsmæssigt, at det er kommunen, der tager stilling til, om dagpengemodtageren opfylder de helbredsmæssige betingelser for førtidspension, idet kommunen i øvrigt står for opfølgning af dagpengesager. Nævnet afgiver, som det er tilfældet efter gældende lov, vejledende udtalelser til helbredsbedømmelsesnævnet i tjenestemandssager.

Ad nr. 19

Ændringen er redaktionel.

Ad nr. 20

Ændringen er en konsekvens af forslaget om at bevare revaliderings- og pensionsnævnene.

Ad nr. 21-23 og 25-28

Ændringsforslagene er en konsekvens af, at revaliderings- og pensionsnævnene bevares. Ændringsforslagene betyder, at nævnene bevarer de hidtidige opgaver efter bistanndsloven, herunder at træffe afgørelse om hjælp til iværksættelse af selvstændig virksomhed og om støtte til erhvervelse af invalidebiler.

Ad nr. 34, 35 og 36

Som følge af forslaget om at bevare revaliderings- og pensionsnævnene opretholdes adgangen til frikommuneforsøg med overflytning af kompetencen til at tilkende pension efter § 14, stk. 1 og 2, samt bevilge støtte til erhvervelse af motorkøretøj og støtte til etablering af selvstændig virksomhed fra revaliderings- og pensionsnævnet til kommunen. Frikommuner, der har forsøg på disse områder, vil således kunne fortsætte forsøgene.

Ad nr. 37

Det foreslås, at alle sager, som kommunerne har afgivet indstilling i inden den 1. januar 1992, afgøres af nævnene med den ændrede

sammensætning og efter de hidtil gældende regler.

Dette medfører, at kommunerne skal medfinansiere udgifter til pension, som er tilkendt af kommunerne, eller hvorom der ikke er afgivet indstilling til revaliderings- og pensionsnævnet inden den 1. januar 1992.

Ad nr. 40

Der henvises til de almindelige bemærkninger om det påtænkte udvalgsarbejde forud for et lovgivningsinitiativ.

Ad nr. 41

Ændringen er en konsekvens af forslaget om, at statsamterne fra den 1. januar 1992 yder sekretariatsmæssig bistand til revaliderings- og pensionsnævnene.

For så vidt angår det overenskomstansatte personale i de nuværende revaliderings- og pensionsnævn, forudsættes det, at dette overføres, i det omfang der er behov herfor, til varetagelse af den sekretariatsmæssige bistand af de nye revaliderings- og pensionsnævn.

Det samme gælder for de ansatte i Den Sociale Ankestyrelse, som er beskæftiget med den del af Ankestyrelsens virksomhed, der efter

ændringsforslaget skal varetages af revaliderings- og pensionsnævnene.

Til nr. 16, 24, 29-33

Det er Fremskridtspartiets indtryk, at der overalt i landets kommuner er klienter, der pr. automatik klager over afgørelser, blot fordi muligheden foreligger, og uden at tænke yderligere over, hvorfor de klager, og hvad klagens behandling koster skatteyderne.

Samtidig er det Fremskridtspartiets formodning, at der er en del kværlanter, der belaster det offentlige system langt ud over det rimelige.

Ved gennemførelse af Fremskridtspartiets ændringsforslag er det Fremskridtspartiets overbevisning, at klienter vil tænke sig om endnu en gang, inden de fremsender en klage.

Samtidig er forholdet det, at ændringsforslagene er udformet således, at det kun er klienter, der får afslag på deres klage, der skal betale. Klienter, der får medhold, skal således ikke betale gebyr.

Et gebyr på f.eks. 200 kr. er ikke noget stort beløb, og ordningen kunne udformes således, at de 200 kr. skulle betales som en art depositum, indtil klagen er afgjort. Klienter, der mener, at de kan få medhold i deres klage, vil være villige til at betale dette depositum.

Jytte Andersen (S) Pernille Forchhammer (S) Jytte Hilden (S) Jørn Pedersen (S)

Jan Petersen (S) Grete Schødt (S) Taanquist (S) nfm. Hanne Thanning Jacobsen (SF)

Bente Juncker (CD) Pia Christmas-Møller (KF) Per Tærsebøl (KF) Agnete Laustsen (KF)

Eva Kjer Hansen (V) Hanne Severinsen (V) Tom Behnke (FP) Marianne Jelved (RV)

Kofod-Svendsen (KRF) fmd.

Bilag 1**Nogle henvendelser til udvalget og nogle henvendelser til Socialministeriet, som ministeriet har over-
sendt til Socialudvalget**

Københavns Magistrat
3. afdeling

21. maj 1991

Socialministeriet,
Slotsholmsgade 6,
1216 København K.

Ved skrivelse modtaget den 14. maj 1991 har Socialministeriet anmodet om kommentarer til fremsatte ændringsforslag af 1. maj 1991 til et foreliggende forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov og lov om social pension m.v. (Omlægninger af regler om tilkendelse af førtidspension, refusionssatser og ankestrukturen m.v.), et lovforslag, som magistratsafdelingen har udtalt sig over ved skrivelse af 13. november 1990.

Idet magistratens 3. afdeling således i det hele skal henholde sig til sine tidligere fremførte bemærkninger, skal vedrørende de senest fremsatte ændringsforslag bemærkes følgende:

Magistratens 3. afdeling kan ikke tilslutte sig, at man i lovforslaget opretholder den oprindeligt foreslåede refusionsfordeling mellem stat og kommuner (50 pct.) samtidig med, at de seneste ændringsforslag indebærer, at tilkendelseskompetencen for så vidt angår mellemste og højeste førtidspension fortsat bevares i statslige revaliderings- og pensionsnævn med sekretariatsforpligtelsen overført til statsamterne, henholdsvis Socialministeriet. En konsekvens af bevarelsen af tilkendelseskompetencen for disse sidstnævnte pensionsformers vedkommende bør i konsekvens af princippet om forening af kompetence og økonomisk ansvar være en bevarelse af den hidtil gældende refusionsordning.

I tilknytning til forslaget om bevarelse af statslige revaliderings- og pensionsnævn findes det også beklageligt, at man efter forslaget har

valgt at nedsætte antallet af kommunale nævnsmedlemmer fra 4 til 2.

Det vil efter magistratsafdelingens opfattelse være ønskeligt, om en ny lovgivning på området under de givne omstændigheder giver mulighed for, at større kommuner – eventuelt i en forsøgsperiode – får overdraget tilkendelseskompetencen i alle førtidspensionsager.

Under alle omstændigheder bør bevillinger af invalidebiler og støtte til selvstændig virksomhed efter magistratsafdelingens opfattelse definitivt udlægges til kommunerne, dels som følge af sagsindholdets konkrete karakter, dels fordi de med sådanne bevillinger forbundne udgifter ikke er undergivet refusion fra staten.

Endvidere er det magistratsafdelingens opfattelse, at ændringsforslagene af 1. maj 1991 ikke giver fornødne bidrag til administrativ forenkling, herunder til afkortning af tiden for behandling af førtidspensionsansøgninger.

Særligt hvad angår de personalemæssige konsekvenser af ny lovgivning på området, skal henvises til det herom anførte i magistratsafdelingens skrivelse af 13. november 1990.

Til de enkelte paragraffer i lovforslaget skal vedrørende § 1, stk. 3, bemærkes, at det i korrektionen til styrelseslovens § 18 bør præciseres, at henvisningen til § 2, stk. 2, 2. pkt., refererer til styrelsesloven og ikke til pensionsloven.

Endvidere foreslås det at ændre § 25 i det sociale pensionslov, således at alle udgifter til rejser, lægeerklæringer, undersøgelser og behandlinger – såvel som nævnets driftsudgifter og honorarer – skal refunderes af staten, når en før-

tidspensionssag har været behandlet i revaliderings- og pensionsnævnet, enten i ansøgnings- eller i ankefasen.

Magistratsafdelingen beklager den korte svarfrist.

Winnie Larsen-Jensen

/ Paul Kristensen

Landsorganisationen i Danmark

Socialministeriet,
Slotsholmsgade 6,
1216 København K.

Den 21. maj 1991

Socialministeriet – 1. kt., j.nr. 1000-39 – har anmodet Landsorganisationen om kommentarer til Socialministeriets ændringsforslag af 1. maj 1991 vedrørende forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov og lov om social pension.

I den anledning skal Landsorganisationen indledningsvis tilkendegive, at man ser med tilfredshed på, at Socialministeriets oprindelige forslag om nedlæggelse af revaliderings- og pensionsnævnene er opgivet og ændret til et forslag om en udlægning af tildelingskompetencen for de laveste pensioner efter § 14, stk. 3, i lov om social pension, til kommunerne, og en hensigtserklæring om nedsættelse af et udvalg, der skal overveje førtidspensions- og ankesystemet.

LO finder, at der er behov for et sådant udvalgsarbejde, hvis hovedopgave må være at fremsætte forslag til fremme af den beskæftigelsesmæssige indsats gennem revalidering og forbedret adgang til at udnytte resterhvervsevnen og i konsekvens af sådanne forslag overveje ændringer i hele førtidspensionssystemet samt ankestrukturen.

Landsorganisationen forventer at blive repræsenteret i et sådant udvalg og vil med ovennævnte arbejdsgrundlag gå positivt ind i arbejdet.

Med hensyn til forslaget om at udlægge afgørelser efter § 14, stk. 3, i lov om social pension finder LO, at en sådan udlægning burde afvente et udvalgsarbejde, hvilket i øvrigt også burde gælde forslaget om overføring af den sekretariatsmæssige bistand til revaliderings- og pensionsnævnene fra amtskommunerne til statsamtet.

Man risikerer, at et udvalgsarbejde, der jo også vil omfatte afgørelser efter § 14, stk. 3, og organiseringen af ankesystemet bl.a. vil føre til forslag om, at statsamterne måske ikke skal løse sekretariatsopgaver.

Ved at undlade disse ændringer og i stedet afvente udvalgsarbejdet vil man i hvert fald for så vidt angår statsamterne spare de 30 mio. kr., der er afsat til dækning af udgifterne ved overføring af administrationen fra amterne.

Fastholder man imidlertid overføring af § 14, stk. 3, til kommunerne, bør man under hensyn til, at der ikke længere kan ydes forskud på pensionen efter lovforslaget, fastsætte en tidsfrist for den kommunale sagsbehandling.

P.F.V.

(navn)

Dansk Socialrådgiverforening
Toldbodgade 19 A – 1253 København K.

Folketingets Socialudvalg,
Christiansborg
1240 København K.

Den 17. maj 1991

Vedr.: L 62 og socialministerens ændringsforslag af den 1. maj 1991

Dansk Socialrådgiverforening har på et tidligt tidspunkt overfor den daværende socialminister Aase Olesen peget på det uheldige i at starte på lovændringsarbejde inden for førtidspensionsområdet ud fra en budgetteknisk aftale med KL.

DS vil ikke afvise, at en samling af kompetencen omkring revalidering og førtidspensionstilkendelser i primærkommunerne vil kunne udformes hensigtsmæssigt.

At få tilkendt en pension er en vidtrækkende begivenhed i et menneskes liv: det er et handicappet menneskes sikring af tilværelsen – og det er en væsentlig samfundsøkonomisk omkostning. Begge momenter kræver størst mulig kvalitet og sikkerhed i afgørelserne.

Med andre ord: der skal grundighed til, såfremt en for borgerne så vigtig del af det sociale sikkerhedsnet skal ændres. Og det mener vi hverken ligger bag L 62 eller de foreliggende ændringsforslag.

Forinden man derfor begiver sig ud i at bruge 30 millioner på at flytte nævn og personale, og forinden man begynder at skille kompetencen i den ene og den anden slags førtidspensioner, mener vi, man bør gå mere seriøst til værks og nedsætte det udvalg, som socialministeren foreslår til at overveje hele området.

Vi vil foreslå, at udvalget bl.a. skal arbejde med:

- Forenkling.
- Borgernes retssikkerhed.
- Sikring af det aktiverende beredskab og kvaliteten i det.
- Sikring af en høj kvalitet i sagsbehandlingen og beslutningsprocessen.

Med hensyn til det sidste punkt vil vi understrege, at en flytning af revaliderings- og pen-

sionsnævn til statsamter væk fra amtskommunens øvrige socialfaglige afdelinger, ikke mindst revalideringsområdet, vil betyde, at den nødvendige specialbistand til kommunerne forringes. Dette er bekymrende, fordi pointen med rådgivningsindsatsen jo netop er at øge de primærkommunale sagsbehandlers problem-løsningskapacitet, som bliver endnu mere påkrævet, hvis kommunerne skal have tilkendelseskompetence.

Af SFI-rapporten »Førtidspensionering eller...« fremgår, at over 90 pct. af kommunerne benytter amtskommunernes konsulentbistand på revaliderings- og pensionsområdet, hvilket ligger over omfanget inden for andre rådgivningsspecialer.

Det store antal sager og det faglige miljø i amtskommunernes revaliderings- og pensionsafdelinger sikrer viden om praksis, problemer og udviklingstendenser, hvilket i sidste instans udgør en vigtig del af klienternes sikkerhed for en korrekt afgørelse.

Rapporten fra Ballerup-forsøget beskriver de primærkommunale vanskeligheder med at opbygge en tilstrækkelig ekspertise og kontinuitet i afgørelsesteamet. Det er problemer, som vil blive mangedoblet i mindre kommuner.

Vi vil ikke undlade at gøre opmærksom på, at den behandling, hele spørgsmålet vedrørende en omlægning af pensionstilkendelsen har været og stadig er udsat for, giver en helt urimelig situation for det personale, som de eventuelle forandringer berører. I sin uheldigste konsekvens betyder det, at kvalificeret personale forlader revaliderings- og pensionsnævnene i frustration over en mere end usikker fremtid.

Vi har noteret os, at forslaget om, at kommunale skønsmæssige afgørelser kun kan tilside-sættes af de amtslige ankenævn og den sociale ankestyrelse, hvis skønnet »er ulovligt eller åbenbart urimeligt«, er opretholdt. Forslaget

bidrager i urimelig grad til en udhuling af borgernes retssikkerhed og til afmagt over for det offentlige system. Vi finder derfor forslaget helt uacceptabelt.

Med venlig hilsen

Anna Marie Møller
næstformand

Rie Græsborg
forretningsudvalgsmedlem

Positivgruppen

Frederiksberg, den 16. maj 1991

Til
Socialministeriet,
Departementet, 1. kt.,
att.: Dorte Lydolph,
Slotsholmsgade 6,
1216 København K.

Ad j.nr. 1000-39

Positivgruppens kommentarer til socialministerens ændringsforslag af 1. maj 1991 til forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov og lov om social pension (L 62).

Positivgruppen har med interesse drøftet socialministerens ændringsforslag, som vi i dets helhed finder tilfredsstillende i forhold til de oprindelige ideer i lovforslag L 62.

Positivgruppen er dog på ét for HIV-smitte- og AIDS-syge afgørende punkt skuffet over socialministerens ændringsforslag.

Repræsentanter fra Positivgruppen gjorde ved et møde hos socialministeren den 22. april 1991 rede for de særlige problemer, der gør sig gældende i forbindelse med langvarig sagsbehandlingstid primært i Københavns Kommune i pensionssager (førtidspension, invaliditetsydelse, bistands- og plejetillæg) fra personer med livstruende sygdomme – herunder mennesker med AIDS-diagnosen.

Vi ved, at alle, der får AIDS-diagnosen, dør af de tilstødende følgesygdomme. Gennemsnitslevealderen for et menneske med AIDS-diagnosen er nu ca. tre år. Endvidere forekommer det af og til, at HIV-smittede dør p.g.a. HIV-infektionen, endnu inden AIDS-diagnosen har kunnet stilles ud fra de herfor givne kriterier.

De alvorlige følgesygdomme, der opstår i forbindelse med HIV-infektionen, er mangede og bevirker for en del følgesygdommes vedkommende pludselige og drastiske ændringer i helbredstilstanden, ændringer, der ikke alene nedsætter erhvervsevnen, men som også i

mange tilfælde afstedkommer tab af førlighed, hukommelse eller normal sindstilstand. I en del situationer indtræffer døden få måneder efter indtræden af alvorlig sygdomstilstand.

På baggrund af dette og på baggrund af erfaringer med en sagsbehandlingstid på oftest 6 måneder primært i Københavns Kommune fandt Positivgruppen det rimeligt over for socialministeren at tilkendegive et ønske om, at der sikres en sagsbehandlingstid på maksimalt 3 måneder på ansøgninger i pensionssager fra mennesker med livstruende sygdomme.

Socialministeren gav over for Positivgruppen på mødet den 22. april 1991 til kende, at førtidspension til mennesker med livstruende sygdomme bør tilkendes hurtigere end 3 måneder fra ansøgningstidspunktet.

Desværre har vi i Positivgruppen ikke af socialministerens ændringsforslag kunnet se, at vores ønske om en sagsbehandlingstid på maksimalt 3 måneder er tilgodeset, eller at der på anden vis er sikret en tilsvarende eller endnu kortere sagsbehandlingstid i pensionssager for mennesker med livstruende sygdomme.

Vi vil for en ordens skyld gøre opmærksom på, at der fra pensionstilkendelsestidspunktet til udbetaling af den tilkendte pension finder sted, af administrative grunde går en vis periode. I Københavns Kommune eksempelvis går der minimum 1½ måned fra tilkendelsestidspunktet, til endelig udbetaling af den tilkendte pension kan finde sted.

Det er Positivgruppens håb, at vores ønske om sikring af maksimalt 3 måneders sagsbehandlingstid i pensionssager fra mennesker med livstruende sygdomme vil blive hørt.

Med venlig hilsen

Ronny Söderstjerne

Formand, Positivgruppen

HK/Kommunal
Handels- og Kontorfunktionærernes
Forbund i Danmark

Socialministeriet,
Slotsholmsgade 6,
1216 København K.

Den 17. maj 1991

Bemærkninger til forslag vedrørende lov om ændring af den sociale styrelseslov og lov om social pension (L 62).

HK/KOMMUNAL finder, at dette, at lovforslaget nu forudsætter, at der nedsættes et revaliderings- og pensionsnævn i hvert amt til blandt andet at behandle sager om tilkendelse af mellemste og højeste førtidspension, om invaliditetsydelse, om bistands- og plejetillæg og om støtte til etablering af selvstændig virksomhed eller erhvervelsen af motorkøretøj efter bistandslovens §§ 43 og 58, kan være en konstruktiv ændring til det oprindelige lovforslag.

HK/KOMMUNAL er dog stadig af den opfattelse, at lovforslaget som helhed ikke tager højde for en nødvendig styrkelse af personaleressourcerne i kommunerne til at sikre, at formålet med lovforslaget om at fremme den aktive arbejdsmarkedsrettede indsats i kommunerne kan iværksættes.

Det er ligeledes HK/KOMMUNALs opfattelse, at en flytning fra det nuværende regi over til statsamts regi ikke forekommer hensigtsmæssigt i forhold til de sociale brugere, der skal have kontakt til revaliderings- og pensionsnævnene samt det ansatte personale i det nuværende revaliderings- og pensionsnævn, der skal overføres til de nye revaliderings- og pensionsnævn.

En overflytning fra 1. januar 1992 af revaliderings- og pensionsnævnene til statsamtsregi vil efter HK/KOMMUNALs vurdering give en utilsigtet forstyrrelse i den daglige arbejdsrutine, som vil forstærke de allerede igangværende problemer som følge af, at flere og flere stillinger p.t. bliver vikarbesat, når medarbejdere som følge af den usikkerhed, der er om fortsat beskæftigelse i det nuværende revaliderings- og pensionsnævns sekretariater, op siger deres stillinger. Hertil kommer, at der også vil opstå lokalemæssige problemer, idet der forementlig ikke er tilstrækkelig med ledige lokaler på statsamterne til at kunne huse den nødvendige personaletilgang.

HK/KOMMUNAL må derfor opfordre til, at man bibeholder revaliderings- og pensionsnævnene samt amtsankenævnene med tilhørende sekretariater under Amtsrådsforeningen i Danmarks regi.

Dette, at der i ændringsforslagets indhold er nævnt, at tilkendelse af mellemste og højeste førtidspension m.v. kun skal have virkning for en begrænset periode, understreger efter HK/KOMMUNALs mening vigtigheden af, at der ikke på nuværende tidspunkt sker en flytning af opgaverne, men at stillingtagen hertil afventer det udvalgsarbejde, som regeringen har til hensigt at nedsætte om en vedvarende udlægning af tilkendelseskompetencen m.v.

Med venlig hilsen
HK/KOMMUNAL

f. Merete Skovgaard

/ Bettina Jørgensen

FTF

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd

Socialministeriet,
Slotsholmsgade 6
1216 København K.

Den 17. maj 1991

Vedr.: L 62 om omlægning af reglerne om tilkendelse af førtidspension m.v.

FTF modtog den 14. maj anmodning fra ministeriet om en udtalelse over ændringsforslag, stillet af socialministeren til L 62 om omlægning af reglerne om tilkendelse af førtidspension m.v.

FTF er opmærksom på, at man ved ændringsforslagene i et vist omfang har taget hensyn til de bemærkninger, som vi tidligere har fremsat, jf. skrivelse af 2. november 1990. Men efter vores mening er det ikke tilstrækkeligt. Lovforslaget og de stillede ændringsforslag hviler fortsat på et forkert udgangspunkt. Det fremtræder, som om formålet – at udlægge kompetencen til kommunerne – overskygger hensynet til en saglig og gennearbejdet førtidspensionsreform samt til mulighederne for en forbedret revalideringsindsats.

Vi finder derfor, at det er en god idé med det foreslåede udvalg, som vi forventer at blive repræsenteret i.

Efter FTFs opfattelse bør udvalgets kommissorium imidlertid ændres, således at udvalgets hovedopgave bliver at fremsætte forslag til sikring af mulighederne for en effektiv revalideringsindsats samt en aktivering af førtidspensionisterne med særligt henblik på mulighederne for tilknytning til arbejdsmarkedet.

Også spørgsmålet om forenkling af førtidspensionsområdet bør være omfattet af udvalgets arbejdsopgaver, således at man ved en senere tilrettelæggelse af administrationen kan tage udgangspunkt i den forenkling, man finder frem til, og ikke omvendt.

FTF mener principielt, at det er uheldigt at omlægge administrative kompetencer, før retsgrundlaget er gennearbejdet og gennemført.

Som konsekvens heraf finder vi det uhenigtsmæssigt at overflytte revaliderings- og pensionsnævnenes sekretariat til statsamtterne, idet en overflytning vil låse det kommende udvalgsarbejde fast.

Afslutningsvis skal vi dog påpege, at hvis et flertal ønsker at fastholde, at der skal ske en overflytning af en del af kompetencen til at træffe afgørelser om førtidspensionering til kommunerne, bør man afgrænse dette til kompetencen efter paragraf 14, stk. 3, nr. 3, dvs. førtidspension for personer i alderen fra 50 til 67 år, når sociale og helbredsmæssige forhold taler herfor. Disse sager er normalt ganske enkle. Da der imidlertid ikke længere skal kunne ydes forskud på pensionen, bør der med denne udlægning fastsættes frister for sagsbehandlingstiden.

Med venlig hilsen

Anker Christoffersen

formand

Forsamlingen af Formænd
for Revaliderings- og Pensionsnævnene

Socialministeriet,
Departementet,
Slotsholmsgade 6,
1216 København K.

Viborg, den 17. maj 1991

Vedr.: Forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov og lov om social pension (L 62) m.v.

Ref.: Socialministeriets udaterede brev modtaget 14.05.1991 (1. kt., j.nr. 1000-39).

I anledning af ministeriets brev skal forsamlingen af formænd for revaliderings- og pensionsnævnene udtale følgende:

Vi er principielt af den også tidligere tilkendegivne opfattelse, at der er behov for, at der foretages en grundig og uhildet vurdering af hele førtidspensionssystemet i en alsidigt sammensat kommission (evt. et udvalg). Der er mange problemer i det nuværende system, som trænger til en indgående analyse. Først når en sådan vurdering er foretaget, er det rimeligt at overveje ændringer m.h.t. dels indholdet af et evt. nyt regelsæt, og dels hvilken myndighed afgørelseskompetencen skal tilkomme. Alt i alt må vi mene, at der her er tale om et lovgivningsområde, der er af indgribende betydning både for et meget stort antal enkeltpersoner og for samfundet som helhed. En reform af området bør derfor efter vor mening afvente det kommissions-/udvalgsarbejde, vi har anbefalet.

Vi er opmærksomme på, at det i bemærkningerne til lovforslaget er anført, at regeringen snarest agter at nedsætte et udvalg, der skal »vurdere og opstille modeller for en vedvarende udlægning« af tilkendelseskompetencen til kommunerne i de sager, der som en midlertidig ordning agtes bevaret i de foreslåede nye revaliderings- og pensionsnævn. Endvidere skal i udvalgets overvejelser om modeller også indgå spørgsmålet om fremme af den beskæftigelsesmæssige indsats for de pågældende persongrupper. Udvalget skal bl.a. også overveje, om det vil være hensigtsmæssigt at udskille mellemste og højeste pension fra de øvrige typer af førtidspension, om tilkendelsesreglerne kan forenkles, om ansøgerne i højere grad kan ind-

drages i beslutningsprocessen samt om og i givet fald, hvorledes sagsbehandlingstiden kan nedbringes. Endelig anføres det, at udvalget skal færdiggøre sit arbejde senest den 1. december 1991. Vi kan – som det også fremgår af det ovenfor anførte – være enige i, at det vil være værdifuldt at få de ovennævnte spørgsmål grundigt belyst, og at der evt. fremsættes forslag til ændringer på området. Der vil imidlertid også være andre væsentlige problemer, som bør overvejes, f.eks. om det kunne være rimeligt, at det i lovens § 14 omtalte erhvervsnevnebegreb bør erstattes af andre kriterier for pensionstilkendelser. Også forholdet til tilgrænsende lovgivningsområder, f.eks. vedrørende dagpenge, arbejdsskader og efterløn kunne overvejes.

Det i bemærkningerne til lovforslaget kort beskrevne kommissorium for udvalget finder vi, som det fremgår af foranstående, alt for snævert, også fordi det, inden man kender indholdet af evt. nye lovregler, på forhånd forudsættes at hele sagsområdet udlægges til kommunerne. Vi finder det endvidere – selv med det snævrere kommissorium, der agtes givet udvalget – yderst betænkeligt, at det foreslås, at udvalget skal færdiggøre sit arbejde senest den 1. december 1991. Der kan efter vor opfattelse ikke blive tid til en forsvarlig vurdering af det område, kommissoriet dækker.

Vedrørende de enkelte foreslåede bestemmelser skal vi bemærke:

1. Det forekommer kunstigt at udskille en del af de helbredsbedingede pensioner, nemlig pensionen i henhold til gældende lovs § 14, stk. 3, nr. 1, til kommunal kompetence. Det er vor erfaring, at afgørelsen af, om der foreligger berettigelse til mellemste førtidspension efter lovens § 14, stk. 2, nr. 1, eller til den lavere helbredsbedingede pension efter lo-

vens § 14, stk. 3, nr. 1, ofte er særdeles vanskeligt.

Der kan ved disse afgørelser i høj grad være behov for at trække på den særlige lægelige ekspertise og pensionsnævnenes råder over, og som ikke i nær samme omfang findes i kommunerne. Dertil kommer, at afgørelser i henhold til lovens § 14, stk. 3, nr. 1, ofte involverer en stillingtagen til de noget komplicerede begreber: »stort, almindeligt eller lille supplerende erhverv«.

2. Efter den gældende lovgivning yder revaliderings- og pensionsnævnens sekretariater en omfattende vejledning og rådgivning til kommunerne, dels vedrørende lovfortolkningssspørgsmål og dels vedrørende behandlingen af enkeltsager.

Det nye lovændringsforslags formulering af den sociale styrelseslovs § 18, stk. 5, sammenholdt med bemærkningerne til det oprindelige lovforslag indebærer for os at se, at vejlednings- og rådgivningsfunktionen fremover ønskes begrænset til lovfortolkningssspørgsmål. I betragtning af det konstaterede tydelige behov hos kommunerne på vejlednings- og rådgivningsområdet må vi finde det meget betænkeligt, at der ikke længere ønskes bevaret en mulighed for rådgivning og vejledning for kommunerne i forbindelse med behandlingen af enkeltsager.

3. Vi har noteret os, at det sociale ankenævn (og Den Sociale Ankestyrelse) i henhold til det foreslåede stk. 4 kun kan tilsidesætte et skøn, der er ulovligt eller åbenbart urimeligt, mens en sådan begrænsning ikke skal være gældende, for så vidt angår revaliderings- og pensionsnævnets ankefunktion. Dette kan vi kun udtale tilfredshed med.

Vi skal dog på den givne foranledning bemærke, at der efter forvaltningsretlig opfattelse er et andet syn på, hvad der kan betragtes som skønmæssige afgørelser. Vi vil derfor anse det for rigtigst at undlade den begrænsning, der er foreslået for det sociale ankenævn.

4. En foreløbig gennemgang af tabel 4 i afsnittet i bemærkningerne til lovforslaget om de økonomiske og administrative konsekvenser af det nye forslag tyder på, at man ikke i fuldt omfang har indregnet udgifterne til den lægelige og psykologiske bistand, der

hidtil har været tilknyttet revaliderings- og pensionsnævnenes.

Vi skal derfor understrege, at det vil være betænkeligt i væsentligt omfang at begrænse den hidtidige medvirken af denne ekspertise, og vi henstiller, at der ved udgiftsberegningen tages hensyn hertil.

5. Vi finder det uforståeligt, at man i en situation, hvor nævnens eksistens forudses at være af begrænset varighed, foretager en overflytning af sekretariatsfunktionen til statsligt regi (hos statsamtmanden). Sekretariatsfunktionen har hidtil været varetaget på udmærket vis af de amtskommunale medarbejdere. Dertil kommer, at de indgår i et nært samvirke med de øvrige dele af den amtskommunale forvaltning, ikke mindst med hensyn til revalidering, som det må være meget vigtigt at fastholde længst muligt. Endvidere må det forudses, at en integrering af medarbejderne – for de flestes vedkommende for en begrænset periode – med de øvrige medarbejdere på statsamtmandens kontorer sandsynligvis vil blive vanskelig. Statsamtsemdedets hidtidige opgaver og sagsbehandlingstraditioner har jo været af en helt anden art.

Alt i alt må vi mene, at overførslen af sekretariatsfunktionen ikke alene er upåkrævet og uhensigtsmæssig, men også hensynsløs overfor de involverede medarbejdere.

6. Vedrørende det foreslåede nye revaliderings- og pensionsnævns sammensætning skal vi bemærke, at det forekommer betænkeligt at lade amtsrådets 2 medlemmer udgå af nævnet. Meningen med, at de er i de nuværende nævn, er dels, at de har et kendskab til de mange revalideringsinstitutioner, der drives af amtsrådet og dels, at de erfaringer, de opnår i kraft af deres medlemskab i revaliderings- og pensionsnævnet, kan være til gavn ved vurderingen og fastlæggelsen af institutionernes virksomhed.
7. Overhovedet må vi stille os uforstående over for hensigtsmæssigheden af en ændring af revaliderings- og pensionsnævnens sammensætning, hvis de som forudsat kun skal have en kort levetid.

Afsluttende skal for en ordens skyld bemærkes, at vi – i det omfang, der ikke er taget højde for dem i det nye lovændringsforslag – fastholder de betænkeligheder, navnlig af retssikker-

Bilag til bet. o. lovf. vedr. den sociale styrelseslov m.m.

hedsmæssig art, som vi gav udtryk for i vort brev af 29. januar 1991 til Folketingets Socialudvalg, og som vi uddybede i vort møde med udvalget den 21. februar 1991.

Vi fremsender som bilag til nærværende skrivelse en fra revaliderings- og pensionsnævnes sekretariatsledergruppe modtaget udtalelse af g.d. og anmoder om, at også den medsendes til Folketingets Socialudvalg.

Med venlig hilsen
P.f.v.

Peter Høffding

Revaliderings- og pensionsnævnene
Sekretariatsledergruppen

Til
Forsamlingen af Formænd for
Revaliderings- og Pensionsnævnene

Den 15. maj 1991

Efter aftale fremsendes nogle kommentarer til Socialministeriets ændringsforslag af 1. maj 1991 til lovforslag nr. 62 om udlægning af nævnenes kompetence til kommunerne.

De tidligere fremsendte notater og tilkendegivelser vil på en række væsentlige punkter fortsat være gældende.

Det efterfølgende vil alene behandle nogle helt centrale problemstillinger i ændringsforslaget.

Kompetenceproblem

Ændringsforslaget lægger i sin nuværende form op til en indsnævret kompetence for nævnene ved 1. instans afgørelserne. Forslaget vil betyde – set fra borgernes synsvinkel – en mere besværlig, og *ikke* en forenklet sagsgang. Når en borger ansøger om mellemste eller højeste pension, skal kommunen fremsende sagen til statsamtet. Såfremt nævnet finder, at erhvervsniveauet kun er nedsat til under $\frac{1}{2}$, skal det fremtidige nævn give afslag og samtidig meddele borgeren, at sagen er returneret til kommunen, med henblik på tilkendelse af pension efter § 14, stk. 3, nr. 1, da det alene er kommunen, som har denne kompetence.

Hvis det er den forretningsgang Socialministeriet forestiller sig, kan det konkluderes, at denne forretningsgang ligger meget langt væk fra regeringens tanker om forenkling af det offentlige forretningsgange.

Såfremt de øvrige teoretiske muligheder omkring kompetencen gennemtænkes, sætter det forslaget i et endnu grellere lys. Det er derfor vigtigt, at nævnenes fremtidige kompetence som 1. instans også giver mulighed for at tilkende pension efter § 14, stk. 3, da kommunerne indirekte har sagt ja til en § 14, stk. 3-pension ved at indstille til mellemste eller højeste førtidspension.

Hvis ovenstående er korrekt, og dermed Socialministeriets formål med kompetencen, kan man få den tanke, at forslaget bevidst er udformet til at vise det uheldige/overflødige led som et regionalt nævn vil være, og dermed lette overgangen til en yderligere udlægning til kommunerne.

Hvad medfører forslaget om at nedlægge de amtslige sekretariater og genoprette dem i statslig regi?

Ændringsforslaget lægger op til, at der fremover skal arbejdes på 3 planer omkring handicap og revalidering. De 3 planer vil være kommunernes revalideringsopgave, amtskommunernes rådgivning/vejledning og revalideringsinstitutioner samt den ny statslige rådgivning og vejledning. Det vil ikke kunne undgås, at der vil komme en større usikkerhed om, hvem der skal give hvilken rådgivning og vejledning. Det vil også blive svært at få etableret en rimelig koordinering samt en bevaring og udbygning af viden m.m. hos medarbejderne i de statslige sekretariater.

Forslaget om at sekretariaterne foreløbig kun skal have 1 år i statsregi inden der udlægges yderligere opgaver til kommunerne gør, at det kan blive både dyrt og vanskeligt at få bragt diverse lokaler, edb og administrative problemer på plads uden nogle meget store både menneskelige men så sandelig også store økonomiske udgifter. Vi kan bl.a. pege på brugen af tekstbehandling og edb-journaler, som er gennemført i amterne, men som først i den kommende tid skal til at etableres i statsamterne. De journalmæssige problemer vil blive store, da der i dag bruges en del forskellige systemer, som formentlig ikke uden videre kan overføres til statsamternes edb-systemer. Man skal også huske på, at der er tale om virkelig mange sager, da registreringerne går tilbage til 1976.

I bemærkningerne til det ændrede lovforslag er det anført, at regeringen snarest vil nedsætte et udvalg der skal »vurdere og opstille modeller for en vedvarende udlægning m.m.« af opgaver til kommunerne. Det nævnes at udvalget skal være færdig med sit arbejde senest 1. december 1991 og at ændringerne bør træde i kraft 1. januar 1993.

Hurtigt melder spørgsmålet sig: Hvilket formål tjener ovenstående?

Det umiddelbare svar er, at der må være tale om en »hovsa-løsning« samt at ministeriet på sigt uden blusel vil gennemføre de tidligere tanker om et samlet og totalt enstrengt ankesystem i statsregi for det kommunale område.

Det virker også ugennemtænkt at overflytte/omplante så store sagsmængder og personale for en periode af 12 måneder. Alt i alt vil det være væsentligt mere hensigtsmæssigt at få fastlagt den kommende *faste* opgavefordeling inden sekretariaterne overflyttes fra det amtskommunale regi. Det vil vel også være mere regulært at der gives en afviklings- og omstillingsperiode frem til 1993.

Personalevinklen

Forslaget anfører, at det overenskomstansatte personale skal overføres i det omfang der er behov herfor i statsamterne, hvorimod det samlede personale i amtsankenævnene vil blive overført en bloc.

Såfremt de foreliggende forslag vedtages, vil

der for begge sekretariaters vedkommende ske ændring i arbejdsopgaver og sagstilgange.

Da regeringen gerne vil føre en rimelig og anstændig personalepolitik må det få som konsekvens, at begge sekretariaters personale overføres en bloc.

Socialministeriet synes ikke at finde de seneste ændringer omfattet af lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse. Arbejdsministeriet har i skrivelse af 30/10-90 svaret Socialministeriet, at lovforslag L 64 (senere L 62) indeholder de intentioner som loven om virksomhedsoverdragelse bygger på. Man skal i denne forbindelse være opmærksom på, at det oprindelige lovforslag alene omtaler en samlet overflytning af opgaver og personale til amtsankenævnene.

Det nye ændringsforslag omtaler på samme måde en overførsel af eksisterende opgaver men ikke det fulde personale fra revaliderings- og pensionsnævnens sekretariater, og det opfylder formentlig ikke intentionerne i loven om virksomhedsoverdragelse.

Det må derfor forudsættes, at Arbejdsministeriet afgiver en udtalelse om ændringsforslaget af 1. maj 1991.

Alternativet vil være, at amterne snarest efter lovforslagets vedtagelse skal skride til afskedigelser af sekretariatspersonalet. Det vil formentlig medføre, at der vil blive en større og uhensigtsmæssig afgang af sekretariatspersonale med de deraf følgende konsekvenser for sagsbehandling, administration m.m. på både kort og langt sigt.

På vegne af sekretariatslederarbejdsgruppen
Med venlig hilsen

Birte Bernt Henriksen

Thorleif Romsyker

Kommunernes Landsforening

Socialministeriet
Slotsholmsgade 6,
1216 København K.

Den 17. maj 1991

Ved skrivelse af 14. maj d.å. har Socialministeriet anmodet om landsforeningens eventuelle bemærkninger til ændringsforslag til L 62 om ændring af reglerne om tilkendelse af førtidspension, refusionssatser og ankestruktur m.v.

I denne anledning skal landsforeningen fremkomme med følgende bemærkninger:

Kommunernes Landsforening indgik den 27. september 1990 en aftale med regeringen om omlægning af reglerne for førtidspension. Aftalen byggede på klare principper for tilkendelse og finansiering og omfattede en administrativ forenkling. Disse principper fraviges nu med regeringens ændringsforslag, og landsforeningen er derfor fortsat af den opfattelse, at indholdet i den oprindelige aftale bør gennemføres.

Ifølge ændringsforslaget skal kommunerne medfinansiere alle førtidspensioner pr. 1. januar 1992. Kommunerne får imidlertid ikke kompetencen i mellemste og højeste førtidspensionssager, men har fortsat kun en indstillingsret til revaliderings- og pensionsnævnet i disse sager.

Dette er et grundlæggende brud med princippet om, at kompetence og økonomisk ansvar skal følges ad, et princip som både stat og kommuner hidtil har været enige om at fastholde for alle større opgaveomlægninger, og som i det konkrete tilfælde har været afgørende for regeringens argumentation for pensionsreformen.

I forbindelse med indgåelsen af aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening var det endvidere en målsætning at gennemføre en administrativ forenkling for kommunerne.

Denne målsætning opnås ikke med det foreliggende ændringsforslag, der tværtimod vil pålægge kommunerne yderligere administration i forhold til den opsplittede struktur.

Landsforeningen har tidligere påpeget, at der som foreslået i det oprindelige lovforslag kan opnås en betydelig administrativ forenkling for kommunerne, hvis førtidspensionerne kan tilkendes fra afgørelsestidspunktet i stedet for ansøgningstidspunktet, og hvis bestemmelsen om forskud på pension bliver ophævet.

Da det fremsatte ændringsforslag til L 62 indebærer, at principperne om kompetence og økonomisk ansvar fraviges, og da ændringsforslaget samtidig vil påføre kommunerne en række administrative problemer, kan Kommunernes Landsforening ikke støtte ændringsforslagets model for tilkendelse og finansiering af førtidspension. Principielt bør staten finansiere de pensionstilkendelser, der beslutes af revaliderings- og pensionsnævnene.

Det foreslåede udvalgsarbejde om modeller for en vedvarende udlægning af tilkendelseskompetencen er efter landsforeningens opfattelse ingen garanti for, at der bliver tale om en kort overgangsperiode.

Landsforeningen vil derfor lægge stor vægt på, at der i ændringsforslaget som minimum indbygges en anden finansieringsmodel. I den foreliggende model kan revaliderings- og pensionsnævnet – i tilfælde af anke – omgøre og forhøje den kommunale beslutning om pension. Staten bør derfor finansiere forskellen mellem laveste pension (kommunale afgørelser) og de øvrige pensioner (revaliderings- og pensionsnævnets afgørelser). Herved bliver den kommunale udgift til en pensionstilkendelse uafhængig af pensionstype.

Med hensyn til de mere teknisk-administrative problemer ved ændringsforslaget henvises til vedlagte notat.

Kopi af denne skrivelse er fremsendt til Indenrigsministeriet, Finansministeriet og Økonomiministeriet.

Med venlig hilsen

Thorkild Simonsen

/ Peter Gorm Hansen

Kommunedata

10. maj 1991

Lovforslag nr. 62 med forslag til ændringer af 1. maj 1991

Kommunedata har haft lejlighed til at drøfte tilrettelæggelsen af administrationen af pensionsloven efter udlægning af kompetence og den ændrede refusion.

På den baggrund anbefaler vi, at de regler, som socialministeren i henhold til § 52, stk. 5 skal fastsætte får følgende udformning:

Såvel refusionen som bloktilskud ydes til den pensionsudbetalende kommune (bopælskommune). Bogføringen af pensionsbeløb, hvortil der ydes 100 pct. og 50 pct. refusion, sker i to poster men på samme konto således, at det klart fremgår af kommunens konteringsmateriale, hvilke beløb der berettiger til refusion efter de to satser.

Dette vurderes at give den enkleste administration, idet det medfører at den kommune, der administrerer en pensionssag, har ansvaret for alle udgifterne og dermed også ret til refusioner og bloktilskud, uanset om det vedrører pensionsbeløb eller personlige tillæg. Dette indebærer endvidere, at opgørelser af grundlaget for refusion og bloktilskud ikke vil være påvirket af, om en pensionist flytter inden for de første seks år eller senere.

I grundlaget for den kommunale administration foretages der følgende ændringer:

Konteringsmaterialet for ydelseskonteringen af pensionsbeløb opdeles i to dele, en der vedrører folkepension og førtidspensioner tilkendt efter den lov, der er gældende før 1. januar 1992, og en der vedrører førtidspensioner, der er tilkendt efter den lov, der er gældende fra 1. januar 1992. For førtidspensioner tilkendt efter den hidtidige lov, hvor der efter den nye lov sker en forhøjelse som følge af en ny kendelse, fastholdes de beløb, der er en følge af den oprindelige kendelse i delen for »gamle« kendelser, medens nye beløb medtages i afsnittet vedrørende »nye« kendelser.

Til styring af dette samt antalsopgørelser indføres et nyt sæt pensionsstande for førtidspensioner tilkendt efter den lov, der er gældende fra 1. januar 1992.

Antallet af pensionister opgøres således, at det fremgår, hvor mange der er berettiget til

fuld refusion, til 50 pct. refusion, og hvor mange der er berettiget til blandet refusion.

I henhold til § 52, stk. 3, affholdes udgifterne i de første seks år af den kommune, der har truffet afgørelse om pension eller har indgivet indstilling om pension, uanset om pensionisten flytter til anden kommune, og uanset om der senere tilkendes en højere pension.

Der foretages en månedlig opgørelse af kommunens udlæg for andre kommuner. Disse udlæg vedrører førtidspensionister, der er tilflyttet med en førtidspension tilkendt efter 1992-loven, og hvor pensionen ikke har løbet i seks år. For pensionister, der har ophold i en institution, skal pensionen dog have løbet sammenlagt i seks år, hvor pensionisten har ophold uden for institutionen. I forbindelse med pensionsudbetalingen i den første kvartalsmåned foretages der en mellemkommunal clearing for det forrige kvartal. Clearingen dokumenteres på personniveau. Personregistranten føres i den kommune, der udbetaler pensionen.

Det forudsættes i loven, at det er den kommune, der tilkender pensionen, der tilbyder pensionisten ophold i en institution, der er beliggende i en anden kommune. Dette er vel ikke altid tilfældet, hvorfor det bør være den kommune, der tilbyder ophold på institutionen, der overtager forpligtelsen, når pensionen har løbet i seks år, og indtil der har været sammenlagt seks års ophold uden for institutionen.

Styring af sagerne vurderes ikke at blive mere omfattende end tilfældet er i dag.

Der udarbejdes ikke nye styringsmekanismer, idet styringen kan ske med de værktøjer, der allerede er til rådighed i form af Saghenvisnings- og Advissystemet samt pensionssystemets muligheder for at registrere ansøgere og bruge dette systems erindringsfaciliteter.

Med hensyn til tilkendelsesstatistik vurderes der ikke at være grundlag for ændringer, så længe der ikke sker en udlægning af kompetencen i sager om mellemste og højeste førtidspension.

Indberetning af tilkendelsesstatistik sker ved anvendelse af de eksisterende skemaer, med mindre Socialministeriet stiller andre krav.

I henhold til § 33 udbetales pensioner efter § 14, stk. 3, tidligst fra den første i måneden, efter der er truffet afgørelse. Dette indebærer, at almindelig førtidspension først udbetales fra afgørelsestidspunktet, medens øvrige pensioner udbetales fra ansøgningstidspunktet. Dette vurderes at kunne give nogle uheldige situationer, hvor kommunens indstilling om en mel-

lemstø eller højeste pension ikke følges, med det resultat, at kommunen nødvendigvis må tildele almindelig førtidspension, der så først vil have virkning fra tilkendelsen.

Det vurderes også at være uheldigt, blandt andet fordi det kræver ekspertise to steder at afgøre helbredsbestemte pensioner.

Dansk Handicap Forbund

Folketingets Socialudvalg,
Christiansborg,
1240 København K.

Den 16. maj 1991

Vedr.: Socialministerens ændringsforslag til lovforslag nr. L 62, socialministerens ændringsforslag af den 1. maj 1991

Dansk Handicap Forbund tilkendegav allerede fra vor kongres i oktober 1990, jf. DHF's brev til Folketingets Socialudvalg om L 62 af 3. marts d.å., at den udlægning, der blev aftalt mellem regeringen og KL den 27. september 1990, bør gøres til genstand til en kommissionsbehandling. Formålet hermed skulle være at sikre handicappedes retssikkerhed uden forringelser af sagsbehandlingen.

Det er derfor med tilfredshed, vi kan konstatere, at socialministerens ændringsforslag opretholder de regionale revaliderings- og pensionsnævn. Vi har dog meget svært ved at se nogen saglig begrundelse ved den foreslåede flytning af disse nævn til statsamtmanden.

Hvis tanken er, at disse nævn skal gøres permanente, kan det overvejes om ændrede nævn med nye sekretariater er den bedste løsning; men for os at se vil det være mere økonomisk og bedre af hensyn til bevarelsen af sekretariaternes ekspertise, hvis man i stedet vælger at videreføre de eksisterende nævn. – Herefter kan man i kommissoriet for det udvalg, regeringen har til hensigt snarest at nedsætte, medtage spørgsmålet om en optimal fremtidig struktur, der tilgodeser: retssikkerhedshensynet, brugerrepræsentationen fra DSI, LO og DA og udlægningsønskerne.

Vi hilser også med tilfredshed, at socialministeren med ændringsforslaget delvis imødekommer DHF's forslag om, at vi bør genindføre en særskilt invalidepensionslov. Delingen mellem de helbredsbedingede førtidspensioner i forhold til de socialt/behovsbestemte førtidspensioner, således at handicapkompensationen holdes for sig, er en opdeling, som er logisk rigtig i forhold til de kvalitative forskelle, der er i den nu stærkt sammenblandede personkreds,

der falder ind under det nugældende og af mange kritiserede førtidspensionsbegreb.

Herom kan vi igen henvise til vort brev af 3. marts d.å. til Folketingets Socialudvalg. Men vi vil hertil tilføje, at det påtænkte udvalg meget grundigt må arbejde videre med alle relevante aspekter ved en sådan deling, der kan bøde på den fremmedgørelse over for begreberne i den sociale lovgivning, som både ydelsesmodtagerne og de betalende skatteydere har oplevet siden førtidspensionsreformen.

Vi er i DHF bekendt med De Samvirkende Invalideorganisationers henvendelse til Folketingets Socialudvalg, som vi i det store og hele kan tilslutte os.

I denne forbindelse finder vi det afgørende vigtigt, at det udvalg, der skal nedsættes foruden en kompetent sammensætning også stilles mere frit med hensyn til nuancerede forslag (også om decentraliseringsgraden) for de forskellige kompetencer.

Som vi har givet udtryk for over for Folketingets Socialudvalg ved vort foretræde den 7. marts d.å. – ved mere uformelle kontakter med repræsentanter for en række af partierne – og ikke mindst gennem afholdelsen af DHF's konference i Landstingssalen på Christiansborg den 18. april d.å. om »Handicapkompensation og førtidspension«, finder vi, at det ikke vil være forsvarligt af retssikkerhedsmæssige årsager, hvis især højeste og mellemste førtidspension bliver udlagt til kommunerne. – Og i endnu højere grad må vi advare imod en udlægning for invalidebilernes vedkommende – et område, hvor vi i DHF er opmærksomme på, at der er store forskelle i nævnenes praksis.

DHF's konklusion, i hvilken vi også har skellet til Beslutningsforslag nr. B 78 om nedsættelse af et førtidspensionsudvalg af 25. april d.å., er derfor:

Folketingets Socialudvalg bør nu overveje sikringen af et sagligt forsvarligt udvalgs- eller kommissionsarbejde, herunder at der gives tid

til at foretage de nødvendige mere dybtgående analyser af, hvorledes den nuværende regionale administration har fungeret. – For DHF er det i denne forbindelse af største vigtighed, at de ydelser, som er handicapkompenserende og relativt sjældent forekommende fortsat placeres på mindst det regionale niveau. På grund af vor kommunestruktur, hvor halvdelen af kommunerne har under 10.000 indbyggere og dermed har for lille en sagsmængde til sikring af den relevante sagkundskab, må vi i DHF fastholde, at en generel udlægning af disse sagsområder ikke er forsvarlig – selv om en række af vore meget store kommuner, jf. frikommune-

forsøgene i Esbjerg og Ballerup, meget vel kan løse disse sociale opgaver.

Da der igen har været rejst debat såvel om amternes berettigelse som om en ny kommunalreform, finder vi det meget vigtigt at »førtidspensionsudvalget« grundigt overvejer sine forslag i relation til tænkelige ændringer i den administrative opdeling i amter/kommuner. Forslagene om eventuelle ændringer i de handicapkompenserende ydelser bør i størst mulig udstrækning videreføre retssikkerhedsprincippet (efter dokumenterede behov) også på lidt længere sigt.

Med venlig hilsen

Karen Madsen

/ Jens Birkvad

De Samvirkende Invalideorganisationer

Til Folketingets Socialudvalg

København, den 15. maj 1991

Vedr.: Socialministerens ændringsforslag af den 1. maj 1991 til Forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov og lov om social pension m.v. (omlægninger af reglerne om tilkendelse af førtidspension, refusionssatser og ankestrukturen m.v.) L 62

De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI) har tidligere udtalt sig om nævnte lovforslag som oprindeligt fremsat.

Der henvises til skrivelser:

- af den 5. november 1990 til Socialministeriet
 - af den 22. januar 1991 til Folketingets partier
- I sidstnævnte skrivelse opfordrede vi Folketinget til:

- at vedtage en kommunal budgetgaranti uden at førtidspensionsområdet inddrages,
- at pålægge socialministeren at nedsætte et udvalg med repræsentanter fra de kommunale organisationer, arbejdsmarkedsparter, DSI m.fl. Udvalget skal fremkomme med forslag til justeringer af lovgivningen omkring førtidspensionen, såvel administrativt som indholdsmæssigt med henblik på at sikre en hurtig og saglig sagsbehandling samt at fremme revalidering og beskæftigelse af de berørte befolkningsgrupper.

DSI finder fortsat, at dette ville være den sagligt set rigtige og mest hensigtsmæssige fremgangsmåde. Socialministerens ændringsforslag, som virker som en imødekommelse af tidligere bl.a. fra os fremkomne indvendinger, ændrer intet afgørende ved dette forhold.

Til de enkelte punkter i ministerens ændringsforslag af den 1. maj 1991 skal følgende fremføres:

Forslagets § 1, pkt. 1, ny § 16. Her opretholdes den tidligere foreslåede nye sammensætning af amsankenævnet, der medfører, at amsankenævnet fremover består af statsamtmanden og 2 kommunalt udpegede medlemmer. Efter DSI's opfattelse er det helt uacceptabelt, at der på denne måde indføres »kommunalt selvdømme«. Ud fra en principiel retssikkerhedsbe-

tragtning bør en evt. ny sammensætning af amsankenævnet overvejes nøje.

Forslagets § 1, pkt. 3, § 18 om overførsel af revaliderings- og pensionsnævnets sekretariat til statsamtet, om, at statsamtmanden skal være født formand for revaliderings- og pensionsnævnet, og at dets sammensætning skal ændres.

Dette forslag såvel som det førstnævnte synes at pege frem mod en ændring af den kommunale opgavefordeling. I DSI finder vi, at sådanne ændringer bør overvejes nøjere og finder derfor anledning til at pege på det hensigtsmæssige i, at dette forhold overvejes i et udvalgsarbejde – især ud fra et retssikkerhedssynspunkt, og ud fra, om en isoleret opgaveflytning som den foreslåede er hensigtsmæssig.

Forslagets § 3, nr. 3, § 23 og nr. 7, 8 og 13 i § 33. Kommunerne tillægges kompetence til at træffe afgørelse om tilkendelse af førtidspension efter § 14, stk. 3. DSI har tidligere været inde på tanker i den retning. Vi skal ved denne lejlighed præcisere, at vi især har peget på muligheden for at skille de helbredsbedingede førtidspensioner (de tidligere invalidepensioner) og de socialt betingede behovsbestemte førtidspensioner.

Pensioner efter § 14, stk. 3, nr. 1, er helbredsbedingede (tidligere laveste invalidepension) på linie med pensioner efter § 14, stk. 1 og stk. 2. DSI finder ikke, at man uden videre bør overføre tilkendelseskompetencen af førtidspensioner efter § 14, stk. 3, nr. 1, til kommunerne. Dette burde overvejes nøjere i et udvalgsarbejde.

Pensioner efter § 14, stk. 3, nr. 2. Her burde man seriøst overveje at overføre tilkendelseskompetencen til kommunerne. Dette bør dog nok ud fra flere hensyn ikke ske umiddelbart: Uden videre kan frygtes, at kommunernes praksis vil blive stærkt uensartet og u hensigtsmæssig på området. Nogle kommuner vil formentlig anvende bestemmelsen til at skille sig af med vanskelige eller svært revaliderbare kontanthjælpsklienter. Andre kommuner vil måske opføre sig »urimeligt moralsk fordøm-

mende« i denne type sager. Meget taler derfor for, at dette spørgsmål vendes endnu en gang, og at man samtidig – i det mindste – opruster kommunernes revalideringsmuligheder for den gruppe.

For så vidt angår kompetencen til at tilkende pensioner efter § 14, stk. 3, nr. 3, ser vi ingen hindringer for, at tilkendelseskompetencen umiddelbart overføres til kommunerne.

Fornuftige forudsætninger herfor er dog en regelpræcisering på området og fastsættelse af en maksimal behandlingstid for disse sager på f.eks. 30 dage. Begge dele burde være ukompliceret, da der alene skal beregnes et forsørgelsesgrundlag for at træffe en afgørelse. – En tidsfrist for behandlingen af denne type sager bør under alle omstændigheder overvejes, såfremt der indføres en kommunal medfinansiering og der ikke længere skal kunne udbetales forskud på pension efter § 14, stk. 3; ellers får kommunerne evt. en økonomisk interesse i at trække sagsbehandlingstiden unødigt.

Såfremt der indføres kommunal medfinansiering, er der også en mulighed for, at kommunerne kan finde interesse i at trække sagsbehandlingen af sager om pension efter § 14, stk. 1 og 2, i langdrag – evt. til et kommende budgetår. Da kommunerne fortsat skal kunne udbetale forskud på pension efter § 14, stk. 1 og 2, og der skal ske regulering fra ansøgningstidspunktet, er risikoen for de berørte borgere mindre. En kommunal interesse i at trække sagsbehandlingstiden – f.eks. til et kommende budgetår – er dog fortsat en mulighed.

Forslagets § 3, nr. 5, § 25. Efter denne bestemmelse skal statsamtet respektive kommunen afholde udgifter i forbindelse med lægeerklæringer, undersøgelser m.v. Dette medfører en mulighed for, at kommunen gennem »dårlig« sagsbehandling kan overvælte udgifter på statsamterne. Dette vil ikke fremme en hurtig sagsbehandling og ikke fremme en kvalificeret kommunal sagsbehandling.

Forslagets § 3, nr. 11, § 50, stk. 2. Konsekvenserne af denne bestemmelse er, at ansøgere om § 14, stk. 3-pensioner kun kan indanke principielle sager til Den Sociale Ankestyrelse, mens kommunerne ved uenighed med revaliderings- og pensionsnævnet altid har denne mulighed. Set ud fra et retssikkerhedssynspunkt er dette uklogt. DSI har tidligere peget på, at skal der ske indskrænkninger i klageadgangen, kunne

dette passende ske ved at begrænse offentlige myndigheders, herunder kommunernes, klageadgang. Formålet med et klagesystem er at sikre borgernes retssikkerhed. Det er derfor ikke rimeligt, at f.eks. kommunerne belaster klagesystemet i det omfang, vi kender i dag.

Forslagets § 3, nr. 14, 18, § 59, stk. 4. Der er næppe noget til hinder for, at kommunerne træffer alle afgørelser om at gøre førtidspensioner hvilende, såfremt afgørelsen kan ankes med opsættende virkning. I praksis er der næsten altid enighed i disse sager mellem borgeren og kommunen.

Forslagets § 4, nr. 5. Her opretholdes det ubehagelige forslag om, at skønsmæssige afgørelser kun kan tilsendes af de amtslige ankenævne og Den Sociale Ankestyrelse, hvis skønnet »er ulovligt eller åbenbart urimeligt«. Bestemmelsen er usmagelig og må i øvrigt anses for overflødig – den bør derfor udgå.

Endelig indeholder socialministerens forslag, under bemærkningerne til forslaget, et forslag til kommissorium for et udvalgsarbejde. Kommissoriet er alt for snævert i sit indhold, og indeholder de facto facit for udvalgsarbejdet. Dette er klart uacceptabelt.

DSI skal konkluderende foreslå:

- 1) Kommunernes budgetgaranti vedtages, idet spørgsmålet om kommunal medfinansiering af førtidspensionerne udgår.

Alternativt udlægges kompetencen til at tilkende førtidspension efter § 14, stk. 3, nr. 3, til kommunerne fra 1. januar 1992, som beskrevet ovenfor. Evt. indføres samtidig kommunal medfinansiering af denne type førtidspension.

- 2) Der nedsættes et udvalg med en sammensætning som den af ministeren foreslåede med en alment respekteret person uden for Socialministeriets kreds af embedsmænd som formand.

Udvalgets kommissorium bør være en bred gennemgang af førtidspensionssystemet, evt. med tidsfrister for afgivelse af betænkning på delområder.

Kommissoriet bør således indeholde, at udvalget skal overveje:

- Kvaliteten i sagsbehandlingen og sagsbehandlingstiden (der af DSI anses for uacceptabel lang) og en evt. decentralisering og/eller centralisering af revaliderings- og pensionsnævnenes arbejdsopgaver.

- Retssikkerheden i det sociale ankesystem.
- Fremme beskæftigelsesmulighederne og fjerne barrierer herfor.
- Inddrage ansøgere i beslutningsprocessen.
- En evt. adskillelse af de helbredsbetingede førtidspensioner og de socialt betingede behovsbestemte førtidspensioner.
- Handicapkompenserende ydelsers indplacering i lovgivningen.
- Ændringer i finansieringsreglerne.
- Konsekvenserne af en evt. bruttoficering af førtidspensionerne.
- Sammenhæng til dagpengelovgivningen.
- Andre elementer i denne skrivelse.
- Andre elementer fra beslutningsforslag nr. B 78.

Sluttelig skal det understreges, at DSI lægger stor vægt på, at lovgivning på dette område har bred tilslutning i Folketinget, så der skabes trygge rammer for de her berørte befolkningsgruppers levevilkår.

Med venlig hilsen

John Møller

formand

/ **Lars Pedersen**
sekretariatschef

Amtsrådsforeningen i Danmark

Folketingets Socialudvalg,
Christiansborg,
1218 København K.

Den 10. maj 1991

I skrivelse af 1. maj 1991 har Socialministeriet over for Folketingets Socialudvalg stillet ændringsforslag til L 62, forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov og lov om social pension m.v. (omlægninger af reglerne om tilkendelse af førtidspension, refusionssatser og ankestrukturen m.v.).

Idet Amtsrådsforeningen om L 62 henviser til foreningens i skrivelse af 24. januar 1991 fremsendte bemærkninger, skal man om de nu fremsatte ændringsforslag udtale følgende:

Amtsrådsforeningen tager afstand fra den foreslåede ændrede placering og sammensætning af revaliderings- og pensionsnævnene. Forslaget indebærer, at nævnssekretariatene adskilles fra det sociale område i øvrigt. Dette vil i løbet af meget kort tid indebære fald i den faglige ekspertise.

Forslaget indebærer endvidere, at revaliderings- og pensionsnævn med kommunale repræsentanter skal være ankeinstans for afgørel-

ser truffet i kommunerne om almindelig og forhøjet almindelig førtidspension. Dette er – såvel som forslaget i L 62 om kommunal repræsentation i de foreslåede sociale ankenævn – vanskeligt foreneligt med almindelige habilitetsregler.

For så vidt angår de personalemæssige konsekvenser af de foreslåede omlægninger konstaterer Amtsrådsforeningen, at Socialministeriet ikke synes at finde de påtænkte ændringer omfattet af lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse. Såfremt lovforslaget vedtages, må amterne derfor efter Amtsrådsforeningens opfattelse snarest foretage fornødne afskedigelser. Amtsrådsforeningen har orienteret amterne i overensstemmelse hermed.

Afslutningsvis bemærkes, at Amtsrådsforeningen foreløbig forudsætter, at der opnås enighed om de økonomiske konsekvenser af de foreslåede ændringer.

Med venlig hilsen

Per Kaalund

/ Elisabeth Lenzing

De Samvirkende
Invalideorganisationers
Ungdom

Til Folketingets Socialudvalg

Den 18. marts 1991

Vedr. : Lovforslag L 62

Regeringen genfremsatte i januar det lovforslag, som blev til i en mørk natte-time i september sidste år.

De Samvirkende Invalideorganisationers Ungdom skal i den anledning bemærke følgende:

I § 16 omtales de nye ankenævn, som er tænkt nedsat i hvert amt til erstatning for den nuværende struktur af ankeområdet.

Vi har på det overordnede plan intet imod at diskutere en forenkling af ankesystemet, således at de nuværende 2 amtslige nævn bliver til en fællesinstans.

Når dette er sagt, må vi klart tage afstand fra den foreslåede sammensætning af det nye nævn.

For det første vil bemandingen blive *kraftigt beskåret!!!*

Hvordan har man forestillet sig at 3 personer skal kunne klare de nuværende 2 nævns funktioner???

For os at se vil dette medføre en yderligere forlængelse af behandlingstiden, hvis sagerne skal behandles på et nogenlunde forsvarligt niveau!!!

For det andet mener vi ikke, at brugerindflydelsen er tilstrækkelig, idet det kun er ved behandling af specielle sager, at brugerne er med ved bordet.

Vi foreslår derfor, at nævnet får udvidet sine ressourcer betydeligt!!! F.eks. at brugerne er permanente medlemmer, at nævnet bliver udvidet til min. 10 personer med ligelig fordeling imellem det offentlige og brugerne.

Vedr. § 33

Vi må på det kraftigste tage afstand fra denne grove besparelse, som vil ramme vor gruppe meget hårdt.

Det kan ikke være meningen, at pensionsan-

søgerne indirekte skal betale for det offentliges forbrug af tid.

Det må være helt oplagt, at en pension må tilkendes og udbetales fra ansøgningstidspunktet, dvs. det tidspunkt hvor invaliditeten opstår.

Det er ikke rimeligt, at éns handicap skal gøres til genstand for kommunal budgettænkning.

Vedr. § 20 og 21

Her foreslås det, at kommunerne overtager kompetencen til at træffe afgørelse om ret til pension.

Med hensyn til de behovsbetingede førtidspensioner er vi af den overbevisning, at kommunerne med nogen støtte og tilførelse af ressourcer vil kunne overtage kompetencen, uden at de berørte parter bliver forfordelt.

Men når det drejer sig om de helbreds-betingede (læs: invalidepensionerne), må vi klart tage afstand fra forslaget. Med det kendskab, som vi, brugerne, har til de forskellige kommuners praksis, må vi forudse rent kaotiske tilstande på området.

Som det er nævnt i flere rapporter, er der stor forskel ud over landet på den sociale indsigt og deraf følgende indstillingspraksis, og får kommunerne »hånd og halsret« over dette område, vil vi på invalidepensionsområdet opleve en forskelsbehandling, som vi skal helt tilbage til de gamle sogneråds dage for at sammenligne.

Vi foreslår derfor, at pensionsområdet igen bliver adskilt, således at de behovsbestemte pensioner bliver skilt fra invalidepensionerne.

Vi foreslår, at kompetencen til at tildele invalidepension forbliver i amtsligt regi, således at der tilsikres en nogenlunde ligelig behandling af denne gruppe. Dette vil også medføre, at ekspertisen forbliver intakt.

Vedr. invalidebilsområdet

Efter 15 års erfaring med bilstandsloven må vi klart tage afstand fra, at tildelingskompetencen lægges ud til kommunerne.

Vi mener ikke, at dette område er velegnet til yderligere decentralisering, tværtimod!!!

Det er det ikke, bl.a. på grund af misundelseseffekten.

En udlægning vil også betyde, at en lille landkommune, som måske kun har 1-2 bilsager om året, aldrig vil kunne opbygge den fornødne ekspertise på dette område, hvorfor der bliver en fare for, at urelevante hensyn vil blive inddraget i afgørelserne.

Specielt hvis det drejer sig om forholdsvis dyre kassebiler, må vi frygte, at sagerne vil blive genstand for kommunal budgetstyring og øget forskelsbehandling.

Vi foreslår derfor, at invalidebilsområdet forbliver i amtsligt regi eller flyttes til et centralt nævn, således at »nabo-skønnet« bliver fjernet fra dette følsomme område.

Generelt må vi tage afstand fra den i forslaget indlagte forringelse af retssikkerheden.

Det kan ikke passe at et land som Danmark skal bombes tilbage til fattiggårdenes tid, hvor alt det, vi har opnået igennem de sidste hundrede år, bliver tilsidesat på grund af socialt uansvarlig økonomisk ønsketænkning.

DSI-UNGDOM for

Michael Pedersen
formand

Hans J. Møller
konsulent

De Samvirkende Invalideorganisationers Ungdom

De Samvirkende Invalideorganisationers Ungdom udtaler fra sit hovedbestyrelsesmøde den 2/2-91:

Regeringen har genfremsat deres forslag om at overføre bevillingskompetencen på førtidspensioner og invalidebiler til kommunerne.

Ifølge forslaget vil man tilstræbe at gennemføre hele reformen, som ikke samlede flertal før valget – heri ligger der også en forenkling af førtidspensionsområdet, således at de nuværende 5 satser ændres til 2. Dette lyder jo meget positivt, men læser man hele teksten igennem, finder man ud af, at det især vil betyde en kraftig økonomisk forringelse for modtagerne af højeste pension. Gruppen af modtagere af højeste pension er især gruppen af stærkt handicappede.

Fratages denne gruppe de ekstra bevillinger, der gives netop som compensation for de særlige behov, handicappede har, vil man stene os tilbage til før Steinckes socialreform i 1933.

Den del af reformen, der er fremsat nu, vil medføre følgende:

– bevillingskompetencen overføres til kommunerne.

Dette vil medføre, at invalidebiler og førtidspension er genstand for en økonomisk nedprioritering.

– at pensionisterne nu selv skal betale for den lange sagsbehandlingstid.

Denne passus vil medføre en totalsyltning af alle pensionsager. Vi frygter, at den i øjeblikket meget lange sagsbehandling vil blive forøget.

DSI-Ungdom må tage skarpt afstand fra, at man laver en besparelse på dette område. Vi kan ikke gå med til, at bevillingskompetencen overføres til kommunerne.

DSI-Ungdom kræver en pensionslovgivning der sikrer en ensartet pensionstildeling, uanset hvor man bor!!

Nærmere oplysninger fås hos

Michael Pedersen, Istedgade 10, st.tv., 8000 Århus C., tlf.: 86 13 73 49.

Positivgruppen

Folketingets Socialudvalg,
Christiansborg.

København, den 13. marts 1991

Forslag og kommentar til L 62

I forbindelse med de aktuelle forhandlinger om ændringer i pensionslovgivningen vil vi gøre opmærksom på et særligt problem, som vi håber, lovgiverne vil tage højde for i udvalgsarbejdet.

Sagsbehandlingstiden ved ansøgning om førtidspension for mennesker med diagnosen AIDS har i en række tilfælde vist sig at være op til et helt år og endda i nogle tilfælde endnu længere. Desværre er der også eksempler på, at afgørelsen først er kommet efter ansøgerens død, så efterbetalingen er tilfaldet boet.

For mennesker med en sygdom med dødelig udgang er den lange ventetid en særlig stor social, økonomisk og menneskelig belastning. Med et kort livsperspektiv har man brug for en hurtig afklaring og den sociale sikkerhed, som tilkendelse af pension udgør.

Ofte vil der være tale om en efterbetaling, som først kan udbetales, når den endelige afgørelse om pension foreligger. Det er indlysende, at mennesker med AIDS eller andre livstruende sygdomme vil have større glæde af dette beløb, jo tidligere det udbetales i sygdomsforløbet.

Den lange sagsbehandlingstid må efter vores vurdering primært tilskrives stive arbejdsgange og bureaukrati. Ved diagnosen AIDS er der ingen tvivl om berettigelsen til højeste førtidspension, og sagsbehandlingen er derfor ikke særlig ressourcekrævende.

Da HIV-smittede jo på grund af sygdommens særlige karakter og rolle i samfundet kun i mindre omfang er organiserede i Positivgruppen eller andre HIV-grupper, er vi ikke i stand til at sætte tal på problemets omfang. Til belysning af de konkrete problemer vedlægger vi et bilag med fire eksempler.

Konkluderende opfordrer vi Socialudvalget til at sikre en bestemmelse i den reviderede lov, som giver mennesker med livstruende sygdomme retssikkerhed for en maksimal sagsbehandlingstid på tre måneder fra ansøgningstidspunktet for førtidspension.

Samtidig vil vi gerne kommentere socialministerens planer om *udskydelse af tidspunktet for udbetaling* af førtidspension, jf. svar til Socialudvalget L 62 – Bilag 14.

Det er Positivgruppens opfattelse, at når en person søger pension, eksisterer behovet for støtte fra ansøgningstidspunktet. At søge pension er for det enkelte menneske en alvorlig og indgribende beslutning, som bør udløse støtte, når behovet er tilkendegivet (og betingelserne for at modtage pension i øvrigt er opfyldt).

I særdeleshed skal vi pege på faren for endnu længere sagsbehandlingstider, idet kommunerne med et fremtidigt økonomisk medansvar på pensionsområdet vil få et økonomisk incitament for at udskyde afgørelser. Når man tager kommunernes betrængte økonomi i betragtning, kan en sådan regel få uhyggelige konsekvenser og blive udtryk for en afart af »refusionstænkningen«: kommunen sender ikke regningen til staten, men til svagt stillede borgere.

Med venlig hilsen for Positivgruppen

Knud Josephsen

Positivgruppen er en forening for godt 200 HIV-smittede. Vi stiller os gerne til rådighed med yderligere oplysninger.

Positivgruppen

Et par eksempler på behandling af pensionsansøgninger

A.

A. får AIDS-diagnosen i 1989. Han ønsker at fortsætte sit arbejde, så længe han kan. Efteråret 1989 må han sygemelde sig, og han ansøger om førtidspension i sin kommune den 16.1.1990.

D. 11.6.1990 får han svar, på at han er tilkendt højeste førtidspension. Han får udbetalt et mindre forskud på sin pension fra kommunen fra den 1.8.1990, og fra den 1.9.1990 – 8½ måned efter at han har søgt – går hans udbetaling af pension endelig i orden.

A. kunne godt klare sig økonomisk i ventetiden. Det værste var, at han frygtede, at han ikke ville nå at få glæde af sin pension. Blandt andet fordi han i efteråret 1989 fik en kræft-sygdom.

B.

B. havde haft AIDS i nogle måneder, da han den 8.12.1989 søgte førtidspension i sin kommune. Den 8.7.1990 får han svar på, at han er tilkendt højeste førtidspension. Fra den 1.8.1990 får han udbetalt forskud med ca. 1/3 af sin pension. Først den 4.10.1990 – 10 måneder efter ansøgningen – går hans pension i orden med udbetaling fast af den fulde pension.

C.

C. var syg fra april 1987, og september 1987 søger han førtidspension på opfordring fra sin sagsbehandler på bistandskontoret. December 1987 får C. AIDS-diagnosen.

November 1988 får han svar om, at han er tilkendt den højeste førtidspension. Udbetaling af den fulde pension går i orden midt i februar 1989. Det er næsten 1½ år efter, at han har søgt pension.

Det værste for C. var det psykiske pres, på trods af at han ikke havde mange penge. Når han rykkede for en afgørelse, fik han for eksempel at vide, at der er mange andre klienter, der har problemer. C. havde nærmest en oplevelse af, at kommunen havde den holdning, om det nu kunne betale sig at gøre så meget for at rykke for pensionen. C. var nemlig ret ofte temmelig syg af lungebetændelse, og han frygtede, at han ikke ville nå at få glæde af pensionen.

D.

D. søgte pension 1.2.1988. Han var dengang HIV-smittet, men ikke syg af dette. Derimod havde han andre sygdomme, som gjorde, at hans læge indstillede ham til højeste førtidspension. I juni 1990 får han AIDS-diagnosen, hvilket kommunen straks orienteres om. Trods ganske mange rykkere fra ham selv, hospitalslæge og socialrådgiver lader en afgørelse vente på sig. Blandt andet trues en socialrådgiver, som rykker revaliderings- og pensionsnævnets sekretariat, med, at sagen vil blive lagt nederst i bunken, hvis der bliver rykket igen.

D. har svære økonomiske problemer og er alvorligt syg.

D. 22.1.1991 får han svar om, at han er tilkendt højeste førtidspension, og glæder sig nu, til at få den udbetalt.

Dansk Handicap Forbund

Folketingets Socialudvalg,
Christiansborg,
1240 København K.

Den 3. marts 1991

Vedr.: L 62, Forslag til lov om ændring af lov om social bistand samt lov om social pension m.v.

Dansk Handicap Forbund skal hermed fremsætte vore principielle synspunkter i anledning af ovennævnte lovforslag. Synspunkterne vil vi uddybe på vort foretræde for Folketingets Socialudvalg torsdag den 7. ds.

Om DHF's baggrund for at interessere sig indgående for L 62 og dets mulige konsekvenser for svært handicappede vil vi oplyse, at vi siden stiftelsen i 1925 hele tiden har haft stor interesse i den sociale pensionslovgivning. Denne interesse er især koncentreret om den del af pensionssystemet, der har til formål at *kompensere* fysisk handicappedes manglende mulighed for en normal lønindtægt samt *handicapbetingede merudgifter*. Ved at følge udviklingen i den sociale pensionslovgivning meget tæt, mener vi at have opnået en god føling med den løbende administration af de for fysisk handicappede relevante bestemmelser.

DHF's medlemskreds på ca. 20.000 medlemmer består af svært fysisk handicappede, hvis funktionsnedsættelse beror på mange årsager eller diagnoser. Der er overvejende tale om forholdsvis svært handicappede personer, hvilket kan illustreres ved, at ca. 1.000 af DHF's medlemmer har ophold på plejehjem.

Da Forbundet på kongressen '88 moderniserede navnet – idet det gamle vanførebegreb efter særforborgens udlægning også er på vej helt ud af den sociale lovgivning – valgte vi det moderne handicapbegreb. For nærmere at karakterisere de medlemmer, hvis interesser DHF varetager, kan vi anvende begrebet bevægelsehæmmede, jf. at statskonsulenterne for vanføre også har ændret navn til bevægelsehandicapbegreb.

Som det er medlemmerne af Folketingets Socialudvalg bekendt protesterede DHF fra Forbundets kongres den 20. oktober 1990 imod at

lovgive på grundlag af aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening (KL) af 27. september 1990. Vi opfordrede »regeringen til at nedsætte en førtidspensionskommission (eller et -udvalg), som kan kulegrave området i samarbejde med repræsentanter for brugerorganisationerne. Kun på denne måde kan det efter DHF's opfattelse sikres, at et lovforslag ikke vil komme til at skade handicappedes retssikkerhed i forhold til de ydelser, som fremgår af pensionslovgivningen.«

Ved Folketingsvalget i december udsendte vi i forlængelse heraf forslag til at tage højeste og mellemste førtidspension sammen med invaliditetsydelsen ud af fhv. socialminister Aase Olesens lovforslag (L 62 af 7. november 1990). Vi mener fortsat det er værd at overveje et opgør med den alt for sammenblandede personkreds i én lov om førtidspension, og at man med fordel kan udskille *de helbredsbedingede* (handicapkompenserende) *førtidspensioner* i en særlig lov.

For DHF vil det være et udmærket valg, hvis man genindfører begrebet *invaliddepension*, som vi mener generelt i befolkningen er et klart og forståeligt begreb. Da begrebet direkte udtrykker, hvad det handler om, ser vi også til stadighed, at mange brugere, læger, embedsmænd og også politikere stadig benytter begrebet ind imellem. Er tiden løbet helt fra det oprindelige begreb, kan vi foreslå alternativt at tage udgangspunkt i *handicapkompensation*, som mere tydeligt end førtidspension svarer til *formålet* med lovgivningen.

Socialminister Else Winther Andersen argumenterede ved genfremsættelsen af lovforslaget den 16. januar d.å. for, at decentralisering og fremme af nærhedsprincippet til fremme af *aktiverende*, arbejdsmarkedsrettede indsats nødvendiggjorde, at tilkendelseskompetencen vedrørende førtidspension m.v. udlægges til kommunerne.

Vi kan følge socialministeren så langt, at en sådan omlægning sandsynligvis vil kunne give nogle alternativer i relation til de behovsbestemte førtidspensioner, således at aktiveringsmålsætningen bliver fremmet. For de behovsbestemte førtidspensioner mener vi også, at der ikke gør sig samme krav om højt specialiseret ekspertise gældende, som når det gælder de helbredsbedingede førtidspensioner, således at kommunerne udmærket vil kunne overtage tilkendelseskompetencen. Selvfølgelig vil der være tilfælde, det er vanskeligt at adskille fra gruppen, som bør have tilkendt f.eks. mellemste førtidspension; men med en bevarelse af revaliderings- og pensionsnævnet – som vi går ind for som en ubetinget nødvendighed for de helbredsbedingede førtidspensioner – vil disse sager kunne løftes op på det regionale niveau!

Med denne konstruktion mener vi i DHF, at hovedmålet med L 62 vil kunne opnås samtidig med, at svært handicappedes retssikkerhed fortsat garderes bedst muligt i 1. instans! – Modsat er det absolut utilfredsstillende og uacceptabelt, at man i stedet lapper på den manglende sagkundskab, man godt ved vil forekomme i mange små og mindre kommuner, ved at tilbyde konsulentbistand fra de nye sociale ankenævn. For os at se vil disse nemlig ikke kunne leve op til den grundige prøvning af sagerne (f.eks. som tilfaldet i at revalideringsmulighederne skal være udtømt), som revaliderings- og pensionsnævnene har stået for.

Vi ved godt, at brugerorganisationerne (DSI, LO og DA)'s indflydelse er begrænset til en mindre del af afgørelserne. Alligevel finder vi, at det bør være et umisteligt gode, at disse organisationer »siddet med ved bordet« i 1. instans og kan tilbyde deres sagkundskab, når det er relevant. Vi finder det også særdeles vigtigt, at disse parter gennem den lovfæstede repræsentation i nævnene har fået en dyb indsigt i, hvorledes retspraksis har udviklet sig.

Denne deltagelse i beslutningsprocessen kan ikke erstattes ved rapporter og statistikker, som kun giver få brøkdele af den vigtige information. Og vi har desuden meget svært ved at forestille os, at brugerrepræsentationen kan etableres omkring kommunernes afgørelser. Der lægges jo ikke op til en nævns-/udvalgskonstruktion, men åbnes op for, at kompetencen kan delegeres helt ud til skrankemedarbejderen!

Som det fremgår af DHF's nye handlingsprogram om »Handicap & Arbejde«, som blev vedtaget på vor kongres i oktober '90, tilslutter Forbundet sig aktivlinjen – også for svært fysisk handicappede. Vore hovedsynspunkter i relation til L 62 er, at pensions-/revalideringsystemet bør indrettes ud fra vor viden om, at der kun i forholdvis få procent af sagerne kan tænkes lønsomme aktiveringsalternativer. Tænk blot på, at ca. 50.000 personer med højeste førtidspension har mindre end 1/3 »resterhvervsevne«. Med vilkårene på det ordinære arbejdsmarked i dag, vil sagsbehandlere og andre embedsmænd skulle udfolde en næsten utrolig kreativitet og ud over sociallovstoffet også være udrustede med omfattende konkrete kundskaber om både arbejdspladserne på det lokale »marked« og også kunne finde realistiske nicher, hvor der potentielt er placingsmuligheder for personer med under 1/3 erhvervsevne.

Med den regionale revaliderings-/pensionsmodel, DHF finder nødvendigt for svært fysisk handicappede, kan man hævde, at amts-revalideringsmedarbejderen måske ikke kan have kendskab til de lokale arbejdspladser i bopælskommunen. Til gengæld er mulighederne her til stede for et større overblik – og med et større område vil der altid kunne findes flere muligheder. Tænk blot på, at f.eks. den virksomhed, som SAHVA's Håndværksskole har drevet for vanføregruppen gennem årene (som landsdækkende institution) har givet tusindvis af fysisk handicappede en oplæring til fagligt arbejde. – Også handicappede har ofte ønsket at flytte derhen, hvor mulighederne – og specielt uddannelses- og arbejdsmulighederne – var mere optimale end på hjemegnen!

Hertil kan føjes yderligere det argument, at den rette revalideringsvej ved et svært fysisk handicap ofte er en højere, boglig uddannelse og en erhvervsfunktion, der ikke er domineret af de fysiske krav, men mere af trænet intellektuel kompetence og anvendelsen af teknologiske særligt tilpassede hjælpemidler.

Vi kan ikke forestille os selv med vor bedste vilje, at sagsbehandlere i alle 275 primærkommuner nogen sinde vil kunne erhverve den sagkundskab vi må kræve, når det gælder om de dybt indgribende processer, det er at gennem-

føre revalideringsforsøg med svært fysisk handicappede.

I »Handicap & Arbejde« har vi skitseret, at der på amtsplan kunne dannes revalideringsgrupper. Sådanne grupper vil, hvis de tilknyttes revaliderings- og pensionsnævnene, kunne udvide mulighederne for at aktivere ansøgerne til de helbredsbetingede førtidspensioner – og på en langt mere lønsom og forsvarlig måde end ved en decentralisering, hvor det bl.a. vil koste meget store summer at forsøge på at kvalificere de kommunale sagsbehandlere m.v.

Vedrørende forslagene til ændringer i den sociale styrelseslov og lov om social pension ønsker vi først og fremmest, at det nuværende system ikke ændres (heller ikke i form af kommunal medfinansiering) når det gælder: *højeste, mellemste førtidspension, tillæg og invaliditetssydelse. Revaliderings- og pensionsnævnene* og deres sekretariat ønsker vi bevaret til at løse opgaverne med tilkendelse af disse ydelser. Med fordel kan man efter DHF's opfattelse supplere revaliderings- og pensionsnævnene med *revalideringsgrupper*, hvorved det er realistisk at give en væsentlig andel af ansøgerne nogle mere optimale revalideringstilbud, end det vil være muligt i kommunerne, når bortses fra de kommuner, som er meget store – f.eks. større end vort mindste amt.

Dansk Handicap Forbund ønsker hermed at understrege nogle muligheder, som for os at se stemmer overens med intentionerne i såvel regeringens aftale med KL som socialministerens lovforslag, og som ikke indebærer den samme ødelæggelse af fundamenterne for den retssikkerhed, især handicappede må have krav på, som decentraliseringen til kommunerne truer med. – Ingen vil vel nægte, at med kommunaliseringen vil følge en nedtoning af retssikkerheden. Det er jo bl.a. ofte tilstræbt, at lokale forhold og holdninger bør kunne influere på afgørelserne i sociale sager. Og vi ved allerede fra SFI's rapport »En lov – femten nævn«, at decentraliseringen fra den centrale Invalidforsikringsret i 1976 har medført nogen spredning i revaliderings- og pensionsnævnenes praksis. – Allerede denne spredning som følger af, at femten regionale instanser aldrig vil kunne synkroniseres 100 procent bekymrer mange sagkyndi-

ge og mange politikere. Logisk kan en total decentralisering fra de 15 nævn til 275 primærkommunale enheder (og nogle steder yderligere til et antal lokalområder) kun indebære en forøgelse af spredningen i *de kommunale skønsvise afgørelser*.

En sikker konsekvens vil være, at »gråzonen« i 1. instans, der burde træffe den rigtigst mulige afgørelse efter lovens forskrifter, vil blive mange gange bredere. En afledet virkning af dette er yderligere, at vi må forudse en voldsom forøgelse af *presset på ankeinstanserne*.

Afslutningsvis skal vi – ligeledes af hensyn til at fastholde retssikkerheden – anføre, at vi på samme måde altid har betragtet invalidebilerne som et handicapkompenserende hjælpemiddel. At fastholde samme grad af sagkundskab ved disse afgørelser er umuligt, hvis den foreslåede udlægning til kommunerne finder sted!

Tænk på at antallet af invalidebiler i hele landet kun er ca. 15.000 og det samlede antal bevillinger på årsbasis (såvel nye førstegangsbevillinger som udskiftninger) kun er ca. 2.000. Hermed har gennemsnitskommunen kun ca. $2.000/275 = 7,3$ sager med bevilling. Med vort »skæve« kommunale landkort, hvor halvdelen af kommunerne har under 10.000 indbyggere, vil antallet af bilbevillinger i disse små og mindre kommuner være nede på 2-3 sager om året. Det kan ikke give grundlag for sagkundskab og sikre afgørelser overhovedet!

Her skal man også tænke på, at ansøgningspresset for bilsagerne er betydeligt højere end for førtidspensionsområdet. Også af denne grund vil det være en katastrofe, hvis den sagkundskab, der findes i revaliderings- og pensionsnævnene, bliver nedlagt.

DHF vil ud over foretrædet den 7. marts yderligere arrangere en konference om »Handicapkompensation og førtidspension«, som finder sted på Christiansborg den 18. april kl. 10-16. Medlemmerne af Folketinget og især Folketingets Socialudvalg er meget velkomne til at deltage i dette arrangement som DHF's gæster. Vi glæder os over, at flere af Socialudvalgets medlemmer har givet udtryk for stor interesse i en sådan konference, hvor vi fra vor side lægger vægt på at formidle den viden om handicapområdet, som efter DHF's opfattelse

bør spille en rolle for, hvorledes vi indretter lovgivningen om førtidspension, revalidering m.v.

Vi kan oplyse, at vor konference er udformet således at den i størst mulig omfang vil supplere en efterfølgende konference, som De Samvirkende Invalideorganisationer afholder på Nyborg Strand den 22.-23. april.

Med venlig hilsen

Karen Madsen

landsformand

/ **Jens Birkvad**

form. f. socialpolitisk udvalg

Dansk Handicap Forbund

Resolution til Regering og Folketing
fra Dansk Handicap Forbunds Kongres
på Egmont Højskolen i Hov ved Odder

Hov, den 20.10.90

De 197 delegerede på DHF's kongres stiller krav om, at handicappedes retssikkerhed med hensyn til førtidspensionssystemet bevares – uden de forringelser, som vil følge af den aftale, som regeringen indgik med Kommunernes Landsforening den 27.9. om en udlægning til landets 275 kommuner af kompetencen til at tilkende førtidspension, invalidebiler m.v.

Kongressens deltagere repræsenterer 18.000 medlemmer (og uden for medlemsskaren mange i samme situation), og de delegerede er enige om, at de fleste af kommunerne aldrig vil kunne opnå sagkundskab til at træffe afgørelser på samme kvalificerede måde som de amtslige revaliderings- og pensionsnævn har kunnet. DHF vil derfor også appellere til, at nævnene bevares, så handicappede sikres mod den vilkårlighed og de forskellige holdninger, der vil komme til at præge »retspraksis« i de forskellige kommuner.

Kongressen advarer også imod forringelsen af ankesystemet, som i mange sager er afgørende vigtig for handicappedes retssikkerhed.

Regeringens aftale med KL er indgået uden at brugernes repræsentanter har været inddraget i forhandlingerne. – DHF protesterer imod dette brud på traditionen i dansk socialpolitik, hvor repræsentanter fra De Samvirkende Invalideorganisationer altid har siddet med ved

bordet, når der var tale om større reformer af førtidspensionssystemet, der er af vital betydning for handicappede. Alene det element i aftalen, hvorefter antallet af førtidspensioner skal reduceres fra fem til kun to forskellige slags førtidspension, er i sig selv et oplæg til meget indgribende og komplicerede forandringer af vort førtidspensionssystem.

DHF opfordrer på den baggrund indtrængende regeringen til at nedsætte en førtidspensionskommission, som kan kulegrave området i samarbejde med repræsentanter for brugerorganisationerne. Kun på denne måde kan det efter DHF's opfattelse sikres, at et lovforslag ikke vil komme til at skade handicappedes retssikkerhed i forhold til de ydelser, som fremgår af pensionslovgivningen.

DHF opfordrer alle Folketingets socialt ansvarlige medlemmer til at lægge pres på regeringen, således at fremgangsmåden i lovgivningen igen kan komme til at foregå i samarbejde med brugernes repræsentanter. Mennesker med et stærkt handicap kan ikke være tjent med, at en stærk kommunal organisation sammen med regeringen som »en tyv om natten« kan foretage et så alvorligt indhug i handicappedes rettigheder, som det er sket med aftalen af 27. september.

Med venlig hilsen

Karen Madsen

landsformand

Dansk Handicap Forbund,
Hans Knudsens Plads 1 A,
2100 København Ø.

DHF's ønsker og krav i forbindelse med folketingsvalget december 1990

Genoptryk af de krav, der er relateret til den politiske debat om reformering af førtidspensionerne m.v.

Giv os invalidepensionen igen!

Op til folketingsvalget stiller Dansk Handicap Forbund krav om, at højeste og mellemste førtidspension tages ud af den aftale, regeringen indgik med Kommunernes Landsforening den 27/9 om at »kommunalisere« førtidspensionerne. – I stedet bør disse to pensionstyper til svært handicappede føres videre efter gældende regler i en invalidepensionslov.

Herved undgår vi den ødelæggelse af førtidspensionssystemet, mange mener vil blive en konsekvens af aftalen, og kan sikre handicapgrupperne fortsat kompensation for deres ekstraudgifter og mulighed for livskvalitet.

Det nye begreb førtidspension, vi fik i 1985, underminerede den brede, folkelige solidaritet og opbakning om ydelserne til svært handicappede, fordi dette begreb er uklart i forhold til det for alle forståelige »invalidepension«.

Aftalens intention om aktivering er god, når det gælder de behovsbestemte (sociale) førtidspensioner, men ikke for svært handicappede med ingen eller meget lille erhvervssevne. – Det vil derfor være »at rette bager for smed«, hvis prisen for aktivering skal betales af handicapgrupperne med højeste eller mellemste førtidspension.

DHF's forslag til partierne før og efter valget er derfor, at vi igen får en invalidepensionslov, hvorigennem vi kan værne om svært handicappedes behov og rettigheder. Deres pensioner skal som hidtil gives på grund af invaliditeten og ikke som »folkepension før tiden«, som er noget vrøvl.

Vi håber på politikernes sympati for forslaget, der kan gennemføres helt uden ekstraudgifter på socialbudgettet.

Også en aktivpolitik skal betales!

Dansk Handicap Forbund har i en arbejdsgruppe beskæftiget sig med den nye aktivlinje i socialpolitikken. I denne forbindelse vil Forbundet op til folketingsvalget efterlyse en mere helhjertet politisk indsats, da DHF finder, at det ikke er nok at udpege nye mål, når der ikke bliver afsat de nødvendige økonomiske midler.

Aktivlinjen var fremme for et år siden, da Folketinget vedtog bruttorevalideringsydelsen, men uden den ekstra økonomiske tilskyndelse til kommunerne, DHF mener, der er brug for. På det seneste har aktivlinjen været et vigtigt motiv bag en aftale regeringen og Kommunernes Landsforening har indgået om førtidspensionerne. Det er planen at kommunerne skal overtage 50 pct. af finansieringen af de førtidspensioner, staten hidtil har refunderet 100 pct. Heller ikke her skabes der noget særligt økonomisk incitament til fordel for aktivlinjen.

Dansk Handicap Forbund har altid været tilhænger af revalidering og lønnet beskæftigelse fremfor førtidspensioner til alle handicappede, der kan klare et job.

I stedet for de nævnte halvhjertede forsøg på en mere effektiv aktivpolitik vil vi foreslå, at det nye Folketing sadler om. Der er brug for, at Folketinget starter med at anvise de økonomiske midler, som er en forudsætning for, at kommunerne sammen med handicappede kan føre målene ud i livet. DHF vil konkret foreslå, at staten refunderer kommunernes udgifter til revalidering med 100 pct.

Hvis man på denne måde gør revalidering til hovedsagen, så er chancen for en effektiv aktivindsats mange gange større, således at flere handicappede kommer i arbejde og færre på førtidspension. Dette sker ikke, hvis revalidering skal være en biting eller et stedbarn i sociallovgivningen.

Krav om kommission til sikring af handicappedes rettigheder!

En mørk aften i slutningen af september indgik regeringen en aftale med Kommunernes Landsforening om intet mindre end en dybt indgribende reform af vort førtidspensionssy-

stem. Ved så omfattende indgreb i vor lovgivning plejer vi ellers at lade en kommission eller et særligt udvalg kulegrave såvel tilsigtede som evt. uheldige konsekvenser, inden lovmaskinen skal sættes i gang.

Dansk Handicap Forbund's kongres i oktober stillede derfor krav om en ny førtidspensions-kommission, – et krav som socialministeren ikke fandt det umagen værd at lytte til, hun fremsatte i stedet den 7. november det lovforslag, hun havde lovet Kommunernes Landsforening – hen over hovedet på brugerne og en række protesterende sagkyndige.

Takket være folketingsvalget er der nu mulighed for, at folketingskandidaterne forholder sig konkret til, hvor stor en magt kommunerne skal have over fordelingerne af førtidspensioner. Der er også tid til at få drøftet, om det er en kommende EF-harmonisering, der er en skjult bagtanke med at kommunalisere og samtidig forringe svært handicappedes rettigheder: sagerne flyttes væk fra sagkyndige instanser, ankemulighederne reduceres, og man har forestillet sig besparelser i milliardklassen. Bl.a. har det været fremme i debatten, at nye pensionister ikke længere skal kunne tildeles højeste førtidspension, men kun mellemste!

Finanslovforslagets besparelse – 269 mio. kr. på førtidspensionerne – var kun et »varsels-skud«. Ifølge planen ville man nå op på mere end 2 mia. kr. i løbet af 7 år. Da førtidspensionerne hidtil har været betalt 100 pct. af staten – med fuld tilslutning af Folketingets medlemmer – håber DHF på en ny politisk stil efter valget. På vegne af vore svært handicappede medlemmer er vi nemlig alvorligt bekymrede over, at kupagtige aftaler mellem regeringen og KL har tilsidesat sædvanlige demokratiske meto-

der – herunder brugerindflydelse – i sociallovgivningen.

Skal handicappede igen isoleres?

Vi risikerer, at retssikkerheden bliver erstattet med en snæversynet økonomistyring i de mange små og mindre kommuner, hvis en aftale mellem regeringen og Kommunernes Landsforening af 27/9 om udlægning af sager om invalidebil udmøntes i lovform. – I Dansk Handicap Forbund er vi rystede over den usaglige aftale, fordi vi ved, at de allerfleste kommuner aldrig kan blive kvalificerede til at dømme retfærdigt, når det f.eks. er vigtigere at holde et presset budget, end at tilkende en bil til en handicappet, der opfylder kriterierne for et sådant hjælpemiddel.

Sagsområdet er efter DHF's erfaringer alt for følsomt til, at afgørelserne skal træffes så tæt på den handicappede. Forbundet stiller derfor krav om, at sagerne bliver i de amtslige revalideringsnævn, og hvis nævnene ulukkeligvis skulle blive nedlagt, så mener vi, at andre regionale eller et centralt organ må overtage bilsagerne.

Økonomistyring kender vi allerede i en del kommuner, som holder budgettet til invalidebiler ned på et minimum – mindre end behovet. – Forbundet har også eksempler på kommuner, der altid har indstillet til afslag, når en svært handicappet skulle have bilen udskiftet, selv om nævnet hver gang har givet den handicappede medhold i retten til bilstøtten.

DHF's frygt går især på, at handicappede igen skal risikere at blive isoleret i deres boliger på grund af manglende hjælpemidler til befordring, og Forbundet vil derfor afkræve valgets kandidater et løfte om, at de ikke medvirker til den aftalte kommunalisering af bilsagerne.

HANDICAP & ARBEJDE
 Handlingsprogram
 for
 DANSK HANDICAP FORBUND

Dansk Handicap Forbunds socialpolitiske udvalg nedsatte i foråret en arbejdsgruppe om Handicap & Arbejde, som skulle udarbejde et forslag til kongressen, der kunne sætte focus på dette vigtige område for bl.a. at styrke beskæftigelsesmulighederne blandt mennesker med handicaps.

Forslaget, der former sig som en handlingsplan, omhandler følgende delemler:

Historisk opsummering,
 Hvad er handicappet arbejdskraft? – Handikraft,
 Uddannelse,
 Revalidering,
 Produktionsvirksomhed,
 Andre emner,
 Afslutning,
 Arbejdsgruppens medlemmer.

Historisk opsummering

– tilbageblik på DHF's holdninger og indsats vedr. revalidering/arbejdsformidling af fysisk handicappede.

Fra DHF's stiftelse i 1925 til ca. 1970 var et af de vigtigste punkter i DHF's arbejdsprogram, at personer med et fysisk handicap fik mulighed for placering i et lønnet erhverv på arbejdsmarkedet. – I 20'erne og 30'erne pegede Forbundet ofte på et stort antal stillinger i stat, amter, kommuner og koncessionerede virksomheder, der kunne bestrides af lettere handicappede. I 40'erne og 50'erne var bedre arbejdsformidling og det private arbejdsmarked i højere grad i focus.

Da revalideringsloven kom i 1960, slog DHF aktivt til lyd for realiseringen af en løfteparagraf, der få år senere i form af en kongelig anordning gav handicappede (med lige kvalifikationer) »fortrinsadgang« til det offentlige arbejdsmarked. – Tanker om en kvotaordning (dvs. større arbejdspladsers pligt til ansættelse af en procentandel handicappede) var fremme i debatten i løbet af 60'erne; men de blev pure af-

vist af DHF, der ikke mente et sådant system var i danske handicappedes interesser.

DHF's politik var, at personer med handicap gennem uddannelse og revalidering skulle have handicappet kompenseret og derved blive konkurrencedygtige på arbejdsmarkedet.

Forbundet var også en aktiv medaktør gennem 60'erne for at få skabt de fornødne institutionstilbud for arbejdsprøvning, revalideringsklinikker m.v. Der blev også stillet krav om flere ressourcer til kvalificerede revalideringskonsulenter, da revalideringscenter-systemet i slutningen af 60'erne var udsat for et uforsvarligt stort sagspres.

Da det blev klart, at bistanndsloven skulle afløse revalideringscenter-systemet, protesterede DHF's socialpolitiske udvalg kraftigt til Folketingets Socialudvalg, hvor vi gjorde rede for: 1) at den dyrt erhvervede ekspertise ville forsvinde ved udlægningen til 275 primærkommuner og 2) at lovgiverne burde satse på et tættere samarbejde mellem revaliderings- og arbejdsformidlingssystem.

Som led i opfølgningen af bistanndslovens mere generelle uddannelseshjælp (§ 42), der afløste revalideringslovens bestemmelser, udarbejdede DHF en stor redegørelse om »Handicap & Arbejde«, der i 1982 blev fulgt op med en større undersøgelse af »Udviklingen i kontanthjælpen til uddannelse«. På grund af et »uigen-nemsigtigt« datamateriale i socialstatistikkerne og 70'ernes udvikling fra meget lav til meget høj arbejdsløshed begrænsedes konklusionerne til at konstatere en væsentlig afmatning fra 1976, hvor bistanndslovens § 42 trådte i kraft i forhold til perioden 60-75, hvor de 12 statslige og regionalt placerede revalideringscentre havde opgaverne.

DHF's opbakning omkring organisationen med de regionale centre er senere ofte blevet fulgt op af sagkyndige, DSI m.fl.

Forbundets kongres i oktober 1988 tilsluttede sig et princip, hvor det slås fast, *at ENHVER har ret til arbejde*, og at personer med handicap

derfor bør have forskellige former for (kompen- serende) bistand for at kunne få job på det ak- tuelle arbejdsmarked. – Dette forudsætter flg. foranstaltninger:

egnede adgangsforhold ved alle arbejdsplad- ser

hjælpemidler

personlig- og sekretær-bistand

mere effektiv arbejdsformidling

øget brug af beskyttede stillinger

lige rettigheder til arbejdsløshedsdagpenge og

handicaporganisationernes indflydelse på lovgivningen.

Ud fra dette rids over DHF's historiske bag- grund vedr. handicap og arbejde, har Forbun- det taget positivt imod de nye tanker, der er ført frem i Folketinget og især af socialminister Aase Olesen om, at vort sociale system skal skifte fra den såkaldte *passiv-* til en *aktivlinje*. Formålet med sidstnævnte, jf. også vedtagelsen af *bruttorevalideringsydelsen* i december 1989, er bl.a., at færrest muligt af arbejdsmarkedets »marginalgrupper« (herunder handicappede) havner på førtidspension. I stedet bør disse medborgere have mulighed for at opnå lønnet arbejde på hel- eller nedsat tid på arbejdsmar- kedet (evt. særligt hensigtsmæssige områder).

Hvad er handicappet arbejdskraft? – Handi- kraft

Arbejdsgruppen foreslår, at DHF lancerer begrebet *Handi-kraft*. Formålet hermed er at markere, at en stor gruppe personer med handi- cap opfatter sig selv som en del af arbejdskraften. At få et arbejde er for denne gruppe det pri- mære fremfor (eller til supplement af) et tilbud om førtidspension.

Udgangspunktet må være de positive værdi- er, der knytter sig til, at mennesker med handi- caps (og *handi-kraft*) kan indgå i et fællesskab med andre, der skaber produkter og ydelser.

Det bærende er, at personer med handicaps i en arbejdsproces kan yde en stabil, engageret arbejdsindsats, og at denne positive kendsger- ning kan opveje mere eller mindre skeptiske opfattelser af, hvor meget eller hvor hurtigt den enkelte kan producere.

Ved at fokusere på rest-arbejdsevnen indgår begrebet *handi-kraft* på denne baggrund som et positivt og optimistisk slagord i DHF's kam-

pagne, der skal informere befolkningen om, at mennesker med *handi-kraft* er motiveret ar- bejdskraft, man ikke kan se bort fra, men bør drage nytte af.

Arbejdsgruppen foreslår en række initiati- ver, som DHF kan vælge at udarbejde:

- Hæfte der beskriver beskæftigelses- og ud- dannelsesmulighederne for mennesker med handicaps.

Målgruppe: handicappede, pårørende og interesserede.

- Hæfte der præsenterer eksempler på, hvad mennesker med handicaps kan arbejde med. Herudover kan der bringes oplysninger om lovgivning, der giver mulighed for støttefor- anstaltninger (40/60-ordning, 1/3-ordning, hjælpemidler, sekretærbistand m.v.).

Målgruppe: virksomheder, arbejdsfor- midlingscentre, social- & sundhedsforvalt- ningerne, skoler, gymnasier, ungdomsråd- givningskontorer etc.

- Artikler til dag-, lokal- og fagpressen der lan- cerer begrebet handi-kraft. Skal bl.a. beskri- ve den stabile, velkvalificerede arbejdskraft som mennesker med handicaps er i besiddelse af samt beskrive arbejdsforholdene og kravene på arbejdsmarkedet for mennesker med handicaps.

- Plakat og mærkater om »Handicap & Arbej- de« og »Handi-kraft«.

- Samarbejdsaftale med Dansk Arbejdsgiver- forening og Landsorganisationen (LO) om en kampagne med udgangspunkt i overord- nede grundprincipper om handicappedes ret til arbejde og det nye begreb: handi-kraft.

Uddannelse

Arbejdsgruppen finder, at det har stor betyd- ning at mennesker er veluddannede. Det er ofte sådan, at mennesker, der er ledige og uddanne- de, klarer sig bedre end uuddannede ledige. Med andre ord så skaber uddannelse større livskva- litet. Endvidere er uddannelse en vigtig forud- sætning for integration.

DHF bør derfor give en høj prioritet til ud- dannelse af handicappede – til handicapkom- penserende bistand under et uddannelsesfor- løb, hjælpemidler, evt. sekretærbistand o.s.v.

Revalidering

På grund af ny lovgivning det seneste års tid er revalideringsinitiativer (f.eks. flere special-

trænede sagsbehandlere og reva-virksomheder) blevet et akut behov.

Målet for DHF må være, at revalideringsvirksomheder og arbejdspladser generelt skal tilpasses en bred kreds af mennesker (efter målætningen »et samfund for alle«), der måtte have individuelle behov for arbejdspladsindretning.

Revalideringsvirksomhederne bør i stigende grad forbindes med det private og det offentlige arbejdsmarked, da det er handicappedes interesse, at revalideringsstrukturen ikke »isoleres« i den sociale sektor.

Med henblik på at forbedre handicappedes mulighed for revalidering, må der fra handicaporganisationerne etableres et formaliseret samarbejde med amterne om at oprette revalideringsafdelinger og ansætte reva-konsulenter inden for den eksisterende lovgivning.

Med denne struktur – amterne som ansvarshavende – vil den enkelte revalideringssag kunne starte med, at kommunen overfører sagen til amtets reva-konsulent.

Baggrunden for, at arbejdsgruppen anbefaler, at det ikke skal være en kommunal opgave, er, at kommunale sagsbehandlere (bortset fra en række af de allerstørste kommuner) ofte har hele bistandsloven som sagsområde og ikke har det samme befolkningsunderlag som amterne for at kunne opretholde ekspertisen.

Det er meget vigtigt, at disse reva-konsulenter i amts-revalideringsafdelingerne får tilbudt revalideringskurser. I den forbindelse vil det være at anbefale at DHF/DSI forsøger at få udarbejdet et uddannelseskompedium.

Arbejdsgruppen foreslår, at der sker en uddannelsesmæssig opprioritering for de personer, der arbejder med revalidering af handicappede, via de sociale højskoler, social- & sundhedsudvalgene m.v., og i denne forbindelse bør man også drage nytte af de erfaringer DHF og andre brugerorganisationer kan tilbyde såvel som de statslige specialkonsulenter.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at DHF i forbindelse med de foreslåede initiativer overvejer ansættelsen af en reva-rådgiver aflønnet af socialministeriet, jf. ministeriets initiativer for gruppen (over 30 år) med førtidspension og de mange tiltag, der kan forventes i forbindelse med den nye aktivlinje. DHF kan også overveje at søge økonomiske midler til at ansætte en forsker i en tidsbegrænset periode.

Produktionsvirksomhed

Arbejdsgruppen kan anbefale, at opbygningen af produktionsvirksomheder – ud fra de mange signaler om bl.a. en ny aktivlinje i socialpolitikken – også bliver en vigtig opgave for handicaporganisationerne (i samspil med myndighederne, parterne på arbejdsmarkedet, fonde, EF m.fl.).

For i størst mulig grad at udvikle attraktive tilbud for personer med handicap – og handikraft – er det nødvendigt, at der også sætses på supplerende initiativer fra handicaporganisationerne. Vi forestiller os bl.a., at handicaporganisationerne især vil kunne supplere med nye former for produktionsvirksomheder – f.eks. niche- og prototype-produktioner og andre produktioner, der af forskellige årsager ikke er interessante for de private virksomheder, men som kan udføres efter et udgiftsneutralitetsprincip, og hvor også den sociale nytte i bredere betydning for den enkelte og for samfundet tillægges værdi.

Til forskel fra »almindelige« virksomheder vil vi især fremhæve behovet for virksomheder, der er maksimalt tilpassede til arbejdstagere med fysiske handicaps i forbindelse med produktion af varer og tjenesteydelser for andre virksomheder. Tilpasningen kan bl.a. ske gennem individuel arbejdstid, hjælpere, befordringstilbud m.v.

For at fremme mulighederne for at flere personer med fysiske handicaps kan komme i arbejde, mener vi, at der bør gøres forsøg på at etablere produktionsvirksomheder, der ikke har et egentligt overskud som hovedformål, men som er indrettet på at være udgiftsneutrale og på at fungere i et tæt samarbejde mellem brugerne, arbejdsmarkedets parter samt sociale og arbejdsmarkedsmæssige myndigheder.

Mulige samarbejdspartnere kan f.eks. være offentlige institutioner, teknologiske institutter, patentdirektoratet, opfinderkontoret samt forskellige virksomheder på det private arbejdsmarked.

Andre emner

DHF bør iværksætte initiativer, der har til formål at forbedre aflønningen på de beskyttede værksteder. Sådanne initiativer kan evt. ske i samarbejde med LEV og DSI.

Afslutning

Den nye holdning DHF bør indtage i de kommende år er (igen) at være aktiv, udfarende og så vidt muligt arbejde for konkrete, nyskabende projekter. Vi ved, at mange mennesker med handicaps ønsker at bruge deres potentielle afhandikraft; og set i lyset af de seneste års signaler om den nye aktivlinje er der dermed skabt mulighed for at flere handicappedes jobønsker kan blive opfyldt.

Men positiv velvilje og en ny socialpolitisk holdning er ikke i sig selv tilstrækkeligt. DHF må gå aktivt ind som medaktør for at skabe disse nye jobmuligheder. Dermed vil Forbundet kunne være med til at sikre, at den nye aktivlin-

je også omsættes til realistiske tilbud til mennesker med fysisk handicaps.

Arbejdsgruppens medlemmer

Hakon Deth Jensen, Distriktschef, Arbejdsformidlingen Kbh.

Ulla Trøjmer, socialrådgiver, medlem for UK i socialpolitisk udvalg.

Poul Erik Vilhelmsen, socialpolitisk konsulent DHF.

Jens Birkvad, næstformand.

Godkendt af socialpolitisk udvalg den 3/10 1990.

Dansk Handicap Forbund
Hans Knudsens Plads 1 A,
2100 København Ø.

Konference om

HANDICAPKOMPENSATION OG FØRTIDSPENSION

Torsdag den 18. april 1991, kl. 10-16,
Landstingssalen, Christiansborg

Program:

- Kl. 10.00 Velkomst ved landsformand Karen Madsen, Dansk Handicap Forbund.
- Kl. 10.15 *Handicapkompensation – ligestilling?* oplæg om adskillelsen af invalide- og folkepension ved reformen i 1965: indførelsen af den graduerede invalidepension og det nye princip om handicapkompensation ved lektor Glenn Warmer, Den Sociale Højskole i København.
- Kl. 10.45 *Retsikkerheden for personer med handicap* perioden 1965-76 med Invalidesikringsretten og perioden 1976-91 med revaliderings- og pensionsnævnene ved nævnsformand Peter Høffding, Viborg Amtskommune.
- Kl. 11.30 Spørgsmål til indlederne.
- Kl. 12.00 Frokost
- Kl. 13.00 *Handicapbetinget førtidspension 1960-91* udviklingen i antal personer med højeste og mellemste førtidspension

ved Steen Bengtsson, De Samvirken-
de Invalideorganisationer (tidl. Soci-
alforskningsinstituttet) og Poul Erik
Vilhelmsen, socialpolitisk konsulent
i Dansk Handicap Forbund.

- Kl. 13.45 *Handicappede og arbejdsmarkedet* om aktivlinjen i relation til svært fy-
sisk handicappede og forholdene på
det aktuelle arbejdsmarked og krave-
ne til revalideringsforanstaltninger
m.v., som kan skabe alternativer til
helbredsbetiget førtidspension
ved Hakon Deth-Jensen, distrikts-
chef, Arbejdsformidlingen i Køben-
havn.
- Kl. 14.30 *Dansk Handicap Forbund's forslag*
vedr. en reformering af helbredsbetin-
get førtidspension
panel med medlemmer af DHF's so-
cialpolitiske udvalg og nævnsmed-
lemmer fra DHF.
- Kl. 15.15 Kaffe
- Kl. 15.30 *Vanskeligheder ved en kommunali-*
sering af invalidebilerne
DHF's panel.
- Kl. 16.00 Afslutning ved landsformand Karen Madsen, DHF.
- N.B. Brev med program og tilmeldingsblanket følger, idet vi fremsender til hele Folke-
tinget på én gang.

HK/KOMMUNAL
Handels- og Kontorfunktionærernes
Forbund i Danmark
Kopi til: Folketingets Socialudvalg.

Socialminister Else Winther Andersen,
Slotsholmsgade 6,
1216 København K.

Forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov og lov om social pension m.v. (L 62)

Lovforslaget syntes at have prioriteret effektivitetshensynet langt højere end retssikkerheden. Dette kan set ud fra en bredere socialpolitisk synsvinkel indebære en række uheldige konsekvenser i form af tilsidesættelse af lighedsprincippet og heraf flydende mistillid til systemet. Borgerne må kunne have en berettiget forventning om, at man – uanset hvor i landet vedkommende bor – får den hjælp, man er berettiget til efter gældende regler. *Hverken mere eller mindre.*

De større kommuner vil utvivlsomt have både sagsgrundlag, ekspertise og administrationsapparat til at leve op til denne forventning. Anderledes i de små kommuner, hvor der på årsbasis kan være tale om kun 20 pensionssager og måske et bilag.

De mindre kommuner har sikkert de bedste intentioner om at yde den optimale indsats ved sagsbehandlingen på førtidsområdet, men det kan forudses, at det vil blive meget svært at oparbejde/bevare en nødvendig ekspertise – såvel lægeligt som socialfagligt i de mindre kommuner.

Den nye struktur efterlader sådanne kommuner med 2 valgmuligheder. Man kan vælge at lade den tvivl, der følger af manglende erfaringsgrundlag og utilstrækkelig ekspertise komme ansøgeren til gode – hvilket medfører, at der gives bevilling på et tvivlsomt grundlag. Eller man kan vælge at give afslag og henvise til ankeinstansen. Uanset hvilken løsning man vælger, vil denne være udtryk for svigtende retssikkerhed og brud på lighedsprincippet.

Disse uønskede bivirkninger kunne i nogen grad afhjælpes gennem intensiv og udstrakt

rådgivning/vejledning, service udøvet af eksperter med bred erfaringsindsigt og visioner på området.

Det tætte samarbejde mellem kommunernes og amtskommunernes medarbejdere i revaliderings- og pensionsnævnsekretariatene har betydet en opsamling af viden og metodeudvikling inden for revaliderings- og pensionsområdet.

Ved en lovændring vil den praktiserende læge få væsentlig og afgørende indflydelse på ansøgninger om førtidspension, uden at der er sikkerhed for, at de praktiserende læger har de revaliderings- og pensionsmæssige forudsætninger, der skal til for at præcisere og vurdere sagerne. Det er derfor vigtigt, at kommunerne benytter lægekonsulenter, der har et bredt sociomedicinsk helhedssyn.

Det er bl.a. nævnt, at et af formålene med lovændringen er, at der skal være overensstemmelse mellem kompetence og det økonomiske ansvar. For så vidt angår hjælpemidler, herunder invalidebiler til personer under 67 år (ca. 400 mio. kr. årligt), vil der efter en eventuel lovændring stadig være en uoverensstemmelse, idet amtskommunerne jf. de gældende finansieringsregler refunderer kommunen halvdelen af udgifterne til hjælpemidler.

En anden begrundelse er, at der skal gøres en mere effektiv indsats for at få især yngre mennesker i en eller anden form for beskæftigelse, i stedet for et tilbud om en førtidspension. Denne intention er der vel ingen, der kan være uenig i, men for det første er der kun ca. 2 pct. af det samlede antal førtidspensionister, der er under 40 år, og for det andet vil en mere effektiv indsats ud over den, kommunerne allerede yder i dag, kræve, at der tilføres kommunerne en forøget personalemængde.

Det er HK/KOMMUNALs opfattelse, at lovforslaget ikke har taget højde for, at en forøget indsats i kommunalt regi vil kræve flere personaleressourcer. Såfremt lovforslaget vedtages, kan dette blandt andet ske ved, at der tilføres kommunerne noget af det amtskommunale personale, der p.t. er i revaliderings- og pensionsnævnsekretariatene.

Endvidere bør der tilføres amtskommunerne økonomiske midler således, at en koordinerings/rådgivnings- og vejledningsgruppe kan bibeholdes og bistå kommunerne i det fremtidige arbejde vedrørende revaliderings-/pensionssager samt sikre, at de amtslige § 91-institutioner bliver udnyttet mest hensigtsmæssigt i forhold til et revalideringsforløb.

Herudover kan den amtskommunale gruppe tilføre kommunerne den erfaring og ekspertise,

som fremkommer ved, at man kan betragte førtidspensioneringssagerne under ét – i stedet for et lokalt område med få pensionssager.

HK/KOMMUNAL finder, at dette, at man i lovforslaget foreslår, at amtsankenævnene henlægges til de statslige amters regi, er et forsøg på en forøget centralisering og en fremmedgørelse af borgernes mulighed for at finde vej igennem de sociale systemer.

Efter vor opfattelse vil den eneste rigtige løsning være, at man bibeholder amtsankenævne i den nuværende form, idet der blandt andet foregår et tæt samarbejde imellem den løbende sagsbehandling i amtskommunerne og amtsankenævne samt, at man eventuelt kan koble et ankeorgan for revaliderings- og pensionssager på det nuværende amtsankenævn, hvis der skal ske lovændring på området.

Med venlig hilsen
HK/KOMMUNAL

Merete Skovgaard

De Samvirkende Invalideorganisationer
Viborg Amt

Folketingets Socialudvalg,
Christiansborg,
1203 København K.

Viborg, den 31. januar 1991

Vedrørende socialministerens forslag til ændringer af den sociale styrelseslov og lov om social pension m.v. (Lovforslag nr. L 62)

Det er med beklagelse, vi må konstatere, at socialministeren har genfremsat lovforslaget i stort set uændret form i forhold til den tidligere socialministers lovforslag fra november 1990 (L 64), uden at have drøftet det med repræsentanter for vore organisationer. Fremgangsmåden må siges at være usædvanlig for et mangeårigt samarbejde mellem ministrene og vore repræsentanter, og det bedste, der derfor kan ske, vil være, at forslaget trækkes tilbage. Der vil for os at se intet være til hinder for, at Folketinget vedtager en kommunal budgetgaranti som lovet i aftalen mellem den tidligere regering og Kommunernes Landsforening.

I vort brev af 19. november 1990 til Folketingets Socialudvalg fremsatte vi vore synspunkter til det da fremsatte forslag (L 64), og disse synspunkter er fortsat gældende i forbindelse med det foreliggende forslag (L 62). Brevet med bilag fremsendes som bilag til nærværende henvendelse som vore synspunkter.

Vi skal i øvrigt henvisse til brev af 22. januar til Folketingets partier fra De Samvirkende Invalideorganisationer, brev af 23. januar 1991 til udvalget fra Dansk Blindesamfund og til henvendelse af 29. januar 1991 til tingets medlemmer fra Forsamlingen af formænd for revaliderings- og pensionsnævnene, der supplerer, udbygger og beskriver synspunkter, der er omtalt i vort brev af 19. november 1990, uden at de er sammenarbejdet. Vi kan helt tilslutte os i de omhandlede henvendelser udtrykte synspunkter.

Thorben Koed Thomsen

De Samvirkende Invalideorganisationer
Viborg Amt

Folketingets Socialudvalg,
Christiansborg,
1203 København K.

Viborg, den 19. november 1990

*Hermed fremsendes bemærkninger til lovforslag
nr. L 64*

Indledningsvis skal bemærkes, at det bedste, der kan overgå forslaget, er, at socialministeren trækker forslaget tilbage og nedsætter et bredt sammensat udvalg til gennemgang af de problemer, forslaget er udtryk for, og som forslaget skal forsøge at løse. Udvalget bør bl.a. omfatte medlemmer fra De Samvirkende Invalideorganisationer.

Bemærkninger vedr. ankesystemet

Borgerens retssikkerhed er afgørende for følelsen af tryghed og følelsen af at kunne få indflydelse på afgørelser i første instans – socialforvaltningerne i kommunerne – idet følelsen af at kunne få en afgørelse prøvet har betydning, når den enkelte går aktivt ind i debatten om ydelser, der er søgt. Kan en ansøgning kun behandles et sted, opstår let følelsen af afmagt over for systemet, hvilket bl.a. erfaringerne fra hjemmehjælpsområdet viser.

Ankesystemet må naturligvis indrettes sådan, at der er vandtætte skodder mellem første og anden instans. Ingen kan vel forestille sig, at repræsentanter fra byretterne skal have sæde i landsretten. Det foreliggende forslag, forslagets § 1, nr. 1, indebærer en sådan sammenblanding, indfører kommunalt selvdomme, og selvdomme, Folketinget bl.a. gennem oprettelse af patientklagenævnet har søgt på et andet område at hindre. Der har på en række andre områder gennem årene været stærk kritik af selvdommet. Det foreliggende forslag vil være et fuldstændigt brud med den tidligere ordning, hvor kommunalpolitikere ikke havde indflydelse på ankens afgørelse. Det er naturligvis ikke rimeligt, at økonomiske vanskeligheder i kommunerne og kommunernes ønske om budgetsikkerhed skal betyde ændringer på et så betydningsfuldt og grundlæggende område som

ankesystemet. Kommunernes problemer må løses gennem de enkelte love, hvis man ønsker det.

Vi har bemærket os forslaget om, at ankenævnene i visse sager udvides med repræsentanter for De Samvirkende Invalideorganisationer; det vil kunne lade sig gøre ved de eksisterende nævn gennem en lovændring.

Det foreslås, at ankenævnene lægges under statsamtmanden. Denne flytning må vi fraråde. Det er vigtigt, at medarbejderne ved ankenævnene har et samhørighedsforhold til andre sociale og juridiske medarbejdere i amternes administration. Dette er med til at sikre en fortsat faglig udvikling og orientering om beslægtede arbejdsområder, uden at medarbejderne fra ankenævnene bliver direkte inddraget i andre sager. Vejledningen til kommunerne fra amterne bør ikke foregå fra ankenævnet, men fra andre medarbejdere, idet sammenblanding af rådgivning og ankebehandling vil medføre alvorlige habilitetsproblemer. Ved at bevare ankenævnene under amterne vil det umiddelbart være muligt at fastholde kontakten mellem rådgivende personale og personale, der behandler ankesager, til gavn for begge parter.

Det foreliggende forslag bør således afvises.

Revaliderings- og pensionsnævnene

Baggrunden for socialministerens forslag om at nedlægge revaliderings- og pensionsnævnene og flytte kompetencen til kommunalbestyrelsen synes at bygge på en myte, den, at kommunerne søger at undlade revalidering og søge pension i stedet, da pensionen er statsfinansieret. Denne myte er ikke rigtig, hvilket vel bl.a. kan ses af afslagsprocenterne. Det er jo i virkeligheden et fåtal, der får afslag, og der er ofte et langvarigt revalideringsforsøg forud for pensionsansøgningen. At der kan være enkelte ansøgninger, hvor revalidering burde have været

forsøgt, er snarere udtryk for lidt forskellig opfattelse, men det er imidlertid vigtigt at bevare revaliderings- og pensionsnævnet for at sikre, at afgørelsen om pension træffes på et bredt erfaringsgrundlag. Kun få kommuner vil råde over tilstrækkelig viden til at kunne vurdere en række ansøgningers indhold, og aftalen mellem kommunerne og regeringen om forenkling af pensionssystemet kan vel også tages som udtryk for, at man i kommunerne finder det nuværende system for vanskeligt til kommunal behandling.

Det er vigtigt, at forståelsen for, at nogle mennesker har brug for førtidspension, hviler på en bred folkelig baggrund. Sammensætningen af revaliderings- og pensionsnævnet kan vel tages som udtryk for en bred folkelig baggrund, samtidig med, at der er tale om ekspertise på forskellige områder, f.eks. arbejdsmarkedsforhold og handicapspørgsmål. Denne bredde sikres ikke ved overflytning af kompetence til kommunalbestyrelsen. Ud over det anførte kommer hensynet til retssikkerheden. Afgørelserne hviler dels på et retsligt grundlag, dels på praksis udviklet gennem mange år. Denne udvikling bør bevares. Hertil kommer, at det for ansøgeren navnlig i de små kommuner vil kunne føles overordentlig ubehageligt at skulle have så indgribende en afgørelse truffet af mennesker, der måske er naboer eller bekendte, og som samtidig gennem finansieringen også skal være med til at betale pensionen.

Det foreliggende forslag bør afvises.

Til § 3, nr. 7. Forslaget i § 33, sidste del, bør klart afvises. Det vil være helt tilfældigt, hvornår en pensions sag bliver afgjort. Der er ventetid på undersøgelser, arbejdsprøvning, sagsbehandlere har ferie, er på kursus, bliver syge eller er på barselorlov for blot at nævne nogle udsættelsesgrunde, som ansøgeren er helt uden indflydelse på. Hertil kommer, at man kan forestille sig, at sager fortales på grund af kommunale budgetter, en handle måde, vi har indtryk af anvendes i sager om dyre hjælpemidler bl.a. Retssikkerheden er ved det forslag helt vilkårlig. Nogle kommuner har kort behandlingstid, andre lang, fordi sagsområdet er lavt prioriteret. Nogle ansøgere rejser sag som 58-årige og vil først få sagen afgjort som 60-årige og derved komme på folkepensionsniveau. Det forslag fortjener ingen behandling – bør afvises.

Til nr. 10, § 50. Bestemmelsen er igen en begrænsning af retssikkerheden. Tilsyneladende bliver der som nu en klageinstans, men den nugældende mulighed for at få pensionssagen prøvet ved landets højeste klageinstans bortfalder i realiteten, og hermed også for at få sagen prøvet ved den instans, der sidder inde med den største erfaring på området, og som er med til at sikre en vis ensartethed gennem afgørelserne. Man bør overveje udvidet mulighed for at lade sagen prøve ved ankestyrelsen.

Til nr. 16, § 52, om finansiering

Dette forslag hviler på den tidligere omtalte myte om kommunernes manglende vilje til revalidering, fordi pension er billigere, og det skal igen fastslås, at den ikke er rigtig, det er ikke erfaringen. Staten bør som hidtil afholde udgifterne til pension.

Mange små og mindre kommuner har et så ringe indtægtsgrundlag, at det vil få indflydelse på tilkendelse af pensioner; der vil blive givet afslag, eller sagen vil blive forhalet af budgetmæssige grunde, og der vil ikke blive iværksat revalidering, fordi det ganske enkelt ikke er muligt. I nogle kommuner er indtægtsgrundlaget så ringe, at pensionisterne betaler lige så meget i skat som landbrugerne, selv om landbrug er hovederhverv i kommunen. Hertil kommer, at staten og ikke kommunerne har indflydelse på lovgivningen, som sikrer revalideringsmuligheder, og som skaber mulighederne på arbejdsmarkedet.

Antallet af pensionister på førtidspension vil være forskellig fra landsdel til landsdel bl.a. på grund af arbejdsmulighederne. I landkommuner og kommuner med udpræget fiskerierhverv vil der sjældent være et varieret erhvervsudbud, og det er derfor også vanskeligere at revalidere i disse områder. Disse områder er samtidig de fattige kommuners område, som så skal tynge yderligere ved at overtage en del af pensionsfinansieringen, og der vil komme en række uvedkommende hensyn ind i afgørelserne.

Forslaget bør på det bestemteste afvises. Når beslutningsgrundlaget – myten – er forkert, bliver beslutningen det også.

Til § 4, nr. 6, om ankenævnenes indskrænkede muligheder

Denne bestemmelse er jo et udslag af regeringsaftalen med kommunerne om budgetsik-

kerheden og et alvorligt indgreb på borgernes retssikkerhed alene ud fra kommunale ønsker om at styre budgetterne. Den er for borgeren uklar og bør afvises. Årsagen til, at så mange afgørelser ender i ankenævnene, er lovgivningens uklarhed og manglende forklaring, når afgørelsen er truffet. At gennemføre denne bestemmelse er at rette bager for smed, som det hedder i digtet om smeden og bageren.

Forslaget bør afvises.

Til § 4, nr. 16, vedr. § 91 og nr. 17 vedr. § 94

Kommunernes adgang til at oprette revalideringsvirksomheder/beskyttede værksteder er allerede til stede i § 91, stk. 2.

Det foreliggende forslag vil medføre konflikter mellem en eller flere kommuner, som vil oprette revalideringsvirksomheder og amtskommunerne, der får planlægningen slået i stykker, og den samlede indsats på området må forventes at blive dyrere.

Hertil kommer, at ved at give tilladelse til, at kommunerne opretter revalideringsvirksomheder/beskyttede virksomheder, flyttes også visitationen til kommunen, og det vil kunne betyde, at der ikke henvises til amtskommunale institutioner og muligheder for individuel beskyttet beskæftigelse – 1/3-ordninger.

Som reglerne er nu, skal kommunerne reelt behandle ansøgninger om beskyttet beskæftigelse og videresende sagen til amtet uden hen-

syn til evt. kommunalt budget. Der er tale om løvbunden udgift, hvilket fremgår af en sag, som De Samvirkende Invalideorganisationer i Viborg Amt indbragte for socialstyrelsen i 1988, da en kommune ikke ville henvise til beskyttet beskæftigelse. Denne kommune har nu igen undladt at behandle sådanne sager om individuel beskyttet beskæftigelse, da budgettet er opbrugt. Det foreliggende forslag vil betyde øgede vanskeligheder i planlægningen, dyrere indsats og forringelse af retssikkerheden for borgeren, som den omtalte sag viser. Kommunerne har som anført allerede muligheder for i samarbejdet med amtet at oprette revalideringsvirksomheder, muligheden er tilstrækkelig.

Forslaget bør afvises.

Til udvalgets brug vedlægges:

»Førtidspension – hvad nu?« Pjece udgivet af Dansk Blindesamfund. (Ikke optrykt her).

Hvem modtager førtidspension? Artikel fra Danske Kommuner nr. 30/90.

Uddrag af brev til socialministeren fremsendt af brugerrådet i Viborg Amt i anledning af høringsrunden vedr. Lotz 3-betænkningen 9. september 1989. Afsnittet vedr. klage over kommunale og amtskommunale beslutninger.

Notat udarbejdet af socialrådgiver Hugo Knudsen, Reva-klinikken Hald Ege.

Brev med bilag fra socialstyrelsen til D.S.I. Viborg Amt af 1.12.1988.

Med venlig hilsen

Thorben Koed Thomsen

Økonomisk perspektiv

Hvem modtager førtidspension?

Tre ud af fire førtidspensionister er over 50 år. Gruppen op til 40 år udgør 1,8 procent af det samlede antal

Af fuldmægtig Ulrik Petersen, Kontoret for social- og arbejdsmarkedsforhold og fuldmægtig Ralf Klitgaard Jensen, Økonomisk Sekretariat

Med 5 forskellige typer er førtidspensionssystemet ganske uoverskueligt. Der går imidlertid en meget klar skillelinie mellem på den ene side:

- * Højeste og mellemste førtidspension til folk med meget betydelige helbredsproblemer og med få eller ingen muligheder for gennemaktiverende indsats at vende tilbage til arbejdsmarkedet, og på den anden side
- * Almindelig førtidspension (tre typer) til folk med et forsørgelsesbehov typisk på grund af en indtægtsnedgang.

Pr. 1. januar 1990 var der i alt 249.300 førtidspensionister i Danmark. Fordelingen på aldersgrupper og pensionstyper fremgår af tabel 1.

3/4 af førtidspensionisterne er over 50 år. De yngste pensionister (op til 40 år) med almindelig førtidspension, som den seneste tids debat har fokuseret meget på, udgør kun 1,8 pct. af det samlede antal førtidspensionister svarende til knap 4.600. Ud fra en ideel betragtning er dette selvfølgelig 4.600 for mange.

Der er nogenlunde lige mange mænd og kvinder, som modtager højeste eller mellemste pension, hvor det er helbredet, der spiller den afgørende rolle.

Derimod modtager næsten 5 gange så mange kvinder som mænd den (typisk behovsbestemte) almindelige førtidspension.

Geografisk spredning

På landsplan er der 48 førtidspensionister pr. 1.000 indbyggere. Dette dækker imidlertid over en vis spredning kommunerne imellem. Det er især de almindelige førtidspensioner, der bidrager til denne spredning.

Der er en tendens til, at landkommunerne har relativt flere almindelige førtidspensionister (ofte tidligere landbrugere) end bykommu-

ner, når der ses bort fra Københavns Kommune, som ligger i toppen med 25 almindelige førtidspensionister pr. 1.000 indbyggere. Den øvrige del af hovedstadsregionen ligger derimod i bunden med 12.

På amtsplan er der, når der ses bort fra hovedstadsregionen, relativt flest almindelige førtidspensionister i Bornholms, Viborg, Sønderjyllands og Storstrøms Amter, mens der er færrest i Vejle og Århus Amter.

Flere yngre førtidspensionister

Antallet af førtidspensionister er siden 1984 steget med knap 30.000 svarende til 12 pct.

Først og fremmest på grund af lovændringerne i 1984, som betød en bredere adgang til almindelig førtidspension, bl.a. ud fra en vurdering af sociale og økonomiske forhold, har den relative stigning været væsentlig større, når det gælder de almindelige førtidspensionister (jf. tabel 2). Blandt dem har stigningerne været størst for de under 50-årige, hvis antal er blevet mere end 3-doblet.

En medvirkende årsag til den store stigning i antallet af almindelige førtidspensionister under 50 år er den vedvarende ugunstige udvikling på arbejdsmarkedet, hvorved flere er blevet hængende i kontanthjælpssystemet.

Men det er ikke det mest almindelige forløb, at en førtidspensionist tidligere (langvarigt) har modtaget kontanthjælp.

Halvdelen af dem, der søger førtidspension, modtager på tilkendelsestidspunktet ikke nogen sociale ydelser, mens 1/3 modtager sygedagpenge og kun 1/6 modtager kontanthjælp.

Der er således ikke grundlag for at antage, at kommunerne søger førtidspension til personer for at slippe for udgiften til kontanthjælp. I øvrigt er det jo statens revaliderings- og pensions-

nævn, der træffer afgørelserne om førtidspension.

Tabel 1: Førtidspensionister fordelt på alder og pensionstype (1990)

Alder	Højeste + mellemste	Almindelig	I alt
	----- pct. -----		
Under 30.....	2,9	0,2	3,2
30-39.....	6,3	1,6	7,9
40-49.....	12,2	4,1	16,3
50-59.....	21,1	10,3	31,3
60 +	19,5	21,8	41,3
I alt	62,0	38,0	100,0

Tabel 2: Udvikling i antal førtidspensionister 1984-90 (Indeks, 1984 = 100)

Alder	Højeste + mellemste	Almindelig
	----- Indeks -----	
Under 30.....	96	434
30-39.....	110	376
40-49.....	129	311
50-59.....	109	155
60 +	102	91
I alt	110	117

Viborg Amtskommune

Uddrag af brugerrådets skrivelse til Socialministeriet 9. september 1990, bemærkninger til Lotz 3-betænkningens forslag på det sociale område

I. Vedrørende betænkningens kap. 4, klage over kommunale og amtskommunale beslutninger

Ad klageadgang

Brugerrådet finder det egentlig uforståeligt, at de af udvalgets medlemmer side 107¹⁾ rejste kritikpunkter er blevet genstand for fornyet drøftelse.

Kritikken mod det fra 1975 etablerede ankesystem resulterede i et betækningsarbejde i juni 1984, »Effektivisering af det sociale ankesystem«, hvor samme kritikpunkter blev seriøst gennemdrøftet.

Mindre ændringer fandt herefter sted i 1985. Socialministeren gav allerede dengang ved forelæggelsestalen tilsagn om nøje at følge virkningerne, og gøre dette senest i 1986. Der har ikke siden været forslag om lovændringer.

Set ud fra et brugersynspunkt har mange kommunale repræsentanter haft vanskeligt ved at affinde sig med, at det sociale udvalgs skøn kan omgøres.

Skal der på det sociale område alene være en legalitetsprøvelse, kræver dette, at lovgivningen er særdeles udtømmende. Dette er bistandsloven og andre sociale love ikke. Og kan dårligt være det.

Når der har været så megen diskussion om især ankenævnene og deres administration af bistandsloven, findes hovedårsagen nok i meget skiftende lovgivning på området. Bistandsloven er på 14 år alene inden for kontanthjælpsområdet ændret 15 gange. Som repræsentanter for handicappede kan vi specifikt fremhæve ændringerne omkring § 48²⁾, der i tidsrummet 1980-84 indholdsmæssigt blev væsentligt ændret 3 gange. Dette giver usikkerhed.

Brugerrådet kan derfor tilslutte sig bemærkningerne i Socialforskningsinstituttets redegørelse af december 1988 om:

at »Hvis man fra politisk hold ønsker, at kommunerne selv skal kunne vælge et niveau eller en politik for, hvad de ønsker at tilbyde in-

den for de enkelte områder, må de enkelte bestemmelser i lovgrundlaget ændres, så det bliver klart for borgerne, kommunen og ankesystemet, at det er kommunens retningslinjer, der gælder. Det drejer sig på sæt og vis om kommunalt selvstyre contra den retsbeskyttelse, der skal sikre, at der ikke er forskel på, hvad klienten har ret til, alt efter hvilken kommune den pågældende bor i.«

Tilslutningen gælder alene vurderingen og må ikke forstås som et ønske om at få realiseret det tilbageskridt, kommunalt selvstyre vil være.

Brugerrådet har ikke undladt at bemærke sig betænkningens eksempler, side 110 ff³⁾. Vi græmmes over den beskedne forståelse, forfatterne udviser for indleven i og viden om en handicappet borgers tilværelse.

Ad amtsankenævnenes overførsel til statsamtterne og ændret medlems sammensætning

Betænkningen ønsker, side 102 af hensyn til borgerne overskuelighed i klageadgangen. Dette blev for det sociale område gennemført med oprettelsen af amtsankenævn i 1975, og forud oprettelsen af Den Sociale Ankestyrelse. Ankeadgangen havde indtil da været hos amtmanden og flere centrale instanser.

Mod en overførsel til statsamtmanden taler fortsat de hensyn, der er anført i betænkning 543/1969, side 171, »Det sociale trykkesystem, struktur og dagpenge«, at der ikke kan forventes tilstrækkelig ekspertbistand til et regionalt statsligt organ. Samme synspunkt er gentaget i betænkning af juni 1984 om effektivisering af det sociale ankesystem, side 79.

Da betænkningens målsætning således på området her er opfyldt, må forslaget om et ændret tilhørsforhold ses som et ønske fra afbureaukratiseringsudvalget om at tillægge statsamtmandsembedet, og staten, større indflydelse.

Brugerrådet finder det mistænkeligt, at sekretariatsforberedelsen skal frarøves ekspertise

med social indsigt. Efter betænkningen vil amtsankenævnenes medarbejdere sammen med statsamternes nuværende medarbejdere skulle beskæftige sig med ankesager fra en række uensartede områder (byggelovgivning, vejlovgivning og energi samt sociale klager). Dette må og vil medføre mindre indsigt i sociale sager, særligt når der ikke engang er mulighed for at trække på bistand fra amtskommunens øvrige socialforvaltning.

Betænkningens forslag om, at de læge ankenævnsmemberer skal indstilles af kommunerne, er ikke nærmere direkte begrundet. Muligvis findes en begrundelse side 75/76, hvorefter

det må være et krav, at klageorganet ikke ændrer, hvad der burde være et lokalt fagligt eller måske politisk skøn og hermed fjerner sammenfaldet mellem beslutningskompetence og økonomisk ansvar.

Folketinget drøftede i foråret 1975 nævnens sammensætning. Det blev afvist, at de læge medlemmer skulle være kommunalbestyrelsesmedlemmer, dels af habilitetshensyn, dels fordi »friske øjne skulle se på sagen«.

Brugerrådet finder det uacceptabelt og i modstrid med sædvanlig retsopfattelse, at klageinstansen ikke er uafhængig af den instans, der klages over.

1) Kritikpunkterne er:

- a) kun én klagemulighed (er gennemført),
- b) besværligt for kommunerne med de mange ministerielle vejledninger og sociale meddelelser
- c) Den Sociale Ankestyrelses opfattelse af, hvad der er principielle sager
- d) at ankeorganerne kan træffe afgørelser, der betyder udgifter for kommunerne.

2) § 48 vedrører hjælp til handicappede, der forsørges i eget hjem.

3) Hvor der gives en række eksempler, hvor amtsankenævnen har omgjort de sociale udvalg, givet borgerne medhold.

Reva-klinikken Hald Ege

Hovedelementerne i regeringens aftale med Kommunernes Landsforening er:

- 1) Refusionsomlægning.
- 2) Kommunal tilkendelseskompetence på førtidspensionsområdet.
- 3) Omlægning af ankesystemet på det sociale område.
- 4) Forenkling af førtidspensionssystemet.
- 5) Kommunal budgetgaranti.

A Lovforslag vedr. punkterne 1, 2, 3 og 5 er fremsat i Folketinget den 7.11.1990 med henblik på ikrafttræden den 1.7.1991.

B Lovforslag vedr. punkt 4 forventes fremsat på et senere tidspunkt i indeværende folketingsamling, idet forslaget må afvente en principiel politisk stillingtagen til antallet af førtidspensionstyper. Der er nedsat et udvalg om ligestilling af pensionister (»bruttoficering«), hvor udvalgsarbejdet afsluttes omkring den 1.3.1991, hvorfor et lovforslag forventes tidligst at kunne få virkning fra den 1.1.1992.

Vedr. A

Jeg ser forslaget som en udvikling hen imod de tanker, der kom til udtryk i Lotz 3-udvalgets betænkning. Forslaget knytter således an til nogle udviklingstendenser, der allerede er gennemført på andre delområder af den sociale lovgivning. Forslaget er endvidere udtryk for en aftale indgået mellem regeringen og KL, og hovedsigtet kan vel så forventes at blive vedtaget i Folketinget. Påvirkningsmuligheden ligger formodentlig i detaljerne.

Jeg vil gerne påpege en forringelse i § 33 vedrørende tidspunkt for udbetaling af pension. »Pension til personer under 67 år kan dog tidligst udbetales fra den 1. i måneden efter, at *der er truffet afgørelse om pension*. Det er en klar forringelse i forhold til de nuværende regler, hvor en helbredsbetinget førtidspension tilkendes med virkning fra den 1. i måneden efter, at *der er søgt*. Pensionisten får altså efterregulering af pensionen i det tidsrum, som forberedelsen af pensionssagen tager. Hvis der er behov for en speciallægeundersøgelse, og speciallægen har en ventetid på 6 måneder, så vil det vel

fortsat være således, at afgørelsen i pensions sagen vil blive udskudt i 6 mdr. I en periode vil nogle få sygedagpenge, men en stor andel må forventes at være faldet for dagpengelovens varighedsbegrænsning på 52 uger. Da der er søgt pension og pågældende ikke forventes at kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet, er der, jf. dagpengelovens § 22, jf. dagpengevejledningens pkt. 126 ikke mulighed for at forlænge dagpengeperioden bortset fra en lille gruppe af »terminalstadepatienter«. Pensionsansøgere vil så i et ret stort tal blive sat i en situation, hvor de kun er dækket ind af kontanthjælpsreglerne i bistandsloven og uden, at de efterfølgende økonomisk bliver dækket ind af udbetaling af pension i sagsbehandlingsperioden, når det efterfølgende viser sig, at de faktisk var berettiget til den pension, som de søgte.

Er det politisk acceptabelt, at vi behandler vore ældre medborgere, som i mange år har knoklet, slidt og slæbt på vores arbejdsmarked på den måde?

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget s. 9, at tendensen i de senere år er gået fra detaljeret regelstyring i retning af mere rammepræget styring, og det anføres, at der er et udbredt ønske om decentralisering og regelforenkling, herunder ønske om i mindre grad at styre via regler, der i for høj grad er præget af hensynet til *millimeterretfærdighed*. Jeg ville finde det hensigtsmæssigt i stedet for begrebet »millimeterretfærdighed« fortsat at benytte begrebet »retssikkerhed«, for det er vist det, det drejer sig om.

Jeg synes, vi ser et spil mellem begreberne »lokalt selvstyre« og »retssikkerhed«. Det er for mig at se to modsatrettede hensyn. Til skade for borgernes retssikkerhed ser det ud til at udviklingstendensen går i retning af lokalt selvstyre.

Vedr. B

Vedrørende den kommende forenkling af pensionssystemet tror jeg, det kunne være hensigtsmæssigt, hvis debatten kunne præges i følgende retninger:

- 1) Tilkendelse af førtidspension forudsætter dels, at der ikke er revalideringsmuligheder, der kan gøre folk selvforsørgende, og dels at der er tale om reduktion i erhvervsevnen.

For mennesker, hvis erhvervsevne er ophævet, hvor der altså ikke er nogen restarbejdsevne, må man stoppe enhver tale om erhvervsaktiverende indsats og give disse mennesker en anstændig økonomisk eksistens.

For de pensionister, hvor der er en restarbejdsevne, må der skabes en retsgaranti for, at de kan få et arbejde, hvis de ønsker det, således at restarbejdsevnen også reelt kan benyttes, således at pensionen kan suppleres. Der må udvikles fleksible muligheder for aflønningsmodeller. Det revolutionerende nye synspunkt må gennemføres, at **ARBEJDSMARKEDET SKAL STÅ TIL RÅDIGHED FOR BEFOLKNINGEN.**

- 2) I Socialdemokratiets notat vedr. regeringens oplæg til forenkling af førtidspensionssystemet fremgår det, at det ud over højeste pension specielt vil gå ud over folk med almindelig forhøjet førtidspension.

Hvis man ser på årsstatistikken over tilkendelser af førtidspension, viser det sig, at mænd i højere grad end kvinder får tilkendt højeste og mellemste pension, mens kvinder i højere grad end mænd får tilkendt almindelig forhøjet før-

tidspension på et helbredsmæssigt grundlag og også de behovsbestemte pensioner, og de får også afslag i højere grad end mændene.

De juridisk set kønsdiskriminerende dele af pensionslovgivningen er luget ud ved sidste pensionsreform i 83/84. Den nuværende »kønsdiskriminerende praksis« afspejler vel vores kønsrollemønstre via begrebet »bedømmelsesgrundlag« i pensionslovgivningen.

Næsten alle mænd er fuldtidstilknyttet arbejdsmarkedet, eller også er de ikke på arbejdsmarkedet (enten/eller). Andelen af kvinder tilknyttet arbejdsmarkedet er meget stor i de yngre årgange og falder med stigende alder, og en stor andel af kvinderne er i deltidsbeskæftigelse.

Jeg synes, det i pensionsammenhæng kunne være hensigtsmæssigt at fortsætte udviklingstendensen i anden social lovgivning *bort fra den gensidige forsørgerpligt i ægteskabet og frem imod individualprincippet*, sådan som vi har set det med »Bruttorevalideringsydelsen«. Hvis alle skal betragtes som en individuel person i pensionsammenhæng og ikke blot som den ene part af et ægtepar, så må alle skulle bedømmes i fuldt selverhverv, og den kønsdiskriminerende tilkendelsespraksis må formodes at falde væk. Princippet kunne også benyttes til fuldt ud at gennemføre, at to samgifte pensionister får nøjagtig det dobbelte i pension som en enlig pensionist.

Hugo Knudsen

Socialstyrelsen,
Bistandsafd.,
3. kontor

De Samvirkende Invalideorganisationer,
Viborg Amt.

1.12.1988

Ved skrivelse af 28. juni 1988 til Socialministeriet, modtaget i Socialstyrelsen den 4. juli 1988, har De Samvirkende Invalideorganisationer i Viborg Amt anmodet om en stillingtagen til den af Viborg Byråd truffe beslutning i forbindelse med budgetvedtagelsen for 1988 om at fastsætte et bestemt antal pladser på beskyttede værksteder.

Socialstyrelsen har anmodet Viborg Amtskommune og Viborg Kommune om en udtalelse til brug for sagens videre behandling.

På den baggrund skal Socialstyrelsen udtale:

– At beslutning om optagelse på revalideringsinstitutioner og beskyttede virksomheder m.v. træffes af amtskommunens social- og sundhedsudvalg efter indstilling fra det sociale udvalg i pågældendes opholdskommune jf. bistandslovens § 94, stk. 1.

Herudover er reglerne uddybende beskrevet i Socialministeriets cirkulære af 17. december 1986 om institutioner under amtskommunerne

for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap pkt. 12 samt Socialministeriets cirkulære af 17. december 1986 om bistandslovens bestemmelser om institutioner under amtskommunerne pkt. 57 og 58.

Som det fremgår af ovenfor nævnte regler, har det sociale udvalg i opholdskommunen en indstillingsret i forbindelse med iværksættelse af en foranstaltning i henhold til bistandslovens § 94.

Dette betyder, at det sociale udvalg skal videresende anmodningen om en § 94-foranstaltning.

Det sociale udvalg i pågældendes opholdskommune kan som følge heraf ikke oprette ventelister eller fastsætte et bestemt antal pladser på beskyttede værksteder, idet det er amtskommunens social- og sundhedsudvalg, der har kompetencen til at træffe beslutning om optagelse i revalideringsinstitutioner, beskyttede værksteder m.v.

Med venlig hilsen

Claus Møen
fuldmægtig

Viborg Amtskommune,
Social- og sundhedsudvalget.

Den 21.07.1988

Vedrørende Viborg Kommunes indstillingspraksis til beskyttede arbejdspladser

Socialstyrelsen har d.d. skrevet følgende til De Samvirkende Invalideorganisationer i Viborg Amt og Viborg Kommune.

Kopi af skrivelserne vedlægges til orientering.

Socialstyrelsen skal knytte følgende bemærkninger til skrivelserne:

Som det fremgår af skrivelse til Viborg Kommune, finder Socialstyrelsen, at Viborg Kommune har pligt til at fremsende indstillingerne om optagelse i beskyttet beskæftigelse, samt at en tilsidesættelse af denne forpligtigelse kan indbringes for tilsynsrådet jf. lov om kommunalstyre, samt at der er tale om en lovbunden udgift jf. Folketingets Ombudsmands skrivelse, såfremt amtskommunens social- og sundhedsudvalg beslutter at iværksætte den pågældende foranstaltning jf. bistandslovens § 94.

Med hensyn til Viborg Amtskommunes bemærkning om, at Viborg Kommunes forhåndsafslag til den enkelte ansøger skal indeholde klagevejledning, finder Socialstyrelsen jf. ovenstående, at der ikke skal gives klagevejledning, idet der er tale om en afgørelse, der træffes som led i selve sagsforberedelsen, samt at denne afgørelse (indstilling) ikke kan påklages særskilt.

Til sidst skal Socialstyrelsen henlede Viborg Amtskommunes opmærksomhed på, at amtskommunens socialcenter selv kan foranledige sag om optagelse rejst, såfremt ønske om optagelse i beskyttet virksomhed m.v. kommer til amtskommunens kendskab jf. Socialministeriets cirkulære af 17. december 1986 om institutioner under amtskommunerne for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap pkt. 12.

Socialstyrelsen skal beklage det sene svar.

Med venlig hilsen

Claus Møen

Viborg Byråd,
Socialudvalget.

12.08.1988

Vedrørende beskyttede arbejdspladser i henhold til bistandslovens § 91

Socialstyrelsen har d.d. besvaret det af De Samvirkende Invalideorganisationer, Viborg Amt, i skrivelse af 28. juni 1988 stillede spørgsmål.

Kopi af svaret vedlægges til orientering.

Socialstyrelsen skal knytte følgende bemærkninger til ovennævnte skrivelse samt Socialudvalgets skrivelse af 12. august 1988 til Socialstyrelsen:

Når Socialstyrelsen i sit svar til De Samvirkende Invalideorganisationer skriver, at det sociale udvalg har en pligt til at videresende sagen til amtskommunen, bygger dette på dels formuleringen i bistandslovens § 94 »efter indstilling«, dels formuleringen i Socialministeriets cirkulære af 17. december 1986 om institutioner under amtskommunerne for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap pkt. 12.

Socialstyrelsen skal i den forbindelse udtale, at en tilsidesættelse af denne forpligtigelse efter Socialstyrelsens opfattelse kan indbringes for tilsynsrådet jf. lov om kommunernes styrelse.

Det kan endvidere oplyses, at Folketingets Ombudsmand tidligere har været inde i en sag

vedrørende amtsrådets forpligtigelse efter bistandslovens § 91.

Ombudsmanden udtaler bl.a., at en positiv visitationsbeslutning fra amtskommunens social- og sundhedsudvalg, jf. bistandslovens § 94, er bindende for primærkommunen i den forstand, at kommunen ikke kan afslå at betale sin andel af opholdsudgifterne, uanset om indstillingen fra dens sociale udvalg var negativ.

Ombudsmanden tilføjer, at »for så vidt kan en positiv visitationsbeslutning siges at udløse en lovunden udgift for primærkommunen«, hvilket Socialstyrelsen kan tilslutte sig.

For så vidt angår Socialudvalgets bemærkning om, at Socialudvalget ikke finder noget usædvanligt i, at der kan være venteliste til optagelse på institution, er Socialstyrelsen enig i denne betragtning, idet det dog skal bemærkes, at ventelister kun kan oprettes af den instans, som i henhold til bistandsloven har forpligtigelsen til at sørge for, at der findes tilbud af pågældende art.

Socialstyrelsen skal beklage det sene svar.

Til orientering vedlægges kopi af Folketingets Ombudsmands skrivelse samt kopi af Socialstyrelsens skrivelse til Viborg Amtskommune.

Med venlig hilsen

Claus Møen

Folketingets Ombudsmand

De Samvirkende Invalideorganisationer,
Randersgade 68,
2100 København Ø.

30. maj 1986

I skrivelse af 8. oktober 1985 rettede De Samvirkende Invalideorganisationer henvendelse til mig om Socialministeriets skrivelse af 1. oktober 1985 til invalideorganisationerne om amtsråds forpligtelse efter bistandslovens § 91, stk. 1.

I den anledning modtog jeg med skrivelse af 30. oktober 1985 fra Socialministeriet kopi af brevvexlingen mellem invalideorganisationerne og ministeriet om spørgsmålet.

Jeg har nu haft lejlighed til at gennemgå sagen, og jeg skal herefter udtale følgende:

Kapitel 17 i bistandsloven indeholder i bestemmelserne i § 91 til § 95 regler om revalideringsinstitutioner m.v.

Efter bistandslovens § 94 træffes den konkrete beslutning om optagelse på revalideringsinstitutioner og beskyttede virksomheder m.v. normalt af amtskommunens social- og sundhedsudvalg efter indstilling fra det sociale udvalg i pågældendes opholdskommune. Beslutningen kan påklages til Den Sociale Ankestyrelse, jf. bistandslovens § 15, stk. 5.

En positiv visitationsbeslutning efter bistandslovens § 94 er bindende for primærkommunen i den forstand, at kommunen ikke kan afslå at betale sin andel af opholdsudgiften, uanset om indstillingen fra dens sociale udvalg var negativ. For så vidt kan en positiv visitationsbeslutning siges at udløse en lovbunden udgift for primærkommunen.

En positiv visitationsbeslutning kan ikke uden videre siges på tilsvarende måde at udløse en lovbunden udgift for amtskommunen, idet amtskommunen kun kan anses for umiddelbart retligt forpligtet til at effektuere beslutningen, for så vidt dette kan ske inden for de eksisterende institutionsmæssige rammer. Er der ingen ledig plads, indebærer visitationsbeslutningen i sig selv alene, at den pågældende må optages på venteliste.

Amtskommunens forpligtelse til i videre omfang at effektuere trufne positive visitationsbeslutninger må principielt vurderes med udgangspunkt i bistandslovens § 91, stk. 1, og denne bestemmelse må sammenholdes med § 26 i loven om styrelsen af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender. Disse bestemmelser indebærer, at amtskommunens forpligtelser i så henseende er af offentligretlig karakter, og at de ikke udløser en hertil svarende individuel ret.

Klager over tilsidesættelser af en amtskommunes forpligtelser kan således ikke indbringes for den sociale ankestyrelse, men må fremsættes i forbindelse med planproceduren eller uafhængigt heraf over for Socialministeriet (Socialstyrelsen) som tilsynsmyndighed, jf. styrelseslovens § 22.

Jeg har samtidig hermed gjort Socialministeriet bekendt med min opfattelse.

Eilschou Holm

Amtsrådsforeningen i Danmark

Folketingets Socialudvalg,
Christiansborg,
1218 København K.

Den 24. januar 1991

Socialministeren har den 16. januar 1991 fremsat forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov og lov om social pension m.v. (omlægninger af regler om tilkendelse af førtidspension, refusionssatser og ankestrukturen m.v.). Lovforslaget indebærer i det væsentlige en gennemførelse af aftale af 27. september 1990 mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om refusionsomlægning og budgetgaranti.

På den baggrund skal Amtsrådsforeningen udtale følgende:

Aftalen mellem Kommunernes Landsforening og regeringen vedrører bl.a. revaliderings- og pensionsnævnenes nuværende sagsområde samt amtsankenævnenes sagsområde og sammensætning. Begge nævnstyper sekretariatsbetjenes i dag af amterne. Amtsrådsforeningen tager afstand fra, at der indgås aftaler om amtskommunale opgavefelter, uden at Amtsrådsforeningen er medinddraget.

For så vidt angår det i bemærkningerne til lovforslaget, side 9, 2. spalte, anførte om, at aftalen er kommet i stand efter et grundigt forarbejde i en arbejdsgruppe, der har beskæftiget sig med finansiering, revalidering og førtidspension m.v. (Rapport fra arbejdsgruppen om finansiering, revalidering og førtidspension m.v. af september 1990 med 2 undergrupperapporter som bilag) bemærkes, at såvel de kommunale som de amtskommunale repræsentanter i den nævnte rapport, side 40-50, i enighed har afgivet en længere, begrundet mindretalsudtalelse, hvor der netop tages afstand fra væsentlige dele af den senere aftale og lovforslaget.

For så vidt angår den del af aftalens og lovforslagets indhold, der vedrører ændret tilkendelseskompetence for førtidspension m.v., har Amtsrådsforeningen forståelse for det ønske om at tilskynde kommunerne til at vælge aktive ydelser frem for passive, som ligger bag aftalen. Dette hensyn vil imidlertid, realistisk vurderet,

ikke blive tilgodeset gennem udlægning af tilkendelseskompetencen for så vidt angår mellemste og højeste førtidspension. Samtidig gør der for dette område sig stærke modgående hensyn gældende i relation til retssikkerhed, faglig ekspertise, ensartet behandling m.v.

Betænkelighederne ved en udlægning af tilkendelseskompetencen for førtidspension øges derved, at den forenkling af førtidspensionssystemet fra i dag 5 pensionstyper til 2 pensionstyper, der i aftalen er gjort til en integreret del af omlægningen, ifølge lovforslagets bemærkninger ikke kan forventes gennemført foreløbigt.

Amtsrådsforeningen skal påpege, at uden denne aftalte samtidige forenkling, vil de små kommuners vanskeligheder ved at overtage revaliderings- og pensionsnævnenes nuværende opgaver forøges væsentligt.

For så vidt angår den del af aftalen og lovforslaget, der vedrører de nuværende amtsankenævn og den fremtidige ankesagsbehandling af kommunale afgørelser inden for revaliderings- og pensionsnævnenes nuværende område, tager Amtsrådsforeningen afstand fra ankenævnenes ændrede sammensætning. Et kommunalt selvdømme som foreslået forekommer vanskeligt foreneligt med almindelige habilitetsregler.

Amtsrådsforeningen tager endvidere afstand fra den foreslåede ændrede placering af amtsankenævne. Foreningen foreslår nævne bevaret i amtskommunalt regi, men personalemæssigt tilpasset de nye opgaver. Foreningen er i den forbindelse positiv over for, at klagesager over afgørelser om førtidspension m.v. fremover behandles i de nuværende amtsankenævn, gerne suppleret med repræsentanter for invalideorganisationerne.

Forslaget om, at kommunerne henvises til at kunne søge vejledning i statsamterne, vil efter Amtsrådsforeningens opfattelse betyde fald i ekspertise og ansvarsforlygtigelse. Amtsrådsforeningen tager afstand fra dette forslag.

Amtsrådsforeningen tager endvidere afstand fra lovforslagets § 4, nr. 16 og 17, der indebærer ændringer af bistandslovens §§ 91 og 94. Foreningen henleder i den forbindelse opmærksomheden på, at disse ændringer ikke er omfattet af aftalen mellem Kommunernes Landsforening og regeringen.

De foreslåede ændringer indebærer ifølge bemærkningerne, side 17, 2. spalte, at kommunerne får »en selvstændig kompetence til at etablere beskyttede virksomheder og andre erhvervsmæssige aktiviteter for personer, der af fysiske eller psykiske årsager ikke er i stand til at fastholde eller opnå normal beskæftigelse«, og at »forslaget medfører ingen ændringer i amtskommunernes opgaver og forpligtelser efter § 91«.

Det forhold, at en stor kommune uden overenskomst med amtet vil kunne etablere beskyttede virksomheder for egne og andre kommuners borgere, vil imidlertid i høj grad vanskeliggøre amtets muligheder for fagligt og økonomisk forsvarligt at betjene de resterende, typisk mindre, kommuners borgere. Spørgsmålet om kommunale aktiviteter uden overenskomst med amtet har været centralt i debatten om opgavefordelingen på det sociale område mellem kommuner og amter. En ændring i den eksisterende

fordeling bør i givet fald være resultat af arbejdet i de regionale udviklingsudvalg, som socialministeren netop har foranlediget nedsat i samtlige amter.

Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, side 13, 2. spalte, at det økonomiske skøn vedrørende lovforslaget forhandles med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark. Amtsrådsforeningen skal i den forbindelse understrege, at det er en afgørende forudsætning for Amtsrådsforeningen, at disse verserende forhandlinger afsluttes med et for foreningen acceptabelt resultat.

Amtsrådsforeningen forudsætter i den forbindelse, at udgifter som følge af aftalen, herunder udgifter til pension m.v. for personale ved revaliderings- og pensionsnævn, der eventuelt må afskediges, finansieres af staten for så vidt angår tiden efter nyordningens ikrafttræden. Det skal i den forbindelse understreges, at der alene vil kunne stilles personale til rådighed for sagsafvikling i en overgangsperiode, såfremt der er taget højde herfor ved den økonomiske opgørelse mellem staten og amterne.

Endelig bemærkes, at Amtsrådsforeningen kan acceptere lovforslagets § 15, stk. 9, men uden præjudice for eventuelt kommende opgaveoverførsler.

Med venlig hilsen

Per Kaalund

/ Elisabeth Lenzing

Forsamlingen af Formænd
for Revaliderings- og Pensionsnævnene

Til Folketingets medlemmer

Viborg, den 29. januar 1991

Vedrørende socialministerens forslag til ændringer af den sociale styrelseslov og lov om social pension m.v. (lovforslag nr. L 62)

I anledning af ovennævnte lovforslag skal Forsamlingen af Formænd for Revaliderings- og Pensionsnævnene – der i denne sag alene udtaler sig på egne vegne – fremkomme med følgende kommentarer til lovforslaget:

- 1) Af bemærkningerne til lovforslaget (side 11, ve. spalte) fremgår, at der på et senere tidspunkt vil blive fremsat lovforslag om en forenkling af pensionssystemet. Vi finder det uhensigtsmæssigt og betænkeligt, at der tages stilling til hvem, der skal have kompetence til at afgøre sagerne om tilkendelse af førtidspension m.v., inden man har fået kendskab til, hvorledes indholdet af det nye pensionssystem skal være.
- 2) Det er vor erfaring, at kommunerne under det nuværende system gennemgående gør en god indsats for at undersøge mulighederne for at få potentielle pensionsansøgere placeret i en aktiv tilværelse gennem revalideringsforanstaltninger, optræningsforanstaltninger eller medvirken til placering på arbejdsmarkedet, evt. under særlige ordninger, og at kommunerne i reglen er sig bevidst, at førtidspension er den sidste udvej. Alligevel må revaliderings- og pensionsnævnene være meget opmærksomme på, om revalideringsmuligheder m.v. er udtømt, og det er forholdsvis hyppigt, at man må give en ansøger afslag på pension, fordi andre muligheder ikke er forsøgt. Vi anser det derfor for meget tvivlsomt, om en udlægning af afgørelseskompetencen til kommunerne vil medføre nogen nedgang i antallet af tilkendelser af førtidspensioner. Tværtimod kan der være en risiko for, at der vil ske en stigning i antallet af tilkendelser, uanset omlægningen af refusionssystemet og de i bemærkningerne til lovforslaget nævnte aktiverende foranstaltninger.

ger. Dette skyldes, at nævnene hidtil gennem deres praktiske og nævnsekretariatene gennem vejledning har bidraget til at fastholde kommunerne på den opfattelse, at revalideringsmulighederne skal være udtømte. Det er usikkert, hvordan det vil gå, hvis denne indsats bortfalder. Det må herved tages i betragtning, at revalidering ofte er en langvarig og ressourcerelevende proces, som kræver langt mere end foranstaltninger, der kan virke aktiverende i en begyndelsesfase. Sagt på en anden måde: lovforslaget vil efter vor erfaring ikke opfylde socialministerens forventninger om »at give kommunerne en større tilskyndelse til at vælge aktive foranstaltninger frem for passive«.

- 3) Som bekendt består de nuværende revaliderings- og pensionsnævn af 2 medlemmer udpeget af amtsrådet, 2 medlemmer udpeget af amtets kommuneforening, 2 medlemmer udpeget af socialministeren efter indstilling fra Arbejdsmarkedsnævnet (i praksis 1 LO-medlem og 1 DA-medlem), et medlem udpeget af socialministeren efter indstilling fra De Samvirkende Invalideorganisationer og endelig formanden, der skal have bestået juridisk, statsvidenskabelig eller anden dermed ligestillet kandidatskatsamen. Formanden udpeges af socialministeren.

Revaliderings- og pensionsnævnenes sammensætning sikrer således, at der i afgørelse af sagerne bl.a. indgår et kendskab til arbejdsmarkedet, revalideringsområdet og de handicappedes forhold samt et kendskab til lovgivningen og den dertil knyttede administrative praksis.

Enhver, der har deltaget i et møde i et revaliderings- og pensionsnævn, ved, at den sagkundskab, der her er tale om, har betydning ved at sikre en alsidig og nuanceret vurdering som grundlag for nævnets afgørelser. Ikke mindst er der grund til at un-

Bilag til bet. o. lovf. vedr. den sociale styrelseslov m.m.

derstrege, at kendskabet til arbejdsmarkedets forhold har stor betydning ikke alene f.s.v. angår spørgsmålet om tilkendelse af pension eller ikke, men også med hensyn til, hvilken pensionstype der skal vælges.

Hvis kompetencen til at afgøre førtidspensioner m.v. henlægges til kommunerne, vil afgørelserne skulle træffes enten af et af kommunalbestyrelsens stående udvalg, typisk det sociale udvalg eller personsagsudvalget eller – og det vil nok være det mest almindelige – af den kommunale forvaltning efter delegering fra udvalget. Heraf følger, at det vil bero på rene tilfældigheder, hvis den ovenfor nævnte sagkundskab er repræsenteret i udvalget/forvaltningen. Det er uden videre klart, at der her er tale om en retssikkerhedsmæssig forringelse, hvis lovforslaget på dette punkt føres ud i livet.

- 4) De ovenfor påpegede mangler vil i et vist omfang blive afhjulpet ved, at 2 repræsentanter for invalideorganisationerne tiltræder ankenævnet i sager vedrørende tilkendelse af førtidspension, bilsager og etableringssager, men det er langt fra tilstrækkeligt. For det første er det yderst vigtige kendskab til arbejdsmarkedet slet ikke repræsenteret, og man kan ikke forudsætte, at ankenævnets sekretariat har mere end et meget begrænset kendskab til arbejdsmarkedets forhold. For det andet tyder erfaringerne på, at et betydeligt antal ansøgere til førtidspension m.v. vil affinde sig med den afgørelse, der er truffet i kommunen. Afgørelsen er derfor truffet uden, at den fornødne sagkundskab er indgået i vurderingen.

- 5) Efter den nuværende ordning træffes afgørelsen i 1. instans af 15 revaliderings- og pensionsnævn.

En af Socialforskningsinstituttet i 1987 udsendt rapport (»En lov – 15 nævn«) har påvist, at der er forskelle mellem nævnenes afgørelser med hensyn til tilkendelse af pension. Det er for så vidt ikke mærkeligt, da den sociale pensionslovs § 15, stk. 2, bestemmer, at der ved afgørelserne skal »tages hensyn til alder, livsstilling, bopæl og beskæftigelsesmuligheder og til sådanne andre omstændigheder, der i det enkelte tilfælde findes at burde tillægges vægt«. Dermed er der åbnet op for, at der også kan

tages hensyn til f.eks. den erhvervsstruktur, der er tale om i det pågældende amt, evt. den pågældende egn. Lovgiveren har med andre ord lagt op til, at der vil blive forskelle på nævnenes afgørelser. Socialforskningsinstituttets rapport ryder imidlertid på, at forskellene er noget større, end de egentlig »burde« være. Såvel nævnene som de centrale myndigheder har dog ved orientering om praksis, kursus- og mødevirksomhed for nævnsformænd, nævnsmedlemmer og sekretariatsmedarbejdere søgt at dæmpe disse forskelle, og der er tegn til at det er lykkedes. Det hænger sammen med, at det trods alt ikke er en uoverkommelig opgave at sikre en nogenlunde ensartet praksis i de 15 nævn.

Denne styringsopgave vil på det nærmeste blive umulig, hvis kompetencen lægges ud fra de 15 nævn til 275 kommuner. Selv om det tages i betragtning, at de nye ankenævns afgørelser nok i nogen grad vil påvirke kommunernes afgørelser, vil uensartetheden blive væsentlig større end under det nuværende system.

Alt i alt må det konkluderes, at en overførelse af afgørelseskompetencen i førtidspensionssager m.v. til kommunerne vil medføre betydelige og uacceptable forskelle i afgørelserne.

- 6) Selv om der senere måtte blive tale om en forenkling af pensionssystemet, jf. dog her bemærkningerne under pkt. 1, må man gå ud fra, at der fortsat i hovedparten af sagerne vil være tale om, at erhvervsevnen skal være nedsat på grund af fysisk eller psykisk invaliditet. Det er derfor af meget væsentlig betydning, at lægelig sagkundskab medvirker ved sagernes forberedelse. Som situationen er nu, har en betydelig del af kommunerne *ikke* tilknyttet lægekonsulent, men baserer alene deres indstillinger på erklæringer fra de praktiserende læger, dog i nogle tilfælde suppleret med speciallægeerklæringer. Det må forventes, at en del af de kommuner, der ikke nu har lægekonsulent, vil ansætte en sådan i forbindelse med, at kompetencen evt. bliver kommunal, men der er dog grund til at antage, at der stadig vil være en del kommuner, der ikke ønsker at ansætte lægekonsulent. I disse kommuner vil de lægelige vurderin-

ger i høj grad være baseret på erklæringer fra patientens egen læge, der, ikke uforståeligt, ofte vil føle sig som »advokat« for sin patient. Det må endvidere tages i betragtning, at der til revaliderings- og pensionsnævnenes sekretariater er tilknyttet særlig lægelig sagkundskab i form af enten fastansatte lægelige rådgivere og/eller speciallæger inden for specialer som kirurgi, intern medicin, fysiurgi og psykiatri. Disse læger har ud over deres rent faglige viden et betydeligt kendskab til revaliderings- og førtidspensionsområdet m.m.

Det må på baggrund af det ovenfor anførte antages, at den lægelige vurdering af førtidspensionssager i en betydelig del af kommunerne vil blive af væsentlig ringere kvalitet end under den nuværende ordning. Det vil dog, men kun i nogen grad, kunne modvirkes, hvis kommunerne i videre omfang indhenter erklæringer fra speciallæger. Konsekvenserne heraf vil imidlertid blive en forlængelse af sagsbehandlingstiden og en betydelig øget udgift til speciallægeundersøgelser.

- 7) Hvert revaliderings- og pensionsnævn – bortset fra revaliderings- og pensionsnævnet i Bornholms Amt – behandler mindst ca. 2.000 sager årligt. Nævnenes medlemmer og nævnssekretariaterne har derfor efterhånden oparbejdet en betydelig indsigt og ekspertise på dette sagsområde. Ved overvejelsen af, om afgørelseskompetencen bør overføres til kommunerne, må man tage i betragtning, at ca. halvdelen af landets kommuner har mindre end 10.000 indbyggere, dvs., at der i kommuner af denne størrelsesorden normalt vil blive tale om afgørelser af 50-150 sager årligt. Det må antages, at hverken de kommunale forvaltninger eller de stående udvalg i disse kommuner kan opnå en indsigt og en ekspertise, der blot tilnærmelsesvis kan måle sig med nævnenes.
- 8) Ved den foreslåede omlægning af refusionssystemet vil kommunerne skulle bære 50 pct. af udgifterne til førtidspensioner til personer under 60 år. I en situation, hvor kommunerne er hårdt pressede i økonomisk henseende, vil det være vigtigt, at de er hævet over mistanke om, at økonomiske synspunkter kan spille ind i overvejelserne

af, om pension tilkendes eller ikke, evt. hvilket pensionsniveau der vælges. Det vides jo, at økonomiske synspunkter har spillet ind ved udmålingen af bistandshjælp, ligesom nævnene har erfaring for, at de også kan præge kommunernes indstillinger om tilkendelse af invalidebiler.

Sammenfattende skal vi udtale, at der er vægtige retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved, at kompetencen til at afgøre førtidspensionssager m.v. overføres til kommunerne. Der er for førtidspensionsrådets vedkommende tale om en i princippet livsvarig ydelse, således at der i særlig grad er behov for retssikkerhedsmæssige garantier i forbindelse med ydelsens tilkendelse. Endvidere udløser tilkendelse af førtidspension jo en betydelig økonomisk byrde for samfundet. Det er beregnet, at hver pensionstilkendelse i gennemsnit medfører en udgift på ca. 1 mio. kroner. Det er derfor særlig vigtigt for såvel ansøgerne som samfundet, at afgørelserne træffes af en *uafhængig* instans med betydelig saglig indsigt, således som tilfældet er for så vidt angår revaliderings- og pensionsnævnene. Selv om det ofte vil være rigtigt, at økonomisk ansvar og kompetence – som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget – bør følges ad, så finder vi, at der her er tale om et sagsområde, hvor dette synspunkt ikke kan gøres gældende.

- 9) Det er som begrundelse for en overførelse af kompetencen til at tilkende førtidspension til kommunerne blevet anført, at sagsbehandlingstiden vil blive væsentlig kortere end under den nuværende ordning. Det er utvivlsomt korrekt, at der vil blive tale om en vis forkortelse, men det må dog tages i betragtning, at kommunerne i adskillige sager vil skulle indhente speciallægeerklæringer, som under den nuværende ordning enten indhentes af nævnene eller som kan undværes på grund af den til nævnene knyttede lægelige ekspertise. Den forkortelse af sagsbehandlingstiden, der bliver tale om, vil derfor blive mindre, end man sikkert har forudsat i bemærkningerne til lovforslaget.
- 10) I forslaget til en ny § 17 i den sociale styrelseslov er det i stk. 4 bestemt, »at nævnene yder vejledning til kommunerne inden for

deres kompetenceområde«. I bemærkningerne til lovforslaget (side 15 ve. spalte) er denne præciseret derhen, at nævnene skal yde vejledning til kommunerne »i spørgsmål vedrørende fortolkning af lovgivningen«.

I praksis vil denne vejledning blive ydet af nævnsekretariatene, og det vil ikke kunne undgås, at den ikke alene kommer til at vedrøre generelle lovfortolknings-spørgsmål, men også vil medføre en rådgivning med hensyn til konkrete sager.

Det forekommer principielt betænkeligt at lade et sekretariat rådgive og vejlede medarbejdere m.v. i 1. instansen (kommunerne). Der gøres i denne forbindelse opmærksom på, at man må regne med et stærkt øget behov for rådgivning, herunder i konkrete sager, en rådgivning som ikke vil kunne ydes af amtskommunernes forvaltninger, der jo ikke længere vil have med dette sagsområde at gøre. Rådgivningen vil indebære en risiko for, at ankenævnets sekretariat på et tidligt tidspunkt lægger sig fast på en bestemt afgørelse og dermed på forhånd binder sin indstilling til ankenævnet. Herigennem kan det medvirke til, at ankenævnsbehandlingen ikke bliver så uafhængig, som den bør være. Ud over dette skal vi bemærke, at der, selv om de hidtidige medarbejdere i revaliderings- og pensionsnævnenes sekretariater gives mulighed for at søge beskæftigelse i ankenævnssekretariatene og kommunerne, ingen sikkerhed er for, at der ikke vil ske en sådan spredning af ekspertisen, at rådgivningsfunktionen forringes væsentligt i forhold til den eksisterende. Det findes endvidere betænkeligt, at repræsentanter for 1. instansmyndigheden (kommunerne) skal medvirke ved en stillingtagen i ankeinstan-

sen. Alt i alt finder vi, at forslaget indebærer en alt for stærk kommunal indflydelse i ankeinstansen. Der kan i denne forbindelse henvises til de principielle betæneligheder, der er anført i Folketingets ombudsmands beretning fra 1978 side 407.

- 11) Det ovenfor anførte har i hovedsagen drejet sig om førtidspensionsområdet. Vi skal imidlertid herudover gøre opmærksom på, at en overførelse til kommunerne af kompetencen til at tilkende støtte til erhvervelse af de såkaldte »invalidebiler« kan forekomme betænkelig. Som tidligere nævnt indgår økonomiske overvejelser i den nuværende ordning i adskillige tilfælde af kommunernes indstillinger om tilkendelser af støtte til sådanne biler. Det kunne tyde på, at der i tilfælde af, at afgørelseskompetencen tillægges kommunerne på dette område, dels vil blive tale om en mere restriktiv tilkendelsespraksis hos kommunerne og dels om en større forskelsbehandling, ved at bedre stillede kommuner vil være mere tilbøjelige til at yde bilstøtte end dårligere stillede.
- 12) Sluttelig skal vi understrege, at det ovenfor anførte ikke betyder, at vi mener, at der slet ikke er behov for en justering af pensionslovgivningen m.v. Vi finder ikke på nuværende tidspunkt at burde udtale os nærmere derom, og er i øvrigt ej heller blevet spurgt derom, men vi kan dog eksempelvis pege på, at tildeling af en pension i henhold til pensionslovens § 14, stk. 3, nr. 3, til over 60-årige, hvor indtægterne ligger under den såkaldte udelukkelsesgrænse, uden skade kunne overlades til kommunerne. Således som praksis – baseret på afgørelserne fra Den Sociale Ankestyrelse – har udviklet sig, er der tale om en nærmest automatisk tilkendelse.

Med venlig hilsen
P.f.v.

Peter Høffding

Spørgsmål fra Socialudvalget og socialministerens svar herpå

Socialministeriet,
Departementet

Til Folketingets Socialudvalg

Den 23. maj 1991

Under henvisning til Socialudvalgets brev af 23. maj 1991 (L 62 – bilag 94) følger nedenfor – i 80 eksemplarer – svar på spørgsmål 64.

Spørgsmål 64:

Da det nu ser ud til, at der står et flertal bag lovforslaget, anmoder udvalget om ministerens kommissorium for det udvalg, der skal nedsættes.

Svar:

Idet jeg henviser til vedlagte kommissorium, skal jeg gøre opmærksom på, at jeg ved udarbejdelsen af kommissoriet har lagt vægt på at imødekomme de synspunkter, der har været omkring udvalgsarbejdet.

Jeg har derfor specielt taget hensyn til det forslag til folketingsbeslutning (B 78), som blev fremsat af Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti.

Else Winther Andersen

/ Ib Valsborg

23. maj 1991

UDKAST KOMMISSORIUM FOR

Udvalg om ændring af tilkendelseskompetencen m.v. på førtidspensionsområdet m.v.

Den arbejdsmarkedsrettede indsats for modtagere af sociale ydelser, herunder ikke mindst for mulige ansøgere om førtidspension, ønskes forstærket. Tilsvarende ønskes afgørelser om førtidspension truffet så nær ansøgeren som muligt.

Det skal bl.a. øge ansøgerens indflydelse på afgørelsen og få sagsbehandlingstiden afgørende forkortet og hermed forbedre retssikkerheden for den enkelte.

På denne baggrund nedsættes et udvalg, der skal udarbejde modeller for kompetencen til at tilkende mellemste og højeste førtidspension, invaliditetsydelse, bistands- og plejetillæg samt støtte til etablering af selvstændig virksomhed eller anskaffelse af motorkøretøj efter bistandslovens §§ 43 og 58.

Den beskæftigelsesrettede indsats i kommunerne, jf. bl.a. baggrunden for lovforslag nr. L 62 (1990/91), skal principielt også omfatte ansøgere eller modtagere af mellemste og højeste førtidspension. I udvalgets overvejelser om modeller skal derfor indgå spørgsmålet om fremme af beskæftigelsesindsatsen mest muligt. Udvalget skal i den forbindelse overveje, om de nuværende regler og forhold giver et tilstrækkeligt grundlag for en reel og effektiv beskæftigelsesindsats for ansøgere/modtagere af sociale ydelser. I modsat fald skal udvalget stille forslag, evt. i form af et handlingsprogram, om, hvilke ændringer der skal til for at beskæftigelsesindsatsen kan lykkes. I tilknytning hertil skal udvalget overveje muligheden for at tilbyde deltidsbeskæftigelse i kombination med udbetaling af førtidspension. Tilsvarende kan der i de beskæftigelsesrettede overvejelser indgå en vurdering af refusionssystemets virkning på beskæftigelses- og revalideringsindsatsen.

Ved udarbejdelsen af modeller for tilkendelseskompetencen skal udvalget lade indgå mulighederne for generelt at forbedre retssikkerheden i form af gennemskuelighed ved afgørel-

se af sager om tilkendelse af førtidspension. Herunder bør spørgsmålene om eventuelt at inddrage ansøgerne i større grad i beslutningsprocessen eller at klargøre ankemulighederne overvejes.

Udvalget skal endvidere overveje, om det vil være hensigtsmæssigt at adskille de helbredsbedingede pensioner fra de øvrige typer af førtidspensioner, eventuelt ved hjælp af anden betegnelse. I tilknytning hertil skal udvalget overveje behovet for en eventuel ændring eller forenkling af reglerne for tilkendelse af førtidspension, og eventuelt stille forslag herom.

Udvalget skal i alle ovennævnte overvejelser lade spørgsmålet om nedbringelse af sagsbehandlingstiden for tilkendelse af førtidspension indgå. Udvalget skal særskilt også overveje, om og i givet fald hvorledes det er muligt at afhjælpe de forhold, der gør sagsbehandlingstiden uforholdsmæssig lang. Endelig skal udvalget angive fordele og ulemper ved frister for sagsbehandlingstiden og motivationsfaktorer for kommunerne til at få afsluttet sagerne i løbet af kort tid.

Udvalget kan stille forslag, der nødvendigvis også omfatter lovændringer og ændringer af administrative forhold og retningslinjer.

Udvalget skal afslutte sit arbejde senest den 1. december 1991.

I udvalgsarbejdet skal deltage repræsentanter fra:

De Samvirkende Invalideorganisationer (2 repræsentanter)

DA

LO

FTF

Kommunernes Landsforening

Københavns/Frederiksberg Kommuner

Amtsrådsforeningen

Indenrigsministeriet

Finansministeriet

Socialministeriet
i alt 11 repræsentanter, ekskl. formanden.

Udvalget kan efter behov nedsætte underudvalg og supplere sig med særligt sagkyndige.
Socialministeriet varetager formandshvervet og sekretariatsbetjeningen (v/aktiverings- og pensionskontorerne).